ਅਪਨੀ ਮੂਰਖਤਾ ਸੇ ਉਸਮੇਂ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ
ਔਰ ਗਰਮੀ ਸੇ ਬਿਆਕੁਲ ਹੋਕਰ ਸਿਰ ਪਰ ਪਾ-
ਨੀ ਡਾਲਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਨਿਰਬਲ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਤੋ ਉਸੀ ਸਮਯ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਅੰਤ
ਮੇ ਉਸਕੋ ਰੀਠੀਆ ਗ੍ਰਸ ਲੇਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਜੋ ਘੋੜੇ ਪਰ
ਚੜ੍ਹਕਰ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹਾਥ ਪਾਉਂ ਪਰ ਸੂਜਨ ਹੋ ਆਤੀ
ਹੈ ਐਸੇ ਰੀਠੀਆ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦਵਾ ਹੈ।

ਦਵਾ

ਬੇਦ ਅੰਜੀਰ ਕੇ ਪਤੇ - ਖੁਰਾਸਾਨੀ ਅਜਵਾਇਣ -
ਸੋਏ ਕੇ ਬੀਜ - ਟੇਸੂ ਕੇ ਫੂਲ ਵਾਇਵੜਿੰਗ ਯਹ ਦ-
ਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਸੇਂਧਾ ਨੂੰਨ ਖਾਰੀ ਨੋਨ ਦੋਨੋ ਛੈ ਛੈ
ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਔਟਾਕਰ ਉਫਾਰਾ ਦੇ
ਔਰ ਜੋੜੋਂ ਪਰ ਸੂਜਨ ਭੀ ਹੋ ਤੋ ਵਫਾਰੇ ਕੇ ਪੀਛੇ
ਯਹ ਔਖਧਿ ਮਲੇਂ ॥

ਦਵਾ

ਛੂਨੇ ਮੂੰਗ ਕਾ ਆਟਾ - ਛੋਟੀ ਮਾਈ - ਬੜੀ ਮਾਈ ਦੋ
ਤੋਲੇ - ਕਾਲੀ ਜੀਰੀ - ਭਾਂਗ - ਸੋਂਠ - ਕਾਇਫਲ -
ਅਜਵਾਇਨ ਦੇਸੀ ਯਹ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਇਨ
ਸਬਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਮਲੇ ਜੋ ਮਨੁਖ੍ਯ ਗਰ
ਮ ਜਲ ਸੇ ਸ੍ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਯਹ ਰੋਗ ਕ-
ਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਯਹ ਰੋਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਚਾਰ ਵਰਖ ਹੁਏ ਹੋਂ ਕਿ ਕੋਟ ਪਹਾੜ ਆਦਿ
ਸੇ ਨੀਚੇ ਗਿਰ ਪੜਾ ਹੋ ਔਰ ਸਮਯ ਪਾਕਰ ਸਰ-
ਦੀ ਸੇ ਵਾ ਪੂਰਬ ਕੀ ਵਾਯੁ ਕੇ ਲਗਨੇ ਚੋਟ ਕਸਕ

ਆਵੇ ਔਰ ਫਰਦੀ ਕਰ ਰੀਠੀਆ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋਉ
ਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਵੇ।

ਦਵਾ

ਏਕ ਅਰਿੰਡੀ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਖਾਇਆ ਕਰੈ ਔਰ
ਇਸ ਤੇਲ ਕੀ ਮਾਲਸ਼ ਕੀਆ ਕਰੇ॥

ਤੇਲ ਕੀ ਵਿਧਿ

ਮਾਲ ਕੰਗਨੀ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਕਾਇਫਲ - ਫਕਾਇਨ -
ਸੋਂਠ ਜਾਇਫਲ - ਅਕਰ ਕਰਾਹ - ਲੌਂਗ - ਆਵਾਂ
ਹਲਦੀ - ਸਮੁਦ੍ਰ ਖਾਰ - ਦਾਰ ਹਲਦੀ - ਕੁਚਲਾ -
ਬਾਦਾਮ ਕੀ ਮੀਗੀ - ਕੰਜਾ ਕੇ ਬੀਜ - ਕੁਲੰਜਨ
ਸਿਰਮੋਰ - ਕਾਲੇ ਧਤੂਰੇ ਕਾ ਰਸ - ਆਕ ਕਾ ਦੂਧ
ਸੁਹਾਵਨੇ ਕੀ ਛਾਲ ਕਾ ਰਸ - ਹਰੀ ਮਕੋਇ ਕਾ ਰ-
ਸ ਇਮਲੀ ਕੀ ਛਾਲ - ਭੰਗਰੇ ਕਾ ਰਸ - ਯਹ ਸਬ
ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਕੜਵਾ ਤੇਲ ਪੰਦਰਹ ਤੋਲੇ ਮੀਠ
ਤੇਲ ਪੰਦ੍ਰਹ ਤੋਲੇ - ਰੇਂਡੀ ਕਾ ਤੇਲ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਇਨ
ਸਬਕੋ ਮਿਲਾਕਰ ਔਟਾਵੇ ਜਬ ਤੇਲ ਮਾਤ੍ਰ ਰਹ ਜਾ-
ਇ ਤਬ ਛਾਨਕਰ ਸੀਸੀ ਮੇਂ ਭਰ ਰਖੇ ਫਿਰ ਇਸ
ਤੇਲ ਕੀ ਮਾਲਿਸ ਕਰੇ ਤੌ ਦਰਦ ਜਾਤਾ ਰਹੇ॥

ਅਬ ਦਵਾ

ਪਹਿਲੇ ਤਿਲੋਂ ਕਾ ਤੇਲ ਪਾਵ ਸੇਰ ਗਰਮ ਕਰੈ ਫਿਰ
ਉਸ ਮੇਂ ਮੋਮ ਸੁਫੈਦ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਵਤਕ ਕੀ ਚਰਬੀ
ਤੋਲਾ ਮਾਲਕੰਗਨੀ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਸੁਫੈਦ ਸੰਖੀਆ
ਛੇ ਮਾਸ਼ੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਤੇਲ ਮੇਂ ਡਾਲਕਰ ਔਟਾਵੇ ਔ-
ਰ ਖੂਬ ਰਗੜੇ ਫਿਰ ਛਾਨ ਕਰ ਜੋੜੋਂ ਪਰ ਮਾਲਿ-

ਸ ਕਰੇ ਔਰ ਖਾਨੇ ਕੋ ਮੂੰਗ ਕੀ ਦਾਲ ਔਰ ਕਣਕ
ਕੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰੋਟੀ ਖਵਾਵੇ।
ਔਰ ਜੋ ਰੋ[illegible] ਆਤਸ਼ਕ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕਰਿਕੇ ਹੋ
ਗਈ ਹੋ ਤੋ ਪਹਿਲੇ ਵਿਰੇਚਕ ਦੇਵੇ ਫਿਰ ਯਹ ਤੇਲ
ਮਰਦਨ ਕਰੇ।

ਤੇਲ ਕੀ ਵਿਧਿ -

ਮਦਰਾ ਦੋ ਸੇਰ - ਕਟ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਤਜ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਲੌਂਗ
ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਪਾਂਚ ਮਾਸ਼ੇ - ਜਾਇਫਲ
ਏਕ ਮਾਸ਼ੇ - ਦਰਿਆਇ ਕਾ ਪਾਨੀ ਏਕ ਸੇਰ - ਇਸ
ਸਬ ਕੋ ਚਾਰ ਪਹਿਰ ਭਿਗੋ ਕਰ ਔਟਾਵੇ ਜਬ ਪਕਨੇ
ਲਗੇ ਤਬ ਉਸ ਮੇਂ ਏਕ ਸੇਰ ਕੜੂਵਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾਵੇ
ਔਰ ਆਂਚ ਕਮ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਬ ਔਟ ਕਰ ਤੇਲ ਮਾਤ੍ਰ
ਰਹਿ ਜਾਇ - ਤਬ ਛਾਨ ਕਰ ਇਸ ਕੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰੇ
ਔਰ ਖਾਨੇ ਕੋ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਵੇ॥

ਦਵਾ -

ਮੁਰਦਾਸੰਗ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ - ਕੰਜਾ ਕੀ ਮੀਂਗੀ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ
- ਘੀ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ - ਸੁਫੈਦ ਚੂਨਾ ਛੈ ਰਤੀ - ਇਨ ਸਬ ਕੋ
ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਗੁੜ੍ਹ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਤੀਨ ਗੋ
ਲੀਆਂ ਬਨਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਏਕ ਗੋਲੀ ਖਿਲਾਵੇ -
ਔਰ ਭੁਨੇ ਗੇਹੂ ਕਾ ਪਥ੍ਯ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਦੋ ਗੋ
ਲੀ ਖਿਲਾਵੇ ਔਰ ਗੇਹੂੰ ਕੀ ਰੋਟੀ ਔਰ ਮੂੰਗ ਕੀ
ਦਾਲ ਭੋਜਨ ਕਰਾਵੇ ਇਸ ਕੇ ਸਿਵਾਇ ਔਰ ਕੁਛ ਨ
ਦੇਵੇ ਜੋ ਇਸ ਦਵਾ ਸੇ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾਇ ਤੋ ਔਰ ਕੋਈ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਾਰਕ ਮਾਜੂਨ ਬਨਾ ਕਰ ਖਿਲਾਵੇ ਔਰ ਇ

ਸ ਤੇਲ ਕਾ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ॥

ਤੈਲ ਕੀ ਵਿਧਿ

ਭਿਲਾਵੇ - ਸੋਂਠ - ਸੋਰੰਜਾਨ - ਕੜਵਾ - ਯਹ ਤੀਨੋਂ ਦਵਾ ਦੋ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਆਧ ਪਾਵ ਮੀਠੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਜਲਾਵੇ ਜਬ ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਜਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤੇਲ ਕੋ ਛਾਨ ਕਰ ਕਾਚ ਕੀ ਸੀਸੀ ਮੇਂ ਭਰ ਰਖੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤੇਲ ਕਾ ਸੋਤੇ ਸਮਯ ਮਰਦਨ ਕਰੇ ਊਪਰ ਸੇ ਧਤੂਰੇ ਕੇ ਪਤੇ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਬਾਂਧ ਦੇਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਤ ਰੋਜ ਤਕ ਸੇਵਨ ਕਰੇ ਤੋ ਸਬ ਜੋੜੋਂ ਕਾ ਦਰਦ ਦੂਰ ਹੋਇ॥

ਦਵਾ

ਕੰਕੋਦਨ ਚਾਰ ਮਾਸੇ - ਨਕਛਿਕਨੀ ਚਾਰ ਮਾਸੇ - ਅਫੀਮ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਮੀਠਾ ਤੇਲ ਤੀਨ ਤੋਲੇ - ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਔਟਾ ਕਰ ਜਲਾਵੇ ਜਬ ਸਬ ਦਵਾ ਜਲ ਜਾਇ ਔਰ ਤੇਲ ਮਾਤ੍ਰ ਰਹ ਜਾਇ ਤਬ ਛਾਨ ਕਰ ਜੋੜੋਂ ਪਰ ਮਾਲਿਸ ਕਰਾਵੇ ਤੋ ਗੰਠੀਆ ਜਾਇ॥

ਦਵਾ

ਔਰ ਜੋ ਜੋੜੋਂ ਮੇਂ ਦਰਦ ਜਿਆਦਹ ਹੋਤੇ ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਸਤੋਂ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਾਲਨਾ ਚਾਹੀਏ॥

ਦਵਾ ਦਸਤੋਂ ਕੀ

ਸੋਰੰਜਾਨ - ਮੀਠਾ - ਵਜ਼ੀਦਾ - ਛੈ ਛੈ ਮਾਸੇ - ਸੁਫੈਦ ਨਿਸੋਤ ਚੋਟਨਦਾਰ ਕਤਰ ਕਰੀ ਮੀਂਗੀ - ਸੋਂਠ - ਇੰਦ੍ਰਾਇਣ ਕੇ ਫਲ - ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ - ਮਜੀਠ - ਅਜਮੋਦ ਅਨੀਸੂ ਇਨ ਸਬ ਦਵਾਓਂ ਕੋ ਸਾਤ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ

ਲੇਇਨ ਸਬਕੋ ਔਟਾਕੇ ਉਸਮੇਂ ਏਕ ਤੋਲਾ ਬੂਰਾ ਲ਼ ਲ਼ ਮਿਲਾਕਰ ਪੀਵੇ ਇਸਕੇ ਪੀਨੇ ਸੇ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ ਦ ਸਤ ਹੋਂਗੇ॥

ਅਥਵਾ

ਔਰ ਜਾਂਘ ਤਥਾ ਪੀਠ ਮੇਂ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀ ਹੋ ਤੋ ਉਸ ਕੋ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਚਾਹੀਏ।
ਪਾਂਚ ਮਾਸ਼ੇ ਸੋਰੰਜਾਨ-ਰੀਤਾ ਪਾਂਚ ਮਾਸ਼ੇ-ਸੋਂਠ-ਪਾਚ ਮਾਸੇ-ਬੂਜੀਦਾ ਪਾਂਚ ਮਾਸ਼ੇ-ਅਜ਼ਗਰ ਕੀ ਜੜ ਚਾਰ ਮਾਸੇ-ਅਜ਼ਮੋਦ ਕੀ ਜੜ ਕਾ ਛਿਲਕਾ-ਚਾਰ ਮਾਸ਼ੇ-+ ਮੁਨਕਾ ਦਸ ਮਾਸ਼ੇ-ਮੇਥੀ ਦਸ ਮਾਸ਼ੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਔਟਾਕਰ ਇਸਮੇਂ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਅੰਡੀ ਕ ਤੇਲ ਮਿਲਾਕਰ ਪੀਵੇ ਤੋ ਦਸਤ ਹੋਂਗੇ ਇਸ ਦਵਾ-ਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਦਰਦ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਆਰਾਮ ਹੋਗਾ-

ਅਥਵਾ

ਸੋਰੰਜਾਨ ਸੌਂਫ-ਸੌਂਫ ਕੀ ਜੜ ਕਾ ਛਿਲਕਾ-ਅ-ਜ਼ਮੋਦ-ਅਨੀਸੂ-ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ-ਮਾਸ਼ੇ-ਹੰਸੂਰਾਜ ਚਾਰ ਮਾਸ਼ੇ-ਗਾਜ਼ਵਾਂ ਚਾਰ ਮਾ-ਸੇ-ਬਿਸ਼ੀ ਲੋਟਨ ਚਾਰ ਮਾਸੇ-ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ-ਵਡੀ ਹਰੜ ਛੈ ਮਾਸੇ-ਸਨਾਇ ਮਕੀ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ-ਗੁਲਾਬ ਕੀ ਗੁਲਕੰਦ ਡੇਢ ਤੋਲਾ-ਲੇਕਰ ਔਟਾਏ-ਫਿਰ ਇਸਕੋ ਛਾਨਕਰ ਇਸਮੇਂ ਏਕ ਤੋਲਾ ਤੁਰੰਜਬੀਨ ਕੋ ਘੋਟਕਰ ਮਿਲਾਕੇ ਪੀਵੇ ਤੋ ਦਸਤ ਹੋਂਗੇ-ਦਰਦ ਕਰਮ ਹੋਜਾਇਗਾ॥
ਔਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਕੇ ਕੂਹਲੇ ਕੀ ਹਡੀ ਕੀ ਜੜ

+ ਸੌਂਫ ਕੀ ਜੜ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਚਾਰ ਮਾਸੇ-

ਮੇਂ ਔਰ ਜਾਂਘ ਸੇ ਲੇਕਰ ਤਲੂਆ ਪਰਯੰਤ ਦਰਦ
ਹੋ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ॥

ਦਵਾ

ਮਸਤੰਗੀ ਪਾਂਚ ਮਾਸੇ - ਅਨੇਸੂ ਪਾਂਚ ਮਾਸ਼ੇ - ਸੌਂ
ਠ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਅਜਖਰਕੀ ਜੜ੍ਹ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ - ਮ
ਜੀਠ ੪ ਮਾਸੇ - ਚੀਤਾ ਚਾਰ ਮਾਸੇ - ਸੌਰੰਜਾਨ ਚਾਰ
ਮਾਸੇ - ਬੂਜੀਦਾ ੪ ਮਾਸੇ - ਅਜਮੋਦ ਚਾਰ ਮਾਸੇ -
ਮੇਥੀ ਚਾਰ ਮਾਸੇ - ਸੌਂਫ ਚਾਰ ਮਾਸੇ - ਮੁਨਕਾ ੧੫
ਦਾਨੇ ਇਨ ਸਬਕੇ ਔਟਾਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਰਿੰਡੀ ਕਾ ਤੇਲ
ਮਿਲਾਕਰ ਪ੍ਰਾਤਹਸਮਯ ਪੀਵੇ ਤੋ ਇਸਕੇ ਪੀਨੇ
ਸੇ ਦਸਤ ਹੋਂਗੇ। ਔਰ ਪਥ੍ਯ ਵੈਦ ਅਪਨੀ ਮਤ ਕੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵੇ॥
ਔਰ ਜੋ ਸਬ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਬਾਦੀ ਸੇ ਦਰਦ ਹੋਤਾ ਹੋ ਤੋ
ਯਹ ਦਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ॥

ਦਵਾ -

ਮਹੂਆ ਤੀਨ ਭਾਗ - ਖਾਨੇ ਕਾ ਤਮਾਖੂ ਏਕ ਭਾਗ।
ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਪੀਸਕਰ - ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਜਹਾਂ ਸ
ਰੀਰ ਮੇਂ ਦਰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਸਾਧਾਰਣ ਬਾਦੀ
ਕਾ ਦਰਦ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ॥
ਔਰ ਰੀਠੀਆਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋਗ ਰਾਜ ਭੁਗਲ ਬਹੁ
ਤ ਗੁਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਮਾਜੂਨ - ਚੋਬਚੀਨੀ
ਭੀ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔਰ ਹਮਨੇ ਯਹ ਦੋ
ਨੋ ਨੁਸਖੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ ਕਿਉਂਕਿ ਯਹ ਦ
ਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੇਂ ਲਿਖੀ ਹੈਂ ਸੋ ਸ

 ਮਝੂਕਰ ਬਨਾਲੇਨਾ ਲੇਕਨ ਇਸਮੇਂ ਇਤਨੀ ਬਾਤ
ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜੋ ਰੀਠੀਆ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਕੀ ਹੋ-
ਇ ਤੋ ਕੇਵਲ ਜ਼ੋਗਰਾਜ ਭੂਗਲ ਕੇ ਖਾਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ
ਹੋਜਾਇਗਾ ਔਰ ਜੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਕਾ ਰੋਗ ਹੋ ਤੋ ਉਸ
ਰੋਗੀ ਕੋ ਏਕ ਵਕਤ ਭੂਗਲ ਖਵਾਵੇ ਔਰ ਵਕਤ
ਮਾਜੂਨ ਚੋਬਚੀਨੀ ਖਵਾਵੇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਇਲਾ
ਜ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਕੀ ਰੀਠੀਆ ਹੋਗੀ ਤੋ
ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀਘ੍ਰ ਆਰਾਮ ਹੋਜਾਇਗਾ ਔਰ ਬਹੁ
ਤ ਸੇ ਮੂਰਖ ਜਰਾਹਿ ਵ ਹਕੀਮ ਅਪਨੇ ਤਮੇ ਕੀ
ਖਾਤਰ ਰੋਗੀ ਕੋ ਭਿਲਾਇ ਆਦਿਕ ਕੀ ਗੋਲੀ ਖਿ-
ਲਾ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਉਸ ਗੋਲੀ ਕੇ ਖਾਨੇ ਸੇ ਰੋਗੀ ਕੇ ਮੂੰ-
ਹ ਆਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਕਤ ਵਹੁ ਰੋਗੀ ਬੜਾ ਦੁਖ
ਪਾਤਾ ਹੈ ਬਸ ਹਮਾਰਾ ਇਨ ਬਾਤੋਂ ਕੇ ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਯਹੁ
ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਕਿ ਇਨ ਗੋਲੀਓਂ ਕੇ ਦੇਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ ਤੋ
ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਯਹ ਬੜੀ ਹਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿ
ਉਸ ਰੋਗੀ ਕੇ ਦਾਂਤ ਕਿਸੀ ਕਾਮ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਤੇ ਔਰ
ਦਾਂਤ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਗਿਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੋ ਵਹੁ ਬਿਨਾ ਦਾਂਤੋਂ
ਕੇ ਜਨਮ ਭਰ ਦੁਖ ਪਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਸੇ ਕੋ ਸੁਤਾ ਹੈ-
ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜਹਾਂ ਤਕ ਬਨੇ ਵਹਾਂ ਤਕ ਇਸ ਕੋ ਮੁਖ
ਆਨੇ ਕੀ ਦਵਾ ਨ ਦੇਨੀ ਨ ਚਾਹੀਏ
ਔਰ ਜੋ ਸਾਧਾਰਣ ਛਾਤੀ ਔਰ ਪੀਠ ਔਰ ਹਾਥ ਪਾ-
ਵ ਮੇਂ ਵਾਯੂ ਕਾ ਦਰਦ ਹੋਨੇ ਲਗੇ ਤੋ ਉਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੋ
ਚਾਰ ਦਵਾ ਨੀਚੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜਿਨ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ
ਯਹ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਆਰਾਮ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਦਵਾ

ਵਨਪੁਸਾ ਕਾ ਤੇਲ - ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਆਂਚ ਪਰ ਧਰ ਕੇ
ਉਸਮੇਂ ਸੁਫੈਦ ਮੋਮ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਕਤੀਰਾ ਨੌ ਮਾਸੇ - ਮਿ-
ਲਾਵੈ ਔਰ ਜਹਾਂ ਦਰਦ ਹੋਤਾ ਹੋ ਵਹਾਂ ਮਰਦਨ ਕਰਾ-
ਵੈ ਤੋ ਇਸਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ - ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਫਾਇਦਾ
ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥

ਦਵਾ-

ਵਨਪਸਾ ਕੇ ਪਤ੍ਰ - ਸੁਫੈਦ ਚੰਦਨ - ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀ-
ਜ - ਨੈਖੂਨ - ਜੌ ਕਾ ਚੂਨ - ਗੇਹੂੰ ਕੀ ਭੂੰਸੀ - ਯਹ ਸ-
ਬ ਦਵਾ ਬਰਾਬਰ - ਲੈ ਕੇ ਕੂਟ ਛਾਨ ਕਰ ਇਨ ਸਬ
ਕੋ ਮੋਮਰੌਗਨ ਮੇਂ ਔਰ ਬਨਸਾ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਤਥਾ
ਗੁਲਰੌਗਨ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਪਕਾਵੇ ਜਬ ਰੌਗਨ ਮਾ-
ਤ੍ਰ ਰਹ ਜਾਏ ਤੋ ਉਤਾਰ ਕਰ ਇਸਕਾ ਮਰਦਨ ਦ-
ਰਦ ਕੇ ਮੁਕਾਮ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਤੋ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਜਲ-
ਦੀ ਰਫਾ ਹੋਗਾ।

ਅਥਵਾ

ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀਜ - ਅਲਸੀ - ਮਕੋਇ ਕੇ ਪਤੋਂ ਕਾ
ਰਸ ਅਮਲਤਾਸ ਕਾ ਗੂਦਾ - ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ
ਕਰ ਛਾਤੀ ਪਰ ਲੇਪ ਕਰਨਾ॥

ਅਥਵਾ

ਮੀਠੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਥੋੜਾ ਮੋਮ ਔਟਾ ਕਰ ਉਸਕਾ ਲੇਪ ਕ-
ਰਨਾ -॥੪॥

ਅਥਵਾ

ਬਾਰਾਹਸਿੰਘੇ ਕਾ ਸੀਂਗ - ਸੋਂਠ - ਅਰਿੰਡ ਕੀ ਜੜ -

ਇਨ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਘਿਸਕਰ ਲਗਾਨਾ॥
ਅਥਵਾ ਮੀਠੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਅਫੀਮ ਔਂਟਾਕਰ ਮਲ
ਵਾਨਾ ਅਛਾ ਹੈ॥
ਅਬ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਇਨ ਰੋਗੋਂ ਕੇ ਵਾਸ
ਤੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਹਕੀਮੋਂ ਨੇ ਹਜਾਰੋਂ ਨੁਖਸੇ ਔਰ
ਲੇਪ ਆਦਿ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸਬ ਕੋ ਹਮ ਲਿਖ
ਤੇ ਤੋ ਏਕ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋ ਜਾਤਾ ਇਸ
ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਦਵਾ ਹਮਾਰੀ ਅਜਮਾਈ ਹੈ
ਵਹੀ ਦਵਾ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਮੇਂ ਵਰਣਨ-
ਕੀ ਗਈ ਹੈ॥
ਔਰ ਅਬ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਫੋ-
ੜੋਂ ਔਰ ਘਾਵ ਤਥਾ ਸਸਤ੍ਰਾ-
ਦਿਕੋਂ ਕੇ ਘਾਵੋਂ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ.
ਮਯ ਤਸਵੀਰੋਂ ਕੇ ਇਸ
ਪੁਸਤਕ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਭਾਗ
ਮੇਂ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਕ-
ਲਿਖੇ ਗਏ ਹੈਂ ਔਰ
ਸਮਸਤ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ
ਯਤਨ ਇਸ
ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਭਾ-
ਗ ਮੇਂ ਲਿ-
ਖੇ ਹੈਂ॥
॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਜਰਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪੰਡਿਤ ਰੰਗੀ
ਲਾਲ ਸੰਗ੍ਰਹੀਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਭਾਗ ਸੰਪੂਰਣੰ॥

ਸੂਚੀਪਤਰ

حسب فرمائش محمد عبداللہ المعروف ملک ہیرا تاجر کتب لاہور بازار کشمیری

ਵਿਗਜਾਪਨ

ਵਾਜ਼ਿਆ ਹੋ ਕਿ ਇਸ ਦੁਕਾਨ ਮੇਂ ਹਰ ਏਕ ਕਿਸਮ ਕੀ ਕਿਤਾਬੇਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਫਾਰਸੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨਾਗਰੀ ਅਰਬੀ ਵੈਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤ ਔਰ ਕਿੱਸੇ ਵਗੈਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈਂ ਜਿਨ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕਿਤਾਬ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਤੋ ਵਹ ਨਕਦ ਕੀਮਤ ਭੇਜਕਰ ਮੰਗਵਾਂ ਲੇ ਯਾ ਵੈਲ੍ਯੂ ਪਏਬਲ - (ਕੀਮਤ ਤਲਬ) ਪੈਕਟ ਡਾਕਖਾਨੇ ਕੇ ਬਜ਼ਰੀਏ ਸੇ ਮੰਗਵਾ ਸਕਤੇ ਹੈਂ।

ਔਰ ਛਪਾਈ ਕਾ ਕਾਮ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰੈਸ ਮੇਂ ਬਨਿਸਬਤ ਔਰ ਪ੍ਰੈਸੋਂ ਕੇ ਬਹੁਤ ਉਮਦਾ ਔਰ ਸਸਤਾ ਛਪਤਾ ਹੈ।

ਤਾਰੀਖ
੨੧ ਵੈਸਾਖ ੧੯੪੯
ਦਸ੍ਖੁ ਬ੍ਰਿਜਲਾਲ ਬਾ.

ਲੇਖਕ
ਮਲਕ ਹੀਰਾ ਤਾਜਰ ਕੁਤਬ
ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ
ਲਾਹੌਰ

ਪੋਥੀ ਜਰਾਹੀ

حسب فرمائش حافظ محمد الدین تاجر کتب و مہتمم مطبع مصطفائی لاہور

ਹਸਬ ਫੁਰਮਾਇਸ ਹਾਫਜ਼ ਮ
ਹਮਦ ਦੀਨ ਤਾਜ੍ਰ ਕੁਤਬ ਲਹੌਰ
ਮਤਬੇ ਮੁਸਤਫਾਈ ਮੇਂ ਛਪੀ।।

مصطفائی پریس لاہور میں چھپی

ਰਸਾਲਾਜਰਾਹੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾ॥

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ।

ਮੰਗਲਾਚਰਨ। ਦੋਹਰਾ। ।ਸ੍ਰੀਧਨੰਤਰਕੇਚਰਣ
ਰਜਨਿਜਮਸਤਕਧਾਰ।ਜਰਾਹੀਪ੍ਰਕਾਰਯੇਹਰਚੌਂਗ੍ਰੰਥ
ਸੁਖਕਾਰ।।ਪੁਨਿਗੁਰੂਚਰਣਸਰੋਜਰਜਮਸਤਕਤਿਲਕਚ
ਢਾਇ।ਰੋਗੀਨਕੇਉਪਕਾਰਹਿਤਪੂਰਣਕੀਓਬਨਾਇ।੨॥
ਨਾਨਾਗ੍ਰੰਥਨਕੋਦੇਖਕੈਅਰੁਨਿਜਮਤੁਅਨੁਸਾਰ।ਲਿਖੀਚ
ਕਿਤਸਾਦੇਹਕੀਸੁਖਪਾਵੈਸੰਸਾਰ।੩॥ ਅਬਮਸਤਕਕੇ
ਫੋੜੇਕਾਯਤਨਲਿਖਯਤੇ। ਜਾਨਨਾਚਾਹੀਏਕਿਏਕਫੋ
ੜਾਸਿਰਕੇਤਾਲੂਪਰਹੋਤਾਹੈ।ਸੂਰਤਉਸਕੀਯੇਹਹੈ।ਕਿਪੋਸਤਕੇ
ਦਾਨੇਕੀਬਰਾਬਰਹੋਤਾਹੈ।ਅਉਰਉਸਕੇਆਸਪਾਸਹਬ
ਲੀਕੇਬਰਾਬਰਫੁਨਸੀਆਂਹੋਤੀਹੈਂ।ਅਉਰਵੋਹਫੁਨਸੀਆਂਹੀ
ਫੋੜੇਕਬਰਾਬਰਦੇਖਾਤੀਹੈਂ।ਅਉਰਜਾਹਰਬਾਦਕੇਸਾਥਸਿ
ਰਬੀਧਰਖਤੀਹੈ।ਯਿਹਾਂਤਕਕਿਯੇਹਫੁਨਸੀਆਂਹੀਫੈਲਤੀਹੈਂਕਿ
ਸਾਰਾਸ੍ਰਿਰਹੀਕਾਲਾਹੋਜਾਤਾਹੈ।ਅਉਰਵੋਹਰੋਗੀਚਾਰਪਾ
ਰਯਾਆਠਪਹਰਕੇਪੀਛੇਮ੍ਰਿਤਯੂਕੇਪਾਸਪਹੁੰਚਜਾਤਾਹੈ
।ਪੰਤੂਪ੍ਰਮੇਸੁਰਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਕੋਈਅੱਛਾਜਰਾਹਦੁਵਾਈਕਰ
ਨੇਵਾਲਾਮਿਲਜਾਤਾਹੈ।ਤੌਨਿਰਸੰਦੇਹਆਰਾਮਹੋਜਾਤਾਹੈ।
ਅਉਰਦੁਵਾਈਕਰਨੇਵਾਲੇਕੋਚਾਹੀਏਜੋਇਸਫੁਨਸੀਆਂਹੀਕੋ
ਸੋਨੇਕੀਸੂਈਸੇਤਰਵਾਈਹੈਤੋਦੁਵਾਈਕਰੇ।ਆਰਾਮਹੋਜਾ
ਵੇਗਾਕੈਦਸੇਨੀਰੋਉਤਰਨੇਸੇਪ੍ਰਹਿਲੇਪਰਿਣੇਦੁਵਾਈਫੋ

ਇਦ੍ਵਾ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਸਿਆਹੀ ਕੰਠ ਸੇ ਨੀਚੇ ਬਹੁਤ ਉਤਰ ਆ
ਈ ਹੋ ਤੋ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਉਰ ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ

ਨਿਸਾਨ ਨੀ ਚੇ ਲਿਖੀ
ਤਸਵੀਰ ਮੇ ਦੇਖ ਲੈਨਾ ਇ
ਸਤ ਸੂਰਤ ਕੇ ਮਾਥੇ ਮੇਂ ਰੋਗ ਨੂੰ
ਹੈਂ ਔਰ ਜਿ ਸਯਾਹੀ ਕਾਨ
ਸਾਨੋਂ ਰੋਗ ਨੂੰ ਕੇ ਆਸ ਪਾਸ
ਸਿਆਹੀ ਸਮ ਝਨੀ ਚਾਹੀਏ
ਔਰ ਜੋ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਤੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸ
ਰੋਗੀ ਨਾ ਨੂੰ ਕੀ ਫਸਦ ਕਰੇ ਔਰ ਪੰਦਰਾ ਤੋਲੇ ਲਹੂ ਪਗ ਨਿਕਾ
ਲੇ ਔਰ ਫਸਦ ਕੇ ਬਾਦ ਬਮਨ ਭੀ ਕਰਾਵੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੇਹ
ਰੋਗ ਦਿਲਾ ਅਰਥਾਤ ਹਿਰਦੇ ਕਾ ਹਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਕਿ ਯੇਹ ਰੋਗ ਨੀਚੇ ਉਤਰ ਆਵੇ ਇਸ ਸਬਬ
ਸੇ ਬਮਨ ਕਰਾਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ੰ ।ਬਮਨ ਕਰਾਨੇ ਕੇ ਵਸਤੇ
ਨੁਕਸਾਨ ਕਾ ਵਸਤੋ ਤੋਲੇ ਲਾਲ ਬੂਰਾ ਦੋ ਤੋਲੇ ਮੈਨਫਲ
ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਚੀਜੋਂ ਕੋ ਮਿਲਾ ਕਰ ਦੋ ਸੇਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਉਬਾਲੇ
ਜਬ ਆਧਾ ਪਾਨੀ ਰਹ ਜਾਇ ਤਬ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇ ਰਖੇ ਫਿਰ ਦੋ
ਤਿਨ ਵਾਰੀ ਕਰ ਪਿਲਾਵੈ ਤੋ ਬਮਨ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਉਕਲੇ
ਵਹੋ ਵੇਗੀ ਔਰ ਉਸ ਰੋਗ ਨੂੰ ਪਰ ਤਬ ਉਸ ਸਿਆਹੀ ਪਰ ਤੇਜ਼ਾ
ਬਲ ਲਗਾਵੇ ਤਬ ਪਲਸਤਰ ਰਖੇ ਜਬ ਛਾਲਾ ਪੜ
ਜਾਵੇ ਤਉ ਉਸ ਰੋਗ ਇਨ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮਯ ਕਾਟ ਕੇ
ਕੇ ਪੀਛੇ ਐਸਾ ਮਲਮ ਲਗਾਵੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸੇ ਘਾਵ ਭ
ਰ ਜਾਵੈ ਔਰ ਖੂਬ ਮਵਾਦ ਨਿਕਲ ਜਾਵੈ। ਨੁਸ
ਖਾ ਮਲ੍ਹਮ ਕਾ। ।ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਤੋਲਾ ਜੰਗਾਲ ਤੋਲਾ

ਤਬ ਕੀਆ ਹਰਤਾਲ ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈ ਓਕੋ ਪੀਸਕਰ
ਸੁਹਾਗਾ ਚੌਕੀਆ ਦੋ ਤੋਲੇ ਬਿਰੋਜਾ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਫਟਕੜੀ ਤੋ
ਲਾ ਆਧ ਹਲੀ ਇਕ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਫਿਰ ਸ
ਭ ਕੋ ਘਿਓ ਜੋ ਮੇਂ ਮਿਲਾਵੈ ਰੋਗਨ ਘਿਉ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਕ
ਰਕੇ ਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰ ਬਰਾਂਗੀ ਸਾਬ ਤਬ ਤੇਜ ਸਿਰਕੇ ਸੇ ਇਸ
ਮਲਹਮ ਕੋ ਖੂਬ ਘਉਕਿ ਕਰਕੇ ਧੋਵੈ ਘਾਵ ਪੁਲ ਲਗਾਵੈ ਜਬ
ਘਾਵ ਸੁਰਖੀ ਪਰ ਆਵੈ ਤਬ ਏਹ ਦੂਸਰੀ ਮਲਹਮ ਲਗਾ
ਨਾ ਚਾਹੀਏ। ।ਨੁਸਖਾ ਦੂਸਰੀ ਮਲਹਮ ਕਾ।
ਕਾਲੇ ਤਿਲਾਂ ਕਾ ਤੇਲ ਅਧ ਸੇਰ ਲੈਕਰ ਗਰਮ ਕਰੈ ਫਿਰ ਆ
ਦਮੀ ਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਹੱਡੀ ਦੋ ਤੋਲੇ ਨਿੰਮ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਦੋ ਤੋਲੇ ਇਨ ਦੋਨੋ
ਕੋ ਤਿਲ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਡਾਲਕਰ ਜਲਾਵੈ ਤੋ ਨਿਕਾਲ ਡਾਲੇ ਫਿ
ਰ ਦੋ ਤੋਲੇ ਮੋਮ ਮਿਲਾਵੈ ਔਰ ਮੁਰਦਾਸੰਗ ਛੇ ਮਾਸੇ ਸੁਫੈ
ਦ ਕਾਸਕਾਰੀ ੬ ਮਾਸੇ ਦੋਨੋ ਕੋ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਹੀ ਉਸ ਤੇਲ ਮੇਂ ਡਾ
ਲੇ ਆਂਚ ਮੱਧੀ ਕਰਕੇ ਪਕਾਵੈ ਜਬ ਚਾਸਨੀ ਮਲਹਮ ਕੀ ਖੂ
ਬ ਹੋ ਜਾਵੈ ਜਬ ਉਸ ਚਾਸਨੀ ਕੀ ਤਾਰ ਬੰਧ ਜਾਵੈ ਉਸ ਮੇਂ ੬ ਮਾ
ਸੇ ਹਫੀਮ ਮਿਲਾਵੈ ਤਬ ਉਤਾਰ ਕੇ ਠੰਢੀ ਕਰ ਰਖ ਛੋੜੇ ਇ
ਸ ਮਲਮ ਕੋ ਉਸ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਅਰ ਦੇਖੇ ਕਿ ਉਸ ਘਾ
ਵ ਕੋ ਆਸ ਪਾਸ ਕਿਸੀ ਪਾਸੇ ਸੋਜ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਅਗਰ ਜੈਸੇ
ਜਨੋ ਹੋਵੈ ਤੋ ਉਸ ਘਾਵ ਕੇ ਸੂਜਨ ਪਰ ਲੇਪ ਇਹ ਲਗਾਵੈ।
ਬਿਧ ਲੇਪ ਕੇ ਬਨਾਨੇ ਕੀ। ।ਸੁਰੰਜਾਂ ਕੋ ਲੀਆ
ਛੇ ਮਾਸੇ ਨਾਖੂਨ ਇਕ ਤੋਲਾ ਅਬਲਤਾਸ ਗੂਦਾ ਤੋ
ਲੇ ਬਬੂਲ ਕੇ ਫੂਲ ੧ ਤੋਲਾ ਹਫੀਮ ਦੋ ਮਾਸੇ ਇਨ
ਸਭ ਚੀਜੋਂ ਕੋ ਹਫੀਮ ਕੇ ਕੇਸਰ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਗਾਨ ਭੂਨ ਕਰ ਲੇ
ਲਗਾਵੈ ਫਿਰ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ਉਸ ਕੋ ਦੇਖੇ ਕਿ ਉਸ ਘ

ਕੇ ਮੇਸੇ ਪੀਕ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਤੇ ਪਾਪਨੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪਨੀ
ਨਿਕਲਤਾ ਹੋ ਤੋ ਯੇਹ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਨਾ ਚਾਹੀਏ।
॥ ਮਲ੍ਹਮ ਕੀ ਬਿਧਿ। ॥ ਪਹਿਲੇ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂ
ਲ ਕਾ ਤੇਲ ਗਰਮ ਕਰੇ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਔਰ ਪੀਲਾ ਮੋਮ ਦੋ ਤੋਲੇ
ਇਸ ਮੇ ਡਾਲ ਕਰ ਪਿਘਲਾਵੇ ਫਿਰ ਸੇਲਖੜੀ ਦੋ ਮਾਸੇ ਰਸ
ਕਪੂਰ ਦੋ ਮਾਸੇ ਸੁਫੇਦਾ ਕਾਸਕਾਰੀ ਦੋ ਮਾਸੇ ਮੁਰਦਾ ਸੰਗ ਦੋ ਮਾ
ਸੇ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਕੀਤੂ ਸਮ ਤਿਨ ਮਾਸੇ ਨੀਲਾ ਥੋ
ਥਾ ਜਲਾ ਹੂਆ ਦੋ ਰਤੀ ਇਸ ਸਭੀ ਕੋ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰ ਉਸ
ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾਵੇ ਜਬ ਥੋੜੀ ਸੀ ਚਾਸ਼ਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਨੀਚੇ ਉ
ਤਾਰ ਲੇਵੇ ਔਰ ਠੰਡਾ ਕਰ ਕੇ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਜੇ
ਕਰ ਜੋ ਨਾਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੇ ਆਖ੍ਰੇ ਪਰ ਹੋਵੇ ਤੋ ਉਸ ਕੋ
ਹਲਵਾ ਨ ਕੇ ਮਾਸ ਕਾ ਸੋਰਵਾ ਔਰ ਰੋਟੀ ਖਿਲਾਨਾ ਚਾਹੀ
ਏ ਔਰ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਮੂੰਗ ਕੀ ਦਾਲ ਔਰ ਰੋਟੀ ਖਿਲਾਵੇ ਔਰ ਖਟ
ਈ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਵਗੈਰਾ ਸਭ ਸੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ
ਔਰ ਜੋ ਇਸ ਜ਼ਖਮ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਨਾ ਬੰਦ ਨਾ
ਹੋਵੇ ਤੋ ਇਸ ਕੀ ਦਵਾਈ ਕਰਨੀ ਛੋੜ ਦੇਨੀ ਔਰ ਜੇ ਹਰੀ
ਜਾਨ ਨਾਕਿ ਜੋ ਹਰ ਫੋੜੇ ਜਾਹਰ ਬਾਦ ਕਾ ਹੈ ਅਊਰ ਜੋ ਆਦ
ਮੇ ਛਾਲਾ ਪੜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤੋ ਉਸ ਮੇ ਚੀਰ ਦੇਵੇ ਔਰ ਦੋ ਤਿਨ ਦਿ
ਨ ਤਕ ਨਿੰਮ ਕੇ ਪਤੇ ਬਾਂਧੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੇ। ਮਲ੍ਹ
ਮ ਕੀ ਬਿਧਿ। ॥ ਪਹਿਲੇ ਜਾਰ ਤੋਲੇ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ
ਕਾ ਤੇਲ ਗਰਮ ਕਰੇ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇ ਨਿੰਮ ਕੇ ਪਤੇ ਰਘੋਟ ਕਰ ਰਸ
ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਔਰ ਬਕਾਇਨ ਕੇ ਪਤੋ ਕਾ ਰਸ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਦ
ਰੇਕੇ ਪਤੇ ਕਾ ਰਸ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਅੰਬਲਤਾਸ ਕੇ ਪਤੇ ਕਾ ਰਸ
ਪੈ ਮਾਸੇ ਹਰੇ ਆਵਲੇ ਕਾ ਰਸ ੪ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਰਸੋਂ ਕੋ ਉਸ

ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾਵੈ ਜਬ ਸਭ ਰਸ ਤੇਲ ਮੇ ਜਲ ਜਾਵੈ ਬਾਕੀ ਤੇ
ਲ ਹੀ ਰਹ ਜਾਵੈ ਫਿਰ ਪੀਲਾ ਮੋਮ ੨ ਤੋਲੇ ਡਾਲੇ ਫਿਰ ਸੁਹਾ
ਗਾ ੨ ਤੋਲੇ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ੪ ਮਾਸੇ ਦੋਨੋ ਬਲ ਅਖਦੈ ਨੌ ਮਾਸੇ
ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ੨ ਰਤੀ ਇਨ ਸਭੁ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਤੇਲ
ਮੇ ਮਿਲਾਵੈ ਜਬ ਚਾਸਨੀ ਕੀ ਤਰਹ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੋ ਉਤਾਰ ਲੇ ਫਿ
ਰ ਉਸੀ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਅਛਾ ਹੋਵੈ।

।ਅਗੇ ਔਰ ਏਕ ਫੋੜੇ ਕਾ ਅਥੇਪ੍ਰ ਤਥਾ ਕਟਪਟੀ ਪ੍ਰਤਬਾ ਗੁ
ਦੀਪ ਐਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੇ ਕੁਛ ਭੁਨਗੀ ਹਿਤਾ ਯਾ ਤੋ ਵੋ ਆਪ
ਹੀ ਫੂਟ ਕਰ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਾ ਚੀਰਨੇ ਸੇ ਯਾ ਮਲਹਮ ਲ
ਗਾਨੇ ਸੇ ਅਛੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਸਭ ਤਰਾਂ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬ
ਹੁਤ ਅਛੀ ਅਛੀ ੨-੪ ਤਰਾਂ ਕੀ ਮਲਹਮ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇ
ਲਿਖੇਂਗੇ ਜੋ ਸਭ ਤਰਾਂ ਕੇ ਫੋੜੇ ਅਰ ਘਾਵ ਕੋ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ
ਅਛਾ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਿਮੇ ਐਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਬਹੁ
ਤ ਸੀ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਫੁਨਸੀਆਂ ਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਉਨ ਮੇ ਸੇ ਪਾ
ਨੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜਹਾਂ ਵੋ ਪਾਨੀ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਭ
ਫੁਨਸੀਆਂ ਕੀ ਪੂਰ ਤੁਰਤ ਬਹਿਗੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਡਾ ਸਾ ਹੋ
ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰ ਵੋਹ ਪਾਨੀ ਚੀਪਦਾਰ ਹੀ ਦੂਰ ਕੇ ਪਾਨੀ ਕੇ ਸਦ੍ਰਸ਼
ਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਇਨ ਫੁਨਸੀ

ਓਂ ਕਾ ਅਸਰ ਨਾ ਦਿਸ ਨੀਚੇ
ਲਿਖੀ ਤਸਵੀ ਰੋਗ ਸਾ ਅਛੇ
ਰ ਪਾਉ ਪ੍ਰਤੀਖ ਕਾ ਨਿਸਾਨ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਮ
ਹੋ ਮੇ ਦੇਖ ਕਰ ਜਸ ਅਛੇ ਲੋ ਨਾ ਚਾਹੀਏ ਐਸੇ ਫੁਨਸੀ
ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਚੋਟੀ ਖੇ ਵੋ ਮੇ ਲ ਕਾ ਕਰ ਸਾਰੇ ਤਾਲੂ ਕੇ

ਘੋਰਲੇਤੈ॥ ਅਰਜੋਰੋਗਕੀਵਧਵਾਈਹੀਇਸਤਰਾਂਕਰ
ਨੀਚਾਹੀਏਨੀਚੇਲਿਖੀਮਲਮਕੇਲਗਾਨਾ।

।ਬਿਧਮਲਮਕੀ। ।ਰੋਗਨਘਿਉ

ਧੋਤਾਹੂਆ ਅਧਪਾਉਕਵੇਲਾ ਛੇਮਾਸੇਕਾਲੀਮਿਰ
ਚੇਮਾਸੇ੨ ਮਾਸਾਸਿੰਗਰਫ ਇਨਸਭਕੋਪੀਸਛਾਨਕ
ਰਉਸਘੀਉਮੇਂਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰਉਸਘੀਉਕੋਏਕ
ਰਾਤਭਰ ਤਿਸਮੇਂਧਰੇਦੂਸਰੇਦਿਨਉਨਫੁਨਸੀਓਂਪ
ਲਗਾਵੈਪ੍ਰੰਤੂਇਸਦਵਾਈਕੇਲਗਾਨੇਸੇਪਹਿਲੇ
ਉਸਅਸਥਾਨਕੋਗਰਮਪਾਨੀਸੇ ਸਾਬੂਣਲਾਕੇਅਛ
ੀਤਰਹਧੋਡਾਲੇ।ਫਿਰਉਸਮਲਮਕੋਲਗਾਵੈ
ਇਸਤਰਹਸਾਤਦਿਨਕਰੇਮਲਮਮਲਕਰਲਗਾਵੈਧੋਵੈ
ਆਰਾਮਹੋਜਾਇਗਾ ਅਰਜੋਇਸਸੇਆਰਾਮਨਾਹੋਤੋ
ਪਾਰਾ ਛੇਮਾਸੇ ਅਜਵਾਇਨਖੁਰਾਸਾਨੀ ਬਿੰਗਾਲੇਕ
ਪਾਨਮਸਾਲੇਸਮੇਤ੪ ਨਗ ਅਉਰਪਹਿਲੇਮਲ
ਮਕੀਦਵਾਈਜਾ ਉਸਮੇਂਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰਸਾਬੂ
ਣ ਅਰਗਰਮਪਾਨੀਸੇਧੋਇਕਰ ਜੇਹੀਮਲਮਲਗਾ
ਵੈ। ਅਰਜੋਗਰਮਔਖਧੀਪਿਲਾਵੈ। ।ਨੁ
ਸਖਾਪੀਨੇਕਾ। ਗੁਲਾਬਕੇਫੂਲਚਾਰਮਾਸੇਮ
ਨਕਾਸਤਦਾਨੇ ਬਿਨਖਸਕੇਫੂਲ੬ ਮਾਸੇਸੁਕੀਮ
ਕੇ੬ ਮਾਸੇਇਨਸਭਦਵਾਈਕਉਰਾਤਭਰਪਾਨੀ
ਮੇਂਭਿਉਵੈ ਔਰਸਵੇਰੇਕਾਨੂੰਛਾਨਲੇ ਫਿਰ
ਏਕਤੋਲਾ ਮਿਸਰੀਮਿਲਾਇਕੇਪੀਵੈ ਚੌਥੇਦਿਨਜੋ
ਦਵਾਈਦੇਵੈ। ਨੁਸਖਾਦੂਸਰਾ। ਰੇਵੰਦਚੀਨੀਕ
ਸਤ੨ਮਾਸੇਮਲਕਰਏਕਤੋਲਾਗੁਲਕੰਦਮੇਂਮਿਲਾਇ

ਕੇ ਖੁਲਾਵੇ ਇਸਕੇ ਪੀਨੇ ਸੇ ਬਮਨ ਹੋਵੇਗੀ ਉਤਨੂ
ਆਵਨਗੀਯਾ ਅਉਰ ਦਸਤ ਭੀ ਆਵਨਗੇ ਦੋਪ
ਹਰਕੇ ਪੀਛੇ ਐਸਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਜੋ ਅਫਰਾਨ ਨਾ ਕ
ਰੇ ਫਿਰ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਯੇਹ ਦਵਾਈ ਦੇਵੇ ਬੀਹਦਾਣਾ ੨ ਮਾ
ਸੇ ਸਾਖਤਮੀ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਮਿਸਰੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨਕਾ ਸਬਤ
ਤਥ ਲਾਦਬਬ ਬਨਾਇਕਰ ਪਿਲਾਵੇ ਜਬ ਸੁਦਾ ਨਿਕ
ਲ ਜਾਵੇਗਾ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ॥ ॥ਗਲੇ ਕੇ ਫੋ
ੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ॥ ਏਕ ਫੋੜਾ ਗਲੇ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੂਰ
ਤ ਉਸਕੀ ਐਸੇ ਹੈ ਕਿ ਪਹਲੇ ਤੋ ਸੂਜਨ ਸੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਉਸ ਵਕਤ ਉਸਕੇ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤਥਾ ਅ
ਉਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਅਪਨੀ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਨੀ ਸੁ
ਨਾਈ ਤਥਾ ਸੇਕ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਯੇਹ ਚਾਰ ਪਾਚ
ਦਿਨ ਕਾ ਸੂਜਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਮੇ ਪੀਕ ਔਰ ਜਲ
ਨ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਹਕੀਮ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਉ
ਸ ਪੀੜਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਤਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਤ
ਸੇ ਮੂਰਖ ਹਕੀਮ ਉਸ ਕੋ ਅਮਲ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਉਸ
ਸੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਬ ਜਰਾਹ ਕੋ ਬੁਲਾਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਕੋਈ
ਕੋਈ ਜਰਾਹ ਭੀ ਐਸਾ ਮੂਰਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਸੂਜਨ ਪਰ
ਤੇਜ ਲੇਪ ਲਗਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸੇ ਭੀ ਰੋਗੀ ਕੋ ਕ
ਸ਼ਟ ਪਹੁਚਤਾ ਹੈ ਅਉਰ ਜਬ ਯੇਹ ਸੂਜਨ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਉਸ ਵਕਤ ਇਸਕੀ ਸੂਰਤ ਕਛੂਏ ਕੀਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ
ਹੈ ਫਿਰ ਭਿੜਕੇ ਛਤੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਰਥਾਤ ਭ੍ਰਿੜ ਕੀ
ਖਖਰ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਿਸਾਨ ਇਸ ਨੀਚੇ ਕੀ ਲਿਖੀ
ਤਸਵੀਰ ਮੇ ਸਮਝ ਲੇਣਾ॥ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਗ

੧੬ ਲੋਮੈ ਫੋੜਾ ਹੋ ਔਰ ਗਾਇਹ ਫੋੜਾ ਪਹਿ ਸੂਜਨ ਜੈਸਾ ਸੋਜ
ਪਈ ਹੂਈ ਆਲੂ ਮੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਗੀਛੂ ਜੈਸਾ ਹੋਇ ਕਰ
ਫੋੜਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਹ ਸਭੇ ਫੋੜੇ ਕੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ਕੋਈ ਚਿ
ਨਪੀ ਫੂਟੀ
ਕਲ ਹੋ ਜਾਤੀ
ਸਮੈ ਜਲਨ
ਬਹੁਤ ਹੀਹ
ਇਸ ਰੋਗ ਕ
ਕਮੈਹਾ। ।

ਛਿ ਜੈਸੀ ਸ
ਹੈ ਫਿਰ ਉ
ਬੂਹੋਤੀ ਹੈ
ਜੀਰਾ ਨਾਮ
ਇਸ ਮੂਲ
॥੮॥੮

ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਐਸਾ ਲੇਪ ਲਗਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਇਸ ਸੂ
ਜਨ ਕੋ ਨਰਮ ਕਰੇ ਔਰ ਇਸ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਰ ਮੁਵਾਦ ਕੋ ਨਿ
ਕਾਲੇ ਵੈਸੀ ਦਵਾਈ ਯੇਹ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ ਲੇਪ
ਕਾ। ।ਦਾਲ ਛਨੀ ੧ ਤੋਲਾ ਨਰਮ ਮੇਥਾ ਵੀ ਮਾਸੇ
ਰੇਵੰਦ ਖਤਾਈ ਵੀ ਮਾਸੇ ਨਾਖੂਨਾ ਵੀ ਮਾਸੇ ਉਸਕ ਰੂਮੀ ਵੀ ਮਾ
ਸੇ ਅੰਬਲ ਤਾਸ ਕਾ ਗੂੰਦਾ ੨ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਗਰੀਮ
ਕੇ ਕੇਰ ਸਮੇ ਪੀਸ ਕਰ ਗੁਨ ਗੁਨਾ ਲੇਪ ਕਰੇ ਔਰ ਸਰ
ਰੇ ਨਸਕੀ ਫਸਦ ਖੋਲੇ ਜਬ ਉਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਸੂਰਤ ਬਦ
ਲ ਜਾਵੈ ਤਬ ਵੋਹ ਮਲਾਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜੋ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕ
ਹਿ ਰਖੀ ਹੈ ਔਰ ਖਾਵੈ ਐਸੇ ਹ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੈ। ਨੁ
ਸਖਾ। ਨਨਾ ਪਾਦ ਕਰਾਦ ੪ ਤੋਲੇ ਲੇਕਰ ਬਕ
ਰੀ ਕੇ ਦੂਧ ਮੈ ਭਿਗੋਵੈ ਫਿਰ ਉਸ ਕੋ ਨਿਚੋੜ ਕਰ ਪਲ
ਕਰੇ ਔਰ ਉਸ ਮੈ ਦੂਧ ਬਲਾ ਅਖੰਵੇਨੇ ਕੇਸ ਅੰਜੂਰਤ ਹ
ਫੀਮ ਯੇਹ ਸਭ ਦੂ ਦਵਾਈ ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਲੈ ਕਰ ਔਰ ਸ
ਹਤੁ ੪ ਤੋਲੇ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੀ ਜਰਦੀ ਤਿਨ ਨਗ

ਵਿਨਾਸਕੂਕੋਇਕਠ੍ਹਕਰ ਖਰਲਕਰੇਔਰਜਗਾਤਕਟੇ
ਨ੍ਹੋਂਟੇਵੈ ਲੇਪਕਰੇਜਗਾਤਕਟੈ ਫਲਦਵੇਫੋੜ੍ਹੇਜੋਕਾਰੋਵੈ ਤ
ਗਾਤਕੰਲੇਪਕਰਨਾ ਜਿਤਨਾ ਰਫੋੜ੍ਹਾਗੋਇ ਉਤਨਾਗੀਲ
ਗਿਆਬਨਾਇਕਰ ਉਸਪਰਦਵਾਈਜੋਗਲਗਾਇਕ
ਰਫਾਂਕੋਫੋੜ੍ਹੇਪਲਗਾਵੈ ਜਬਉਸਮੈਛਿਦ੍ਰਹੋਵੈਦੀ
ਮੈਤੇਕਾਟਕਰਨਿਕਾਲਦੇਵੈ ਜਬਫੋੜ੍ਹਾਲਾਲਹੋਜਾਵੈ
ਔਰਉਸਮੈਸੇਦੂਰਗੀਪਨਗੀਆਵੈ ਤਬਇਸਦਵਾਈਕੋ
ਬੰਦਕਰੈ ਔਰਜੋਗਮਲਾਰਮਲਗਾਨਾਸੁਰੂਕਰੇ। ਮ
ਲਾਰਮਕੀਬਿਧ। ।ਗੁਲਾਬਕੇਫੂਲੋਂਕਾਤੇਲਗਰਮ
ਕਰਕੇ ਉਸਮੈਰਤਨਜੋਤ੨ਤੋਲੇਡਾਲੇ ਜਬਉਸਕਾਰੰਗਕ
ਬੂਤਰਕੇਲੋਹੂਜੈਸਾਹੋਜਾਵੈ ਤਬਉਸਕੋਛਾਨਲੇਵੈ ਫਿ
ਰਉਸਮੇ੨ਤੋਲੇਨੀਲਾਥੋਥਾ੧ਰਤੀਮਿਲਾਵੈ ਔਰਜਸਤ੍ਰਕ
ਤੇਲ੧ਤੋਲਾਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰਰਖਛੋਡੈ ਅਉਰਘਾਵਪਰਲ
ਗਾਵੈ ਇਸਰੋਗਵਾਲੇਮਨੁਖਕੋਮੂੰਗੀਕੀਦਾਲਧੋਇਕਰ
ਔਰਰੋਟੀਖਿਲਾਨਾਚਾਹੀਏ ਫਿਰਏਕਸੇਰਪਾਨੀਕੋਔਟ
ਵੈ ਜਬਆਧਾਪਾਨੀਰਹਜਾਵੈ ਜਲਕੇ ਤਬਠੰਡਾਕਰਕੇਰ
ਖਛੋਡੈ ਫਿਰਪਿਆਸਲਗੇ ਜਬਇਸਪਾਨੀਕੋਪੀਵੈ ਕ
ਚਾਪਾਨੀਨਹੀਪੀਵੈ। ਆਗੇਕਾਨਕੇਰੋਗਕਾਜਤਨ।
।ਏਕਫੋੜ੍ਹਾਕਾਨਕੇਲੋਕੇਨੀਚੇਹੋਤਾਹੈ ਜੋਫੋੜ੍ਹੇਕੇ
ਪਹਿਲੇਮਾਲੂਮਨਹੀਹੋਤਾ ਕੇਵਲਸੂਜਨਕੀਗਾਂਠਜੈਸਾ
ਹੋਤਾਹੈਪੀਛੇਪਕਕਰਫੋੜ੍ਹਾਹੋਜਾਤਾਹੈ ਇਸਫੋੜ੍ਹੇਕਾਨਿਸ
ਨਨੀਚੇਕੀਲਿਖੀਤਸਵੀਰਮੈਸਮਝਨਾਚਾਹੀਏ। ਇਸ
ਤਸਵੀਰਕੇਕਾਨਕੀਲੋਕੇ ਨੀਚੇਫੋੜ੍ਹਾਹੈ ਔਰਇਸਕੇ
ਚਾਰੋਂਓਰਕੰਪਿਆਹੀਗੀ ਕਾਨਿਸਾਨਹੈ ਉਸਸੇਜਗਨ੍ਹਾ

ਨੇਫੋੜ੍ਹੇਕੀਚਾਰੇ
ਹੀਇਸਫੋੜ੍ਹੇਕੇ
ਸਤ੍ਰਠਾਕਰਨੀ
ਪਹਿਲੇਇਹਸਪ
ਵਾਈਲਗਾਵੈ
ਹੈਫੋੜ੍ਹਾਨਰਮਹੋ

ਤਰਫੀਂਅ
ਦਵਾਈਇ
ਚਾਹੀਏਕਿ
ਰਮਸੀਦੂ
ਜਿਸਮੇਂਜ
ਜਾਵੈਕਿਉਂ

ਕ੍ਰਿਤੇਇਸਕੱਚੇਫੋੜ੍ਹੇਮੇਂਚੀਰਾਨਹੀਂਦੇਵੇਗਾਜੇਕਰਕਚੇਫੋ
ੜ੍ਹੇਕੋਚੀਰਾਦੇਵੇਗਾਅਤੇਰੋਗਵਧਜਾਵੇਗਾਇਸਲੀਏ
ਪਹਿਲੇਦਵਾਈਲਗਾਵੈਚਾਰਦਿਨਕੀਦੇਰੀਹੋਵੇਤਾਂਤ
ਛੱਤੇਹੈਛੇਤੀਰਾਜੀਹੋਵੇਗਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਤਰਨਹੀਂਫੋੜ੍ਹਾਪਕਜਾਵੇ
ਨਰਮਾਈਪਕੜੇਤੌਚੀਰਾਦੇਣਾਭੁਲਹੈਰੋਗਛੇਤੀਦੂਰਹੋ
ਵੇਗਾਔਰਪਹਲੇਲਗਾਨੇਕੀਦਵਾਈਜੇਹੜੀਹੈਜੋਲਿਖ
ਤੇਹੈਂ। ॥ਨੁਸਖਾ॥ ॥ਜਮਾਲਗੋਟੇਕੇਪਤੇ੨ਤੋਲੇਨਿੰਮ
ਕੇਪੱਤੇ੨ਤੋਲੇਸੁਹਾਗੇਦੀਪਿਆਜ੧ਤੋਲਾਸਾਬੁਣਲੀਏਆ
ਸੇਇਸਦਵਾਈਕੋਪੀਸਕੇਮਲ੍ਹਮਕਰਕੇਲਗਾਵੈਇਸਦਵਾ
ਈਕੇਲਗਾਨੇਸੇਫੁਟਜਾਵੈਤੋਬਹੁਤਗਹਿਰਾਨਹੀਂਹੋ
ਸਕੇਨਸਤਰਸੇਚੀਰਾਦੇਉਅਥਵਾਜੈਸਾਸਮਾਂਪਹੁੰਚ
ਜਾਨੇਵੈਸਾਸਮਝਕਰਕਰੇਫਿਰਪੀਛੇਇਸਮਲ੍ਹਮਲਗਾ
ਨੇਰਾਜੀਹੋਵੇਗਾ। ਮਲ੍ਹਮਕੀਬਿਧ ਸਰਸੋਂਕਾਤੇਲ੭
ਤੋਲੇਲੈਕਰਆਗਨੀਚੇਗਰਮਕਰੇਫਿਰਉਸਮੇਂਪੀਲਾਮੋ
ਮ੧ਤੋਲਾਖਪਰੀਆ੨ਤੋਲੇਉਨ੍ਹਦਾਕਾਇਆਟ੨ਤੋ
ਲੇਇਨਸਕੋਉਸਤੇਲਮੇਂਮਿਲਾਕਰਖੂਬਰਗੜਕੇ
ਠੰਢਾਕਰੇਫੋੜੇਪਰਲਗਾਵੈਔਰਜੋਇਸਮਲ੍ਹਮਸੇ
ਆਰਾਮਨਾਆਵੈਤੋਦੂਸਰੀਮਲ੍ਹਮਕੇਲਗਾਉਜਿਸਮੇਂਕ

ਨਜੋਤੀਮਲ੍ਹੀਹੈ ਔਰਇਸਪੋਥੀਨਾਵ੍ਹੁਸਫੇਪ੍ਰਲਿਖੀਹੈਜੋ
ਈਮਲ੍ਹਮਬਨਾਇਲਾਵੈ ਜਬਇਸਫੋੜੇਕੇਘਾਵਕੋ
ਮਾਸ ਬਾਬੂ ਹੋਜਾਵੈ ਤੋਯੋਹਕਾਲੀ ਮਲ੍ਹਮਬਨਾਇਕੇਲ
ਗਾਵੈ। ਆਗੇਕਾਲਮਲ੍ਹਮਕੀਬਿਧਿ। ਕਨੂਵਤੇ
ਲਦਸਤੋਲੇ ਸੰਧੂਰਚਾਰਤੋਲੇ ਇਨਦੋਨੋਕੋਲੋਹੇਕੀਕ
ੜਾਹੀਮੇਪਾਇਕੈ ਗੋਰਕਰਕੇ ਬਹੁਤਾਧੀਮਾਨਦੇਕੇਅ
ਗਨੀਪਰਪਕਾਵੈ ਜਿਸਕੇਸਟੋਮਰਗਨਹੁਤਾਰਹੈਜਬ
ਇਸਕੀਤਾਰਬੰਧਨੇਪਾਵੈ ਤਬਉਤਾਰਕਰਠੰਢਾਕਰੇ
ਰਖਛੋਡੇ ਫਿਰਸਮਾਨਪਰਲਗਾਵੈ ਔਰਇਸਫੋੜੇਮੇਚ
ਰਾਦੇਵੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਚੀਰਾਦੇਨੇਸੇ ਇਸਮੇਚੋਰਰਹਜਾ
ਤਾਹੈ ਛੋਡੂਪਾਕਰਮੁਦਦਜਮਾਰਹੇਗਾ ਤੋਫਿਰਖਰਾਬ
ਕਰੇਗਾ ਦੁਖਦੇਵੇਗਾ ਇਸਵਾਸਤੇ ਖੁਲਾਸਾਚੀਰਾਦੇਵੈ
ਤੋਅਛੀਤਰਹਆਰਾਮਦੇਗਾ। ਆਗੇਅਖੀਯਾਕੇਫੋ
ੜੇਕਾਯਤਨ ਏਕਫੋੜਾਅਖੀਯਾਂਕੇਕੋਣੇਮੇ ਹੋਤਾਹੈ ਔਰ
ਯੋਹਅਪਨੀਪੂਟਜਾਤਾਹੈ ਇਸਫੋੜੇਕਾਨਿਸਾਨਾਇਸਤ
ਸਵੀਰਮੇਦੇਖੋ ਇਸਤਸਵੀਰਕੀਆਂਖਕੇਕੋਨੇਮੇਸਿ
ਯਾਹੀਕੀਬੂੰਦਹੈ ਵਹੀਫੋੜੇਕਾਨਿਸਾਨਹੈ ਔਰਇਸਫੋ
ੜੇਕੀਦਵਾ
ਪਹਿਲੇਤੋ
ਲਗਾਵੈ
ਲਾਬਬਾਅ
ਪਕਾਹੈਓ
ਪੀਛੇਲਿਖ

ਈਜੋਹੈ।
ਯੋਹਮਲ੍ਹਮ
ਜਿਸਮੇਨੀ
ਰਜੋਗਾਲ
ਸਾਅਲਮਕੇ
ਆਏਹੈਜ
ਬਇਸਫੋੜੇਕਾਮੁਦਦਮੇਲਾਨਿਕਲਜਾਵੈ ਤਬਯੋਹ

ਮਲ੍ਹਮਲਗਾਨਾ। ਬ੍ਰਿਧਮਲ੍ਹਮਕੀ। ਉਠਕੇਸਜੇ
ਫੋੜੇ ਕੀਹੱਤ੍ਰੀ ਰ ਤੋਲੇ ਘਿਉਮੇਂ ਜਲਾਇਕੇ ਨਿਕਾਲਲਤਾ
ਲੇਅਗ ਮੋਮਸੁਫੈਦ ਨੌਮਾਸੇ ਸਿਧੂਰ ਤੁਜਰਾਤੀ ਦੋਮਾਸੇ
ਮਿਲਾਇਕਰਖੂਬ ਰਗੜੇ ਔਰ ਲਗਾਵੈ ਔਰਨਕ
ਵਿਚਇਦੂਦਵਾਏਸੁੰਘਾਵੇ। ਨੁਸਖਾ। ਨਕਛਿ
ਕਨੀ੧ ਤੋਲਾ ਸੁਕਾ ਤਮਾਕੂ ਦੋਮਾਸੇ ਕਾਲੀਮਿਰਚ ੩ਮਾ
ਸੇ ਸਭਕੋ ਪੀਸਕਰ ਸੁੰਘਾਵੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਦਾਉਪਰਕੀਓਰ
ਕੋ ਸੂਕ ਜਾਏਗਾ ਤੋ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਆਰਾਮ ਹੋਜਾਏਗਾ। ਕਿਸਦੂ
ਸਤੋਕਿਏਗਆਸਥਾਨ ਨਾਸੂਰ ਵਾਸਤੇ ਕੁੜੀਹੈ ਨਾਸੂਰ ਰਕੀਭੂ
ਪੇਹਰੀਜਗਾਹੈ ਔਰ ਜੁਇਸ ਦੂਈਸੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀ
ਵੇਤੋ ਵਾਹਿਨੇ ਗੋਣੇਕੇ ਹੱਤ੍ਰੀ ਬਾਸਪਾਨੀਮੇਂਘਸਕਰ ਉਸ
ਕੀਬਤੀ ਰਖੇ ਔਰ ਤੂਸੀਕਾਢਗਿਆ ਬਨਾਇਕਰ ਰਖੇ
ਕਿਉਂਕਿਏਹ ਦੂਦਵਾਈ ਹੀਨਸੂਰਕੀਹੈ ਔਰਜੇਹ ਫੋੜਾ
ਭੀ ਨਾਸੂਰਹੀਕੇ ਕੁੰਦਮੇਂਹੈ ਯਾ ਨਾਸੂਰਭੀ ਇਸੀਮੇਂ ਸੇਹੋਜ
ਤਾਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਉਪਾਇਕਰਨੇਸੇ ਬਹੁਤ ਆਰਾਮ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਅਖੀਯਾਂਦੇਵਾਰਨੀ ਅਰਥਾਤ ਅਰਥਾਤੁ ਅਖੀਜ
ਦੇਪਨੂੰਦੇ ਜਿਨਾਂਧਨੂੰ ਦਿਲ੍ਹਾਸੇ ਆਖੁਮਟਿਨਾ ਖੋਲਨਾ
ਹੋਤਾਹੈ। ਏਕਰੋਗ ਆਖੋਂਕੇਪਲਕੋਂਮੇਂਹੋਤਾਹੈ ਕਿਵੇਹ
ਰੋਗ ਪਲਕੋਂਕੇ ਵਾਲੋਂਕੇ ਉਖੜਾਦੇਤਾਹੈ ਔਰ ਪਲਕਾਲਾ
ਲੋਜਾਤੀਹੈ ਇਸਰੋਗਕਾ ਇਲਾਜ ਇਸਤਰਾਂਕਰੇ।
ਨੁਸਖਾ। ਤਿਲਾਂਕਾਤੇਲ ਪੌਣੇਛੇ ਛਟਾਕ ਲੈਕੇ
ਮਰਤਬਾਨਮੇਂਪਾਵੈ ਉਸਮੇਂ ਗੁਲਾਬਕੇਫੂਲ ਛੇ ਤੋਲੇਤ
ਜੇ ਮਿਲਾਇਕਰ ਚਾਲੀਦਿਨਤਕ ਧੂਪਮੇਂ ਧਰ ਰਖੇ।
ਜੇਕਦਾਚਿਤ ਤਾਜੇਫੂਲ ਨਹੀ ਮਿਲਸਕੇਤੋ ਸੁਕੇਹੋ

ਇ ਫਲਾਨ ਸੇਰ ਪਾਣੀ ਮੇ ਉਬਾਲ ਕੇ ਜਬ ਪਈਆ ਧਾ ਰ
ਹ ਜਾਵੈ ਤੋ ਛਾਨ ਲੇਵੈ ਫਿਰ ੧ ਸੇਰ ਤਿਲਾਂ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਇ
ਕਰ ਕਾੜ੍ਹੇ ਪਾਨੀ ਜਲ ਜਾਇ ਔਰ ਤੇਲ ਮਾਤ੍ਰ ਰਹ ਜਾਵੈ ਤੋ ਠੰ
ਢਾ ਕਰ ਕੇ ਸੀਸੀ ਮੇ ਭਰ ਰਖੈ ਇਸ ਤੇਲ ਕੋ ਹਕੀਮ ਲੋਗ
ਗੁਲ ਰੋਗਨ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ਅਕਸਰ ਬਨਾ ਬਨਾਯਾ ਅਤਾਰੋਂ
ਕੀ ਦੁਕਾਨੋਂ ਸੇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਗੁਲ ਰੋਗਨ ਦੋ ਮਾਸੇ
ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੇ ਸੁਫੈਦੀ ਦੋ ਮਾਸੇ ਕੁਲਫੇ ਕੇ ਪਤੇ ਦੋ ਮਾ
ਸੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਪਲਕ ਉਪਰ ਲੇਪ ਕਰੇ।
ਦੂਸਰਾ ਨੁਸਖਾ। ਬਾਦਾਮ ਕੀ ਗਿਰੀ ਅਭ੍ਰਤ ਕੇ ਦੂਧ
ਮੇ ਘਸ ਕਰ ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਅਜਮੋਦ ਕੋ ਮੁ
ਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੀ ਸੁਫੈਦੀ ਮੇ ਘਸ ਕਰ ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ।
ਅਥਵਾ ਧਤੂਰੇ ਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਅਰਕ ਔਰ ਭੰਗ ਕੇ ਪਤੇ
ਕਾ ਅਰਕ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਇਨ ਕੇ ਸੁਫੇਦ
ਕਪੜ੍ਹੇ ਭਿਜੋਇ ਕਰ ਸੁਖਾ ਲੇਨਾ ਔਰ ਰੋਗੀ ਕੇ ਘੀਮੇ ਉਸ ਕ
ਪੜੇ ਕੀ ਬਤੀ ਬਨਾਇ ਕਰ ਜਲਾਵੈ ਉਪਰ ਮਟੀ ਕਾ ਬਰ
ਤਨ ਰਖ ਕੇ ਕਚੀਚ ਪਾਨੀ ਰਖੇ ਅਰ ਕਾ ਜਲ ਉਸ ਮੇ ਲ
ਗੇ ਤਿਸ ਕੋ ਉਤਾਰ ਕਰ ਨਿਤ ਹੀ ਆਖੋਂ ਕੀ ਪਲਕ ਪਰ ਲ
ਗਾਵੈ ਸਭ ਤਰਹ ਕੇ ਰੋਗ ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਦੂਰ ਹੋਵੈ ਅਸਲੀ
ਸੂਰਤ ਪੁਰਬਲਕ ਆ ਜਾਵੈਗੀ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈਗਾ ਔਰ
ਦੂਸਰਾ ਰੋਗ ਯਹ ਹੈ ਆਖੋਂ ਕੀ ਉਪਰ ਕੀ ਪਲਕ
ਮੇ ਖਪਲੂਸ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਰੋਗ ਕੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪਲ
ਕ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਭੂ ਰੋਗੀ ਆਦਮੀ ਕੀ ਤਰਹ ਦੇ
ਖਨੇ ਲਗਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਦਵਾਈ ਯੇਹ ਕਰੇ ਇਸ ਰੋ
ਗ ਵਾਲੇ ਕੀ ਆਂਖੋਂ ਮੇ ਸਲਾਈ ਨਾ ਫੇਰਨਾ ਬਹੁਤ ਭ

ਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਖੀਆਂ ਕੇ ਕੋਣੇ ਵਿਚ ਮਾਸ ਵਧ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਪਤਲਾ ਜੈਸਾ॥ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਨਸੂਰ ਦਾ ਇਲਾ
ਜ॥ ॥ਇਕ ਫੋੜਾ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਕੋਣੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ਜਿਸ ਜਗਾ ਮੈ ਗਿਡ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਉਸ ਮੁਕਾਮ ਪੁ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੀਖਿਆ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਯਿਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿ
ਲੇ ਤੋ ਇਸ ਕੀ ਰੰਗਤ ਸੁਰਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਮੂੰਹ ਫੋੜੇ
ਕਿ ਮਹੀਨ ਛਿਦ੍ਰ ਸੂਈ ਵਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਪਕ ਕਰ ਪਾ
ਦਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਪਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾ ਅਖੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁ ਦੁ
ਖਦਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਹਕੀਮਾਂ ਨੇ ਨਸੂਰ ਵਰ
ਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਫੋੜੇ ਮੇ ਔਰ ਪਹਲੇ ਹੀ ਆਖ
ਕੇ ਫੋੜੇ ਮੇ ਜੋ ਵਰਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਭੇਦ ਹੈ ਇਸ
ਕਾ ਮੁਖ ਸੁਫੇਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪਹਲੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਮੁਖ ਲਾ
ਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਰੋਗ ਕਾ ਨਿਸਾਨ ਨੀਚੇ ਲਿਖੀ ਤਸਵੀ
ਰ ਮੇ ਸਮਝ ਲੇਨਾ ਇਸ ਤ

ਸਵੀਰ ਕੀ ਆਖ ਕੇ ਕੋਨੇ ਪ
ਜੋ ਸਿਆਹੀ ਕੀ ਬੂ ਦ ਮਾਲੂ
ਮ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਾਸੂ ਰ ਸਮਝ
ਨਾ ਚਾਹੀਏ ਇ ਸ ਕੋ ਯੇ
ਹ ਮਰਜ਼ ਅਖ ਨੂੰ ਤ ਨਾਜ਼ੁਕ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਹਲਾ ਬਾਹੂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇਹ ਫੋੜਾ ਕਭੀ ਤੋ
ਗਿਸ ਨੇ ਲਗਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਭੀ ਫਿਰ ਭਰ ਆਤਾ ਹੈ ਇ
ਸ ਕੀ ਦਵਾਈ ਯੇਹ ਹੈ॥ ਇਲਾਜ॥ ਅਸਲ
ਔਰ ਮੇਥੀ ਕਾ ਲੁਆਬ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਆਖੋ ਮੇ ਟਪਕ
ਨੇ ਸੇ ਯੇਹ ਰੋਗ ਹਟ ਜਾਵੇ ਹੈ ਅਲਸੀ ਤੇ ਮੇਥੀ ਨੂੰ ਜੁਦਾ

ਜੁਦਾ ਪੀਸਕੇ ਰਾਂਝਾ ਪਾਨੀ ਪੂਨਕੇ ਏਕ ਏਕ ਤੁਬਕਾ
ਅਖੋਂ ਮੇਂ ਪਾਵੈ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ੧ ਅਥਵਾ ਮੁਰਗੀ ਕੁਕੜੀ
ਕੇ ਆਂਡੇ ਕੀ ਜਰਦੀ ਔਰ ਕੇਸਰ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਪੀਸਕੇ
ਨਸੂਰ ਕੇ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ੨ ਅਥਵਾ ਹਫੀਮ
ਕੇਸਰ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਆਖੀਆਂ ਕੇ ਉਪਰ ਲਗਾਉ
॥੩॥ ਜੇਕਰ ਦਾਚਿਤ ਏਸੇ ਰੋਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖ ਦੇਵੈ ਤੋ
ਕੁਤੇ ਕੀ ਜੀਭ ਕੋ ਜਾਲ ਕਰ ਉਸੇ ਮਨੁਖ ਕੀ ਲਾਰ ਸਾਥ
ਮਨੁਖ ਦੀ ਥੁਕ ਵਿਚ ਘਸਾ ਕਰ ਅਖੀਆਂ ਉਪਰ ਲਗਾ
ਵੈ ਇਸ ਜਤਨ ਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਆਖੀਆਂ ਕਾ ਨਸੂਰ ਬਹੁਤ
ਜਲਦੀ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਲੇਜੋ ਆਖੀਂ ਕੇ ਕੋਨੇ
ਕੇ ਛੇਦ ਕੇ ਇਲਾਜ ਹਮ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਵੋਹ ਭੀ ਇਸ ਰੋ
ਗ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਐਲੂਆ ਲੋਹਬਾ
ਨ ਅਨਾਰ ਕੇ ਫੂਲ ਸੋਹਨ ਮਾਖ ਦੇਸੂ ਲੋ ਆਖਦੇਨ ਜੇ
ਖੂਨ ਜਾ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਸੁਰਮਾ ਫਟਕੜੀ ਪੇ
ਹਸਬੂ ਦਵਾਈ ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਲੈ ਕੇ ਔਰ ਇਸ ਸ
ਬ ਦਵਾਈ ਕੋ ਲੈਕੇ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਪੀਸ ਕਰ ਬਰੀਕ ਗੁ
ਲਾਬ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਲਿਬੀ ਗੋਲੀ ਬਨਾ
ਇਕੇ ਰਖੈ ਫਿਰ ਨਸੂਰ ਕੇ ਮੂੰਹ ਕੋ ਪੂੰਜ ਕਰ ਹਲੀਤ
ਰਾ ਕਪੜੇ ਸੇ ਪੂੰਝੇ ਅਰ ਇਸ ਲਿਬੀ ਗੋਲੀ ਕੋ ਨਸੂ
ਰ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪਰ ਪਾਵੈ ਸਤ ਦਿਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ਆਰਾਮ ਹੋਵੈ
॥ ਬਿਲਕੁਲ ਰਾਜੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੇਤ੍ਰ ਰੋਗ ਕੇ ਘਾ
ਵ ਕਾ ਜਤਨ। ਇਕ ਫੋੜਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਤ
ਹੈ ਜੋ ਨੀਚੇ ਅਖੀਆਂ ਕੇ ਰੋਗ ਕਨਕ ਜੈਸੇ ਆਕਾਰ ਜੇ
ਸਾ ਘਾਉ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਿਸਾਨ ਨੀਚੇ ਕੀਤ

ਸਵੀਰ ਮੇਂ ਜਸ ਮਸ੍ਰੂ ਲੈਨਾ। ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕੇਂ ਪ
ਲਕਸੇ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸੇ ਪਨੂੰਦਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ।
ਉਸ ਕੇ ਨੀਚੇ ਸਿਆਹੀ ਕਾ ਚਿਹਨ ਦਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵ
ਹੀ ਘਾਵ ਕਾ ਨਿਸਾਨ ਜਾਨੋ ਇਸ ਘਾਵ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ
ਤੋ ਸੁਰਖੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅ
ਤੋ ਘਾਵ ਜੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇ
ਸ ਰੋਗ ਕੀ ਦਵਾਈ
ਇਸ ਢੰਗ ਸੇ ਕਰਨੀ
ਚਾਹੀਏ। =॥=

ਨੁਸਖਾ।

ਸੋਨਾਮਖੀ ਕੋ ਗਧੀ ਕੇ ਦੂਧ ਮੇਂ ਆਠ ਪਹਰ ਭਿਗੋਵੇ
ਫਿਰ ਛਾਯਾ ਮੇਂ ਸੁਖਾਵੇ ਔਰ ਅਫੀਮ ਸਾਢੇ ਤਿਨ
ਮਾਸੇ ਔਰ ਕਤੀਰ ਗੋਂਦ ਸਾਢੇ ਤਿਨ ਮਾਸੇ ਦਰਯਾਈ
ਪੋਹਲੇ ਦੋ ਮਾਸੇ ਕੁੰਦਰੂ ਗੂੰਦ ਪਊਣੇ ਦੋ ਮਾਸੇ ਸੁਹੇਦਾਂ ਦੋ
ਤੋਲੇ ਬਬੂਲ ਕਾ ਗੋਂਦ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਚੋਦ ਮਾਸੇ ਸਭ ਕੋ
ਕੂਟ ਛਾਨ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੀ ਸੁਫੈਦੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇ ਕ
ਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਘ
ਸਾਇ ਕੇ ਨਿਤ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ ਤੋ ਜੋ ਘਾਵ ਦੂਰ
ਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਂਖ ਪਲਕੋਂ ਕੀ ਸੂਜਨ ਕ
ਯਤਨ ਏਕ ਰੋਗ ਐਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਂਖ ਕੇ ਦੋ
ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਉਪਰ ਸੂਜਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਂਖ ਕੇ ਆਸ
ਪਾਸ ਫੂਲਾ ਲੇ ਕਰ ਸੂਜ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ ਇਸ ਰੋਗ ਦੀ ਦ
ਵਾਈ ਏਹ ਹੈ ਨੁਸਖਾ। ਮੋਮ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੇ ਅਥ
੧ ਵਾ ਕਿਸਮਸ ਕੋ ਜੀ ਕਰ ਕਰ ਉਸ ਕੋ ਛਾਨ ਛਾਨੀ ਕਰ ਕੇ ਅਰਥਾ

ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਸੋਜ ਉਪਰ ਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਬਤ੍ਰੀ ਕੌੜੀਆ
ਨੀਮ ਪੀਸ ਕਰ ਪਲਕਾਂ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਛੱਪ ਉਪਰ ਲਗਾ
ਵਨਾ ਸੋਜ ਹਟ ਜਾਵੇਗੀ ।੩॥ ਅਥਵਾ ਮਖੀ ਕੇ ਸਿਰ ਕੋ
ਕਾਟ ਕਰ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰ ਮਲੈ ਤੋ ਸੂਜਨ ਹਟ ਜਾਵੇਗੀ
॥ ਅਥਵਾ ਰਸੌਤ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਘਸਾ ਕੇ ਪਲਕਾਂ ਦੀ
ਸੋਜ ਉਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤੋ ਸੋਜ ਅਖੀਆਂ ਦੀ ਹਟ ਜਾਵੇ
ਪਗਟ ਹੋਇ ਨੇਤ੍ਰ ਕੇ ਰੋਗ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੈਂ ਇਸ ਪੋਥੀ ਮੇ
ਪਾਵੋ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜਖਮ ਔਰ ਫੋੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ ਜਾਨਿ
ਲੀਜੇ। ਨਕ ਦੇ ਫੋੜਿਆਂ ਦਾ ਜਤਨ। ।ਜੋ
ਕੋ ਫੋੜਾ ਨਕ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਕੜਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇ
ਤੋ ਇਸ ਫੋੜੇ ਦਾ ਨਿਸਾਨ ਨੀਚੇ ਲਿਖੀ ਤਸਵੀਰ ਮੇ ਦੇ
ਖ ਲੈਨਾ ।ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੀ ਨਾਕ ਮੇ ਫੋੜਾ ਹੈ ਔਰ ਯੇ

ਹ ਫੋੜਾ ਨ ਕਦੀ ਗਹੀ
ਕੇ ਪਾਸ ਹੈ ਦਾ ਹੈ ਔਰ
ਰੋਗ ਤੋ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਸੂ
ਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔਰ ਸੋਜ ਹੋ
ਨੂੰ ਤੇ ਏਕ ਜਾਂਗਾ ਅਬ
ਦੂਤ ਗੀ ਦੂਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇ
ਜਦ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਬੇਰੰਗ ਕੀ ਚਕ੍ਰਿਤ ਜਾ ਪੇਤਾ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਏਸ ਨੂੰ
ਅਨੀਸਿਆਵੇ। ਸ੍ਰਿਪਨੀ ਕੀ ਵਿਧਿ। ਸੇਧਾਂ ਲੂ
ਣ ਕੌੜੀਆ ਸੁਹਾਗਾ ਫਟਕੜੀ ਕਚੀ ਜੋ ਗਾਲਾਜਨ ਲੌ
ਤੂਆ ਇਨ ਸਭ ਅਉਖਧੀਯੋ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈ
ਕਰ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਕਪੜੇ ਮੇ ਛਾਨ ਕਿ ਰਖ ਲੇਨਾ ਜਦ
ਰਲੋ ਵੇ ਜਬ ਯੇ ਫੋੜਾ ਚਾਰ ਤਰਫ ਸੇ ਨਕ ਕੀ ਤੂਰ

ਅਰਥਾਤ ਖੁਲ ਜਾਣੀ ਕੇ ਢੂੰਡਦੇ ਦੇ ਤੋ ਉਸ ਥ੍ਰਕੇ ਆਸ ਫੋਟੇ ਕੇ ਸੂਈ ਸਿਛੈ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਲੋਤੂ ਕਾ ਮੂੰਹ ਵਾਦਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਯੋ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੈ। ਅਲਹਮ ਕੀ ਬਿਧ। ਗੇਰੂ ਕਾਂਪਿਆ ਉਦੇ ਤੋਲੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਦੋ ਮਾਸੇ ਜੰਗਾਲ ਦੋ ਮਾਸੇ ਪੀਲੀ ਹਰਤਾਲ ਦੋ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਘਿਉ ਵਿਚ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਪਾਣੀ ਸੇ ਖੂਬ ਧੋਇਕਰ ਲਗਾਵੇ ਤਉ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਆਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ

ਨਾਕ ਕੇ ਭੀਤਰ ਘਾਉ ਹੋਵੇ ਤੋ ਯੇਹ ਦਵਾਈ ਲਗਾਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਮੋਮ ਪੀਲਾ ੧ ਤੋਲਾ ਗੁਲ ਰੋਗਨ ਤਿਨ ਤੋਲੇ ਲੇਕਰ ਮੋਮ ਕੋ ਗੁਲ ਰੋਗਨ ਮੇਂ ਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇਂ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ਦੋ ਮਾਸੇ ਕੂਠ ੪ ਮਾਸੇ ਯੇਹ ਸਭ ਦਵਾਈ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਨਾਕ ਮੇ ਜਹਾਂ ਘਾਉ ਹੋ ਉਸ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਨਾਕ ਕੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦਵਾਈ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਥੋੜੀ ਹੀ ਆਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਨਸੁਆਰ ਕੇ ਫੂਲ ਨੌ ਮਾਸੇ ਦਾਗਦਾਨੇ ੯ ਮਾਸੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਥੋੜੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਕਰੇ ਫਿਰ ਗਾਬ ਸੋਮ ਲੇ ਛਾਨ ਲੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕੋ ੨ ਤੋਲੇ ਗੁਲ ਰੋਗਨ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਅਗਨੀ ਪਰ ਧਰੇ ਇਕਤ੍ਰ ਲਾ [illegible] ਸੀ ਮਿਲਾਵੇ ਮਲ੍ਹਮ ਬਨਾਇ ਕੇ ਘਾਉ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੇ। ਨਾਕ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਘਾਉ ਕਾ ਜਤਨ ਦੂਸਰੇ ਘਾਉ ਨਾਕ ਕੇ ਭੀਤਰ ਐਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੇਂ ਸੇ ਕਭੀ ਤੋ ਧ[illegible] ਨਿਕਲਨੇ ਲਗ ਪੜਤੀ ਹੈ ਕਭੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸ ਘਾਉ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯੇਹ ਦਵਾਈ ਬਰਤਨੀ ਚਾਹੀਏ ਇਹ ਦਵਾਈ ਹੈ। ੧੫

ਦੂਵਾਈਏਜੋਹੈ॥ ॥ਮੁਰਗੇ ਕੀਚਰਬੀਔਰਮੋ
ਮਇਨਦੋਨੋਕੇ ਬਰਾਬਰਲੇਕਰਗੀਘਉਮੇ ਪਕਾਵੈ ਕ
ਬਠਿਦਾਹੋਜਾਵੈ ਕਬੂਉਸਮੇ ਸੁਫੈਦਕਪੜੇਕੀ ਬਤਿ
ਬਨਾਇਕੇ ਉਸਬਤੀਕੋ ਨਕਕੇ ਸੁਰਾਖਮੇਰਖੇ ਰਾਜੀ
ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਸੁਫੈਦਕਥਾ ਅਰ ਮੁਰਗੀ ਕੀਚ
ਰਬੀਇਨਦੋਨੋਕੋਪੀਸਕਰ ਨਕਕੇਭੀਤਰਲੇਪਕ
ਰੇ ਅਥਵਾ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ਉਸਕੇ ਸਿਗਕ ਗੁਦਾਮੁ
ਰਗਾਕੀ ਚਰਬੀ ਇਨਕੇ ਗੁਲਰੋਗਨਮੇਪਕਾਵੈ
ਮਰਹਮ ਬਨਾਵੈ ਠੰਢਾਕਰੇ ਫਿਰਰੂਈਕੀ ਬਤੀਬ
ਨਾਇਕੇ ਭਿਗੋਵੈਉਸਰੂਈਕੋ ਫਿਰਨਕਮੇਰ
ਖੇ ਈਸ਼੍ਵਰਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਰਾਜੀਹੋਵੈ॥ ਅਥਵਾ॥
ਮੋਮਕਾਫੂਰੀ ਸਾਢੇ ਤਿਨਮਾਸੇ ਸੁਫੈਦਾ ਪਉਣੇਦੋਤੋ
ਲੇ ਗੁਲਰੋਗਨ੧੪ ਮਾਸੇ ਪਹਿਲੇਗੁਲਰੋਗਨਕੋ
ਗਰਮਕਰਕੇ ਫਿਰਉਸਮੇ ਮੋਮਕੋ ਮਿਲਾਵੈ ਅਤੇਸੁ
ਫੈਦੇਨੂੰਪਾਨੀਮੇਧੋਇਕਰ ਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰਉਸੇਗਰਮ
ਕਰੇ ਖੂਬ ਘੋਟੇ ਜਦਮਲ੍ਹਮਸੁਫੈਦਰਸਹੋਜਾਵੇ ਤ
ਬਧਰਿਛੋੜੇ ਫਿਰ ਉਸਘਾਵਕੋ ਦੇਖੇ ਜੋਘਾਵ ਨਕ
ਸੇਬਾਹਰਤਾਂ ਅੰਦਰਕੀ ਤਰਫਕੋ ਹੈ ਤੋਇਸਕੀਬ
ਤੀਬਨਾਵੈ ਨਕਕੇਘਾਵਕੇਭੀਤਰਰਖੇ ਔਰ ਜੋਘਾਵ
ਘਾਸਹੋਇ
ਲਗਾਵੈਇ
ਨਿਸਨਾਇ
ਸਦੀਰਮੇਦੇ
ਮੁਹੈਲਨਾ ਚ

ਤੋਦੇਸੇਗੀ
ਨਘਾਵਕ
ਸਹਿਬੀਤ
ਖਕੇ ਸਮ
ਜੀਏਇਨ

ਦੋਨ ਦੋਨੋਂ ਘਾਵੋਂ ਕਾ ਇਲਾਜ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਜੀਸਾ
ਜਸੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਐਸੇ ਹੀ ਘਾਵ ਜੋ ਨਾਕ ਕੇ ਭੀਤਰਲੀ
ਹਡੀ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਨਾਕ ਕੇ ਨਥੁਨੇ ਕੀ ਖਾਲ ਮੇਂ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਔਰ ਰੰਗਤ ਇਨ ਘਾਵੋਂ ਕੀ ਸੁਪੇਦ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਕ
ਸੀਰ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ। ਜੋ ਨਕ ਵਿਚੋਂ ਲੋਹੂ ਵਗਦਾ
ਹੋ ਉਸਕੋ ਨਕਸੀਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਏਕ ਤੋ ਬਹੁਤ ਖਾਨੇ ਸੇ ਦੂਸਰਾ ਖੂਨ ਕੀ ਗਰਮੀ ਸੇ ਪਹਲੇ
ਜੋ ਨਕਸੀਰ ਬਹੁਤ ਖਾਨੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕੇ ਲਖ
ਸਣ ਯਹ ਹੈਂ ਪਹਲੇ ਤੋ ਚੌਥੇ ਫੇਰ ਸਤਵੇਂ ਫੇਰ ਨਾਵੇਂ ਫੇਰ ਪਾ
ਹਰਵੇਂ ਫਿਰ ਚੌਧਵੇਂ ਦਿਨ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਇਨ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਨਕਸੀਰ ਚਲੇ ਤੋ ਬੰਦ ਨ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ
ਉਸਕੇ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਾਨ ਕਾ ਡਰ ਹੈ ਜੋ ਦੋਨੁ ਬੇਰਾਨ ਕੇ
ਕਾਰਨ ਸੇ ਨਾ ਹੋ ਤੋ ਕਿਸੀ ਦਵਾਈ ਕੇ ਦੁਵਾਰਾ ਬੰਦ ਕਰੇ।
ਬਿਧ । ਕੁੰਦਰ ਰੋਗਨ ਕੋ ਮਗੀਲਾਪ ਇਸਕੋ ਨਸਵਾਰ ਲੇਵੇ
ਅਥਵਾ ਧਨੀਏ ਕੇ ਸੀਰੇ ਮੇਂ ਕੰਦੂਰ ਗੋਂਦ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਗੀਮ
ਲਾਵੇ ਔਰ ਧਨੀਏ ਸੀਰੇ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇਕਰ ਨਾਕ ਮੇਂ ਅਲਾ
ਵੇ ਅਥਵਾ ਇਸ ਦਵਾਈ ਕੀ ਬਤੀ ਬਨਾਇਕੇ ਨਾਕ ਮੇਂ
ਰਖ ਲੇਵੇ ਅਥਵਾ ਜੂਫਾ ਹਫੀਮ ਕੁੰਦਰੂ ਗੋਂਦ ਕਾਹੀਮ
ਸੂਰ ਅਨਾਰ ਕੇ ਫੂਲ ਬੇਖੂਲ ਕੇ ਪਤ ਔਰ ਕਾ ਸਤ ਬੀਬੂ
ਲ ਕੇ ਪਤੇ ਪੀਸਕਰ ਲਲਾਟ ਪ੍ਰ ਤਥਾ ਕਨਪਟੀ ਉਪ੍ਰ
ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਥੇ ਉਪ੍ਰ ਮੁਹੂ ਪੁਣੀ ਉਪ੍ਰ ਲੇਪ ਕਰਵੇ ਪਾਸਮੂ
ਰਾਜੀ ਕਰੇ। ਆਗੇ ਦੂਸਰੀ ਨਕਸੀਰ ਕਾ ਇਲਾਜ।
ਦੂਸਰੀ ਨਕਸੀਰ ਐਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਕਾ ਖੂਨ
ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਇਸ ਰੋਗ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਮਿਤ੍ਰੂ ਕੋ ਸਮੀ

ਪਪਹੁਚਜਾਤਾਹੈ ਮਰਨਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਜਾਤਾਹੈ॥ ਜਰਾ
ਹਕੋਚਾਹੀਏ ਇਸਰੋਗ ਵਾਲੇ ਮਾਨੁਖਕੇ ਸਗਰੇ ਨਾੜੀ
ਜਿਸਨਾੜੂਕੇਰਸਤੇ ਸ੍ਰਿਕੀਤਰਫ ਲੋਹੂ ਆਵਤਾਹੈ ਅਰ
ਦੂਸਰੀ ਨਾੜੂ ਬਾਸਲੀਕ ਨਾੜੂ ਇਸ ਨਾੜੀਸੇ ਅੰਦਰਕਾ
ਲੋਹੂਸਾਰੇ ਜੁਸੇਕਾ ਆਵਦਾਹੈ ਇਨਦੋਨੋ ਨਾੜੀਓਕਾ ਫਸ
ਦਕਰੇ ਲੋਹੂਨਿਕਾਲੇ ਨਿਸਤਰ ਹੋਸ ਹਵਾਸ ਕਾਇਮਕਰ
ਕੇਲਾਵੈ ਹੋਰਦੂਸ੍ਰੀ ਨਾੜੀਕੋ ਬਚਾਵੈ ਜਿਸਨੜੂਕੋ ਚਾਹੀਏ
ਫਸਦਕਰਨਾ ਉਸਕਾ ਲੋਹੂਨਿਕਾਲੇ ਨਕਸੀਰ ਵਾਲੇ ਕਾ
ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਇਹੁ ਪਿਲਾਵੈ॥ ਨੁਸਖਾ ਦੂਵਾਈ ਕਾ
ਮੁੰਡ੍ਰੀ ੬ ਮਾਸੇ ਸੁਕਾ ਹੋਯਾ ਧਨੀਯਾ ੬ ਮਾਸੇ ਗਾਜਵਾਂ੬ਮਾ
ਸੇ ਸੁਫੈਦ ਚੰਦਨ ੪ ਮਾਸੇ ਇਨਸਭੁਕੋ ਰਾਤਮੇ ਪਾਨੀਕੇ
ਬੀਚ ਭਿਗੋਵੈ ਸਵੇਰੇ ਮਲਕੇ ਛਾਨਕੇ ਉਸਮੇ ਅਨਾਰ
ਸਰਬਤ ਮਿਲਾਇਕਰ ਪੀਵੈ ਅਰ ਨਾਕਮੇ ਯੇਹ ਦਵਾ
ਈ ਸੁੰਘੇ॥ ਦਵਾਈ ਆਰਨੇ ਕੰਡੇ ਕੀ ਭਸਮ ਅੰਡੇਕੇ
ਛਿਲਕੇ ਕੀ ਭਸਮ ਜੋ ਗਾਲ ਜਲਾ ਹੂਆ ਇਨਸਭੁਕੋ
ਪੀਸਕਰ ਸੁੰਘਾਵੈ ਨਸਵਾਰ ਲੇਵੈ ਜੋ ਇਸਸੇ ਭੀ ਲੋਹੂਨ
ਕਸੀਰਕਾ ਬੰਦ ਨਹੀ ਹੋਵੈ ਤੌ ਔਰ ਨਸਖਾ ਹੈ॥ ਜਹਰ
ਮਹੁਰਾ ਖਤਾਈ ਬਿਸਲੋਚਨ ਸੁਫੈਦ ਕਥਾ ਬੜੀ ਇਲਾ
ਚੀਕੇ ਬੀਜ ਸੇਲਖੜੀ ਇਨ ਸਭੁ ਦਵਾਈਕੋ ਬਰਾਬਰ
ਵਜਨ ਲੈਕੇ ਪੀਸਕਰ ਪੁੜੀਯਾਮੇ ਧਰੇ ਨਸਵਾਰ ਲਵੈ
ਮਥੇ ਉਪਰ ਲਗਾਵੇ ਤਥਾ ਕੰਨਪਟੀ ਪੁਨ੍ਹ ਪੁੜੀ ਪਰ ਭੀ ਲ
ਗਾਵੈ ਈਸਵਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇਗਾ॥ ਔਰ ਨੁਸਖਾ ਬ
ਬੂਰਕੀ ਫਲੀ ੧ ਤੋਲਾ ਬਿਬੂਰ ਕੇ ਪਤੇ ੧ ਤੋਲਾ ਹਰੀਮ
ਹੰਦੀ ੧ ਤੋਲਾ ਸੁਕੇ ਆਵਲੇ ੧ ਤੋਲਾ ਸੁਫੈਦ ਚੰਦਨ ਇ

ਕਤੇਲਾ ਇਸਕੁ ਦੂਵਾਈ ਰਕਉ ਪੀਸਕੇ ਬਰਾਬਰ ਮਿਲਾ।
ਨਮਥੇਪਰਲਗਾਵੈ ਜੋ ਇਸਦੂਵਾਈਕੇ ਲਗਾਵਨੇਸੇ ਲੋ
ਬਿਦਨਹੋਵੈ ਤੋ ਜੋਹਦੂਵਾਈ ਹੋਰ ਲਗਾਵੈ ਨੁਸਖਾ। ਸਿ
ਯਾਹਬੋਜਕੇਬੀਜ ਸੁਫੈਦ ਚੰਦਨ ਇਕ੍ਰ ਇਕੋਤੋਲਾ ਕਪੂ
ਰ ਦੋਮਾਸੇ ਇਨਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਹਰੇਧਨੀਏ ਅਰਕਮੇਂ
ਮਿਲਾਇਕੇ ਮਾਥੇਪਰ ਲੇਪਕਰੇ ਈਸਵਰਕਰੇ ਆਰਾ
ਮਹੋਵੇਗਾ।   ਜੇਹਦੂਵਾਈ ਯਾਦਰਖਨੇਕੇਜੋਗਹੈ
ਮ   ਪਯਾਰੋਪੀਨਸਕੀਦੂਵਾਈ।   ਔਰ ਇਕ
ਜੇਹਦੂਸਰਾਰੋਗਭੀ ਨਾਸਕਾਮੇ ਹੋਤਾਹੈ ਇਸਰੋਗਕਾਨਾ
ਮ ਪੀਨਸ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਜੇਹਰੋਗ ਉਪਦੰਸਰੋਗਕੇਸਾ
ਥ ਸਿਨਬੰਧ ਰਖਤਾਹੈ ਜੇਹੜਾਰੋਗੀ ਉਪਦੰਸਰੋਗਵਾਲਾ
ਹ ਇਸਰੋਗਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਨਹੀਕਰੇ ਅਤੇ ਕਹਦੇਵੇ ਮੈਨੂੰਉ
ਪਦੰਸਰੋਗਨਹੀਹੁਆਹੈ ਤੋ ਉਸਕੇ ਕਹਨੇਪਰ ਬਿਸ਼ਬਿ
ਸਵਾਸਨਾਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਦੰਸਰੋਗਕੀ ਤਾਸੀਰ ਬਾਪ
ਦਾਦੇਮੇਂਭੀ ਹੂਆਕਰਤੀਹੈ ਔਰ ਬਹੁਤਸੇਹਕੀਮ ਅਤੇਡਾ
ਕਟਰਹੂਨੇ ਪੋਥੀਯਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂਵਿਚ ਲਿਖਰਖੇਹੈਂ ਅਤੇਕੋ
ਈਕੋਈ ਹਕੀਮ ਇਸਨਾਨੇ ਕਹਿਦੇਤੇਹੈਂ ਜੋ ਪੀਨਸਰੋਗਗ
ਮੀਕੇ ਨਜ਼ਲੇਸੇ ਭੀਹੋਤੀਹੈ ਅਤੇ ਆਪਨੀ ਆਂਖੋਸੇਭੀ
ਦੇਖਾਹੈ ਸੂਰਤਉਸਕੀ ਯੇਹਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇਤੋ ਸੁਗੰਧਕ
ਮਨਹੀਜਾਨੀਜਾਤੀ ਫਿਰਮਾਥੇਮੇਂ ਸਿਰਮੇਂ ਦਰਦਹੂ
ਆਕਰਤੀਹੈ ਅਤੇ ਬਾਨੀ ਬੋਲਨੇਮੇਂ ਭੀਕੁਛਫਰਕ ਦਿਖ
ਲੋਜਾਤਾਹੈ ਉਸਕੀਦੂਵਾਈ ਯੇਹਹੈ ਉਸਰੋਗਕੇਜੁ
ਲਾਬਦੇਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਰ ਮਸਤਕਖੋਲਦੇ ਦਬਾਨਕ
ਲਾਵੇਂ ਉਤਾਰੇ ਉਕਲੇਦ ਕਰਾਵੈ।

ਫਿਰ ਪੀਛੈ ਯੇਹ ਨਸਵਾਰ ਸੁੰਘਾਵੈ। ਨਸਵਾਰ
ਕੀ ਬਿਧਿ। ਪਲਾਸ ਪਾਪੜਾ ਕੁੰਜਾ ਕੀ ਮੀਂਗੀ ਕੈਫਲ
ਤੋਰੇ ਕੀ ਗਿਰੀ ਲਾਲ ਫਟਕੜੀ ਨਕਛਿਕਨੀ ਸੁਕਾ
ਤਮਾਕੂ ਸਿਖਲੇ ਰੋਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਨਾਏ ਦੁਵਾਈ ਤੇ ਤਮਾ
ਕੂ ਨਹੀ ਪਾਵਨਾ ਸਭ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈਕੇ ਪੀਸ ਛਾਨ
ਕਰ ਇਕਤ੍ਰ ਰਖੈ ਨਸਵਾਰ ਸੁੰਘਾਵੈ ਛਿਕਾਂ ਬਹੁਤ ਆਵਨ
ਤੇ ਆਰਾਮ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੈਗਾ ਨਹੀ ਤੇ ਨਕ ਦੀ ਵਿਚਲੀ
ਹਡੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਯੇਹ ਫਸਾਦ ਸਭ ਬਾਦ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸੇ
ਬਾਦ ਫਰੰਗ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨਕ ਦੀ ਹਡੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਵਦਾਰ
ਕਾ ਤੇਲ ਅਤੇ ਤਾਰਪੀਨ ਕਾ ਤੇਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਬਹੁਤ ਗੁਣ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਫਾਇਦਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਦੂ ਕਾ ਤੇਲ ਵ ਕਾ
ਹੂ ਕਾ ਤੇਲ ਵ ਪੇਠੇ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਕਾ ਤੇਲ ਭੀ ਗੁਣ ਕਰਤਾ ਹੈ
ਅਰ ਜੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੋ ਚੋਬ ਚੀਨੀ ਕਾ ਯਾ ਚੋਬ ਚੀ
ਨੀ ਮਾਜੂਨ ਕਾ ਸੇਵਨ ਕਰੇ ਪੀਨਸ ਰੋਗ ਵਾਲਾ ਅੰਤ ਕੋ
ਹਡੀ ਨਿਕਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਨਾਕ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਬੋਲ
ਨੇ ਚਾਲਨੇ ਮੇਂ ਬਾਣੀ ਭੀ ਬਦਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਦੁਦ
ਈ ਉਸੇ ਪਾਪ ਹਠ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰੂਪ ਤੋ ਬਿਗ
ੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਯੇਹ ਰੋਗ ਉਪਦੰਸ ਬਾਦ ਫਰੰਗ
ਕੇ ਕਾਰਨ ਹੋਵੈ ਤੋ ਉਸਕੀ ਦੁਵਾਈ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਰੇ ਬਿ
ਧਿ ਯੇਹ ਹੈ ਪਹਲੇ ਤੋ ਜਮਾਲ ਗੋਟੇ ਕਾ ਜੁਲਾਬ ਦੇਵੈ
ਪੀਛੇ ਦੇ ਗੋਲੀਆਂ ਖਿਲਾਵੈ ਜੋ ਉਪਦੰਸ ਬਾਦ ਫ
ਰੰਗ ਕੀ ਦੁਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈਂ ਔਰ ਯੇਹ ਭੀ ਗੋ
ਲੀਆਂ ਦੇਵੈ। ਗੋਲੀਆਂ। ਕਾਲੀਆਂ
ਮਿਰਚਾਂ ਬੜੀ ਪਿਪਲੀ ਸੁਕੇ ਆਂਵਲੇ ਇਕ ੨ ਤੋਲਾ

ਜੋ ਦੂਵਾਈ ਲੈਕੇ ਇਨ ਦੂਵਾਈ ਕੋ ਕੂਟ ਛਾਨਕੇ
ਸਤ ਬਭਸ ਕਾ ਪੁਰਾਣਾ ਗੁੜ ਲੈਕੇ ਉਸ ਮੇਂ ਮਿਲਾ
ਇਕਰ ਜੰਗਲੀ ਬੇਰ ਜੇਤੀ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੈ ਵਡੀਸ
ਵੇਰੇ ਉਠਕੇ ਇਕ ਗੋਲੀ ਮਿਲਾਈ ਮੇ ਰਖ ਕਰ ਖਾ
ਵੈ ਉਪਰ ਦਹੀ ਕਾ ਤੋੜ ਪਿਲਾਵੈ ਗਿਜਾ ਦਾਲ ਮੂੰਗੀ
ਕੀ ਧੋਈ ਇਕ ਛਕ ਨਕ ਕੀ ਰੋਟੀ ਖਾਵੈ ਪਾਣੀ ਪੀਵੈ ਤੋ ਕਾ
ਨੂੰ ਕੇ ਇਸ ਗੋਲੀ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਨੱਕ ਦੇ ਰੋਗ ਕ
ਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੂਰ ਹੋਵੈ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ। ॥ਆਗੇ ਨਾਕ
ਕੀ ਜੋਕ ਕੇ ਰੋਗ ਕਾ ਇਲਾਜ॥ ॥ਏਕ ਰੋਗ ਨਾਕ
ਕੀ ਜੋਕ ਪੈਂਹਤਾ ਹੈ ਅਉਰ ਰੰਗਤ ਉਸਕੀ ਕਾਲੀ ਸੀ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਉਰ ਵੋਹੁ ਜੋਕ ਕੇ ਸਦਰਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੂਸਜਾ
ਤਾਂ ਹੈ ਜੋਕ ਦੀ ਤਰਾ ਪਰੰਤੂ ਉਸਕਾ ਕਾਟਨਾ ਬਹੁਤ ਅਉ
ਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਕੇ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਲੋਹੂ ਬੰਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਔ
ਰ ਜੋ ਰੋਗ ਏਕ ਬਾਰ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਦੇਖਾ ਹੈ ਉਸਕੀ
ਚਕਿਤਸਾ ਭੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਅਉਰ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਕਰੀ
ਪਰੰਤੂ ਠੀਕ ਠੀਕ ਨਹੀ ਬਨੀ ਅੰਤ ਕੋ ਮੈਨੇ ਭੀ ਅਤੇ
ਮੇਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਉ
ਜੜੀਆਰ ਕੇ ਸਿਨ ਬੰਧੀ ਓਸੇ ਮੁਆਫਿਕ ਆਂਗ ਕੇ ਖਤਮ
ਕਰਾਈ ਫਿਰ ਉਸਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕੀਤੀ ਬਹੁਤ ਜਤ
ਨ ਕੀਏ ਆਪਨੀ ਅਕਲ ਆ ਫਿਕ ਇਲਾਜ ਅਨੇ
ਕ ਹੀ ਕੀਤੇ ਪਰ ਕੁਛ ਬਸ ਨਾ ਚਲਾ ਜੋ
ਬਾਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਤੁ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜਦੀ ਕੋਈ ਸਜ
ਨ ਮਾਨੁਖ ਇਸ ਠੌਨੂੰ ਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਜਕਾ ਜਰ ਇਸ ਕੀ ਦੂ
ਵਾਈ ਕਾ ਪ੍ਰਸਤਨ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਮਰੇਜ ਅ

ਸਾਧ ਕਹੈ ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਬੁਧੀ ਸੇ ਨਹੀ ਇਸਕਾ ਭੇਦ ਪਾ
ਯਾ ਜੋ ਅਸਾਧ ਮਰਜ ਹੈ ਸੂਰਤ ਇਸਕੀ ਇਸ ਤਸ
ਵੀਰ ਮੇ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮਝ ਲੈ
ਨਾ ਇਸ ਤਸ ਵੀਰ ਕੀ ਨਾ
ਕਹੀ ਨੇ ਕਪ ਯੇਹ ਫੁਨ੍ਹੇ ਕੀ
ਸਕਲ ਜੇਕ ਕੀ ਤਰਹ ਮ
ਸ ਹਮ ਕਪ ਨ੍ਹੂਤਾ ਹੈ ਪਾ
ਲੇ ਯੋਗ ਸੂਸੇ ਸਰ ਹੋ ਕੇ ਦਾ

ਨੇ ਜੈਸੀ ਫੁਨਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਨਕ
ਲਾਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤਾ ਸੁਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੜ੍ਹਨ
ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਯੋਗ ਭੀ ਬਹੁਤ ਕਠਨਤਾ ਸੇ ਹਟਤਾ ਹੈ
ਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਪੀਛੇ ਬਹੁਤ ਵਧ ਕੇ ਜੋਕ ਕੀ ਤਰਹ ਲਮ
ਕ ਪੜ੍ਹਤਾ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਫੋੜਾ ਮੁਖ ਕੇ ਭੀਤਰ ਨਾਕ ਕੇ ਪਾ
ਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਖੁਨਾਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਉਸਕੀ ਚਕਿਤਸਾ
ਯੇਹ ਹੈ ਪਹਲੇ ਤੋ ਸਹੌਰੇ ਨਾੜੀ ਕੀ ਫਸਦ ਖੋਲਨੀ ਚਾ
ਹੀਏ ਫਿਰ ਯੋਗ ਜੁਲਾਬ ਦੇਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਕੁਰਲੇ
ਕਰਾਨੇ ਕੀ ਬਿਧ। ।ਸਹਤੂਤ ਕੇ ਪਤੇ ਚਾਰ ਨਗ ਕੋ
ਕਨਾਰ ਭੀ ਚਾਰ ਨਗ ਈਸਬੰਦ ਏਕ ਤੋਲਾ ਸਾਬਤ
ਮਸ ਦੋ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਦੋ ਸੇਰ ਪਾਣੀ ਮੇ ਕਾੜ੍ਹੇ ਜਬ ਆ
ਧਾ ਪਾਣੀ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਤਬ ਇਸਕੇ ਕੁਰਲੇ ਕਰਾਵੈ ਜੋ ਇ
ਸ ਬਾਤ ਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਯੇਹ ਔਸਧੀ
ਕਰੇ। ਨੁਸਖਾ। ਗੇਹੂ ਕੀ ਭੂਸੀ ਛੇ ਮਾਸੇ ਨਾਖੂਨ
੧ ਤੋਲਾ ਖਤਮੀ ਕੇ ਫੂਲ ੧ ਤੋਲਾ ਤੂੰਭਰ ੧ ਤੋਲਾ ਸੁਕ
ਇਆ ਹੋਯਾ ਜੂਫ਼ ੧ ਤੋਲਾ ਸੇਂਧਾ ਲੂਣ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ

ਕੂੰ ...ਨ ਸੇਰ ਪਾਨੀਮੇ ਪਾਇਕਰ ਕਾੜ੍ਹੇ ਜਦ ੧ ਸੇਰ ਪਾਨੀ
ਸੜ ਜਾਵੈ ਤਬ ਕਰਲੇ ਕਰੇ   ਔਰ ਜੋ ਇਸ
ਦੁਵਾਈਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਫੋੜਾ ਫੁਟਜਾਵੈ ਤੋ ਉਸਮੇ ਹੋ ਨ
ਹੀ ਤੋ ਜੇ ਹਤੇ ਜਾਬਕੇ ਕੁਰਲੇ ਕਰਾਵੈ।   ਖਿ
ਧ ਤੇਜਾਬ ਕੀ।   ਅਨਾਰ ਕੀ ਛਿਲ ੬ ਮਾਸੇ ਮੂਲੀ
ਕੇ ਬੀਜ ੬ ਮਾਸੇ ਸੁਫੈਦ ਜਾਜ ੬ ਮਾਸ ਨੌਸਾਦਰ ੨ ਮਾ
ਸੇ ਇਨ ਸਭਕੋ ਅਧ ਸੇਰ ਸਿਰਕੇ ਤੇਜ ਵਿਚ ਕਾੜ੍ਹੇ ਫੇਰ ਕੁ
ਰਲੇ ਕਰੇ।   ਜਬ ਫੋੜਾ ਫੁਟ ਜਾਵੈ ਤੋ ਧਿਆਨ ਰਖੇ
ਕਿ ਘਾਵ ਫੋੜੇ ਕਾ ਹੈ ਯਾ ਮਿਲਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿਲ ਜਾਵੈ
ਘਾਵ ਤੋ ਯੇਹ ਦੁਵਾਈ ਕਰੇ।   ਨੁਸਖਾ।   ਕੋਕ
ਨਾਰ ਨਗੋਦੇ ਇਗਹੂੰ ਕੀ ਭੁਸੀ ੬ ਮਾਸੇ ਖਤਮੀ ਕੇ ਫੂ
ਲ ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਦੁਵਾਈ ਪਾਨੀਮੇ ਪਾਇ ਕਾੜ੍ਹੇ ਫੇ
ਰ ਕੁਰਲੇ ਕਰਾਵੈ ਜੋ ਘਾਵ ਫੋੜੇ ਕਾ ਹੋਵੈ ਤੋ ਯੇਹ ਦੁਵਾ
ਈ ਕਰੇ।   ਨੁਸਖਾ।   ਖਤਮੀ ੧ ਤੋਲਾ ਖ
ਤਮੀ ਕੇ ਫੂਲ ਤੋਲਾ ਬਨਖਸਾ ਫੂਲ ਤੋਲਾ ਲਸੂੜੇ ੧
ਤੋਲਾ ਮੇਥੀ ਕੇ ਬੀਜ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈ ਕੋ
ਕੁਟਕੇ ਇਕ ਸੇਰ ਪਾਨੀ ਨਦੀ ਕਾ ਦੁਵਾਈਮੇ ਰਲਾਇ ਇਕ
ਨੂੰ ਪਹਲੇ ਇਨ ਦੁਵਾਈ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਭਿਗੋਵੈ ਫਿਰ ਕਾ
ਲੇ ਤਿਲੋ ਕਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾਵੈ ਕਾੜ੍ਹੇ ਪਾਨੀ ਸੜ ਜਾਵੈ ਤੇ
ਲ ਰਹ ਜਾਵੈ ਤੇਲ ਕੋ ਛਾਨ ਰਖੇ ਉਸ ਘਾਵ ਪਰ ਤੇਲ
ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ ਈਸਵਰ ਕਰੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ਯੇਹ ਰੋਗ
ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੈ   ਏਕ ਫੋੜਾ ਜੀਭ ਕੇ ਤਲੇ ਮੁਖਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉ
ਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਸੂਰਤ ਛਾਲੇ ਕੀ ਤਰਹ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਫੋੜਾ ਕੇ
ਨੇ ਕੀ ਤਰਫ ਕੋ ਸੂਕ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਬਾ

ਹਰ ਕੀਤਾ ਰਫੈ ਏਕ ਗੁਠਲੀ ਜੈਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਉਸ ਗੁਠਲੀ
ਊਪਰ ਯੇਹ ਲੇਪ ਲਗਾਵੇ। ਲੇਪ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਨਿਰ
ਬਿਸੀ ਹਰੀ ਅਰੁ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਲਗਾ
ਵੈ ਔਰ ਜੋ ਛਾਲਾ ਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਦੂਦਵਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ
ਰੇ। ਨੁਸਖਾ। ਦਾਇਵਲਿੰਗ ਮਾਂਈ ਛੋਟੀ ਮਾਈ ਵਡੀ
ਮਾਜੂ ਫਲ ਹਰਿਸਾ ਸੇਧਾ ਲੂਣ ਇਨ ਸਭ ਵਸਤੂ ਕੇ ਬਰਾਬ
ਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਕਾੜ੍ਹੇ ਫਿਰ ਕੁਰਲੇ ਕਰੇ ਜਬ ਛਾਲਾ ਫੁਟ ਜਾਵੇ
ਤੋ ਉਸ ਕੀ ਯੇਹ ਦੂਦਵਾਈ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ। ਧਨੀਆ ਸੁਕ
ਕਬਾਂ ਸੁਪੈਦ ਮਾਜੂ ਫਲ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੇਕੇ ਮਹੀ
ਨ ਪੀਸ ਕਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਇਨੀ ਦੂਦਵਾਈ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਕਾੜ੍ਹ
ਨੇ ਕੁਰਲੇ ਕਰਾਵੇ ਅਰ ਉਸ ਸੇ ਬੁਰਾ ਮਾਸ ਉਤਪਨ ਹੋ ਜਾ
ਤਾ ਹੈ ਸਾਰੀ ਜੀਭ ਪਰ ਫੈਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਜਾਨ
ਨਾ ਚਾਹੀਏ ਬੀਸ ਬਾਈ ਸਬਰ ਸਕਾ ਬਾਦ ਫਰੰਗ ਰੋਗ
ਹੈ ਐਸਾ ਮੂਵਾਦ ਵਾਲਾ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹੀਏ ਇਸ ਕੀ ਦੂਦ
ਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਕਠਨ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਕੋ ਕਠ
ਨ ਹੈ ਔਰ ਇਸੀ ਕਰ ਕੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਇਸ ਸਬਬ ਸੇ ਕੋਈ ਮ
ਨੁਖ ਇਸ ਰੋਗ ਦੀ ਹਾਮੀ ਨਹੀ ਭਰਦੀ ਪੁਰਾਣਾ ਬਾਦ ਫ
ਰੰਗ ਹਟਦਾ ਭੀ ਔਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਦਵਾਈ ਇਸ ਰੋਗ ਦੀ ਇਸ
ਤਰਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਬੁਰੇ ਮਾਸ ਕੇ ਜੀਭ ਉਪਰੋ ਕਟ ਸੁ
ਟੇ ਜਦ ਲੋਹੂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਉਸ ਰੁਦ੍ਰ
ਕੋ ਬਿੰਦ ਕਰਨੇ ਕੀ ਦੂਦਵਾਈ ਯੇਹ ਕਰੇ। ਨੁਸਖਾ।
ਬਨਾਤ ਕੀ ਭਸਮ ਸੰਪਕਾ ਚੂਨ ਸਾਖੂ ਕਾ ਕੋਇਲਾ ਸੇਲ
ਖੜੀ ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ ਖਾਰੇ ਗੌਸ ਕੀ ਖਲੜੀ ਰੋਮਾਰਕਾ
ਗਸ ਛੂਪੋਟੇ ਕੇ ਪੋਤ ਕਾ ਰਸ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਲ

ਗਾਵੈ ਜਬ ਰੁਦਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਜੁਲਾਬ ਦੇਵੈ ਔਰ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਵਾਈ ਖੁਲਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਹਦੂਦ
ਵੀਆ ਦਵਾ ਪੂਲ ਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖਾ। ਫਟਕੜੀ ਕਚੀ
ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਭੁੰਨਾ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਗੋਕਾ ਖਿਉਰ
ਰਤੀਲੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਦੁਵਾਈਓ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਘਿਉ ਮੇਂ ਮਿਲਾ
ਵੈ ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਧੋਇ ਕਰ ਮਿਲਾਵੈ ਅਛੀ ਤਰਹਾ। ਔਰ
ਜੇਕਰ ਰੋਗੀਆਂ ਨੈ ਤੌ ਐਸੇ ਹੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਔਰ ਜੋ ਨ
ਹੀਆਂ ਨੈ ਤੋ ਕਦੀ ਨਾ ਦੁਵਾਈ ਕਰੇ ਜੋ ਕਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਰੈ ਜੋ
ਜਾ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ ਵੈਸੀ ਹੀ ਦੁਵਾਈ ਕਰੇ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਫੋ
ੜਾ ਜੋ ਮੁਖ ਕੇ ਕੋਨੇ ਕੇ ਉਪਰ ਕੋ ਸੂਕਾ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਬਾ
ਹਿਰ ਕੀ ਓਰ ਉਸ ਕੋ ਗੁਠਲੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਗੁਠਲੀ ਪ
ਤੋ ਦੋਹ ਲੇਪ ਕਰੇ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਇਸ ਰੋਗ ਪ੍ਰ ਬਰਨਨ
ਕਰ ਕੇ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈਂ। ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਦੁ
ਵਾਈ ਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖਾ। ਹੂਮੀ ਅਸਤਕੀ ਸੁ
ਫੈਦ ਕਥਾ ਮਾਜੂ ਫਲ ਭੁਨਿਆ ਹੋਇਆ ਧੌਸ ਲੋਚਨ ਗਾਜ
ਵਕੀ ਭੁਸਮ ਐਹ ਸਭ ਦੁਵਾਈ ਚਾਰ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਲੈ ਕੇ ਇਨ
ਸਭ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਲਗਾਵੈ ਧੋਂਦੀ ਦਾਲ ਮੁੰਗ ਕੀ ਖਿ
ਨੇ ਚ ਪਤ੍ਰੀ ਗੇਹੂ ਕੀ ਰੋਟੀ ਖਾਵੈ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲਾ ਆਰੋਗ
ਠੇਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ ਏਕ ਫੂਨਸੀ ਹੋਠ ਪਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ
ਪੁਸੁਪ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਮਰਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਸੇ ਵੋਹ ਛੇ
ਤੀ ਮੁਵਾਦ ਨਿਕਲ ਜਾਵੈ ਕੇਲੇ ਕੇ ਪਤੇ ਘਿਉ ਨਾਲ
ਚਿਕਨੇ ਕਰ ਕੇ ਗਲੇ ਨਾਲ ਬਾਂਧੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸੂਜਨ
ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕੀ ਦੁਵਾਈ ਜੀ ਪਰ ਹੀ ਕਰ
ਨੀ ਚਾਹੀਏ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਐਹ ਫੋੜਾ ਪੇਟ

ਮੇਉਤਰਜਾਤਾਹੈਉਸਕੇਬਾਹਰਫੂਟਨੇਕੀਯੇਹਦੂ
ਵਾਈਹੈ। ਨੁਸਖਾ। ਬਰੋਜਾਂਦੋਤੋਲੇਰੇਵਦਚੀ
ਨੀ੪ਮਾਸੇਅੰਜ਼ਰੂਤ੬ਮਾਸੇਇਨਸਭਕੋਪੀਸਕਰਬਿ
ਰੋਜੇਮੇਮਿਲਾਇਕਰਪਾਨੀਸੇਫਿਰਲਗਾਵੇ ਜਬਫੂ
ਟਜਾਵੇਮੁਵਾਦਨਿਕਲਲੇਪਾਕਨਿਕਲਲੇਸਾਫਹੋਜਾਵੇ
ਘਾਵਤੇਯੇਹਦੂਵਾਈਲਗਾਵੇ। ਨੁਸਖਾ। ਰ
ਸੌਤਇਕਮਾਸਾਤਗਾਨੂਕੀਲਕੜੀਤੀਨਮਾਸੇਇਨਦੂ
ਵਾਈਕੋਪੀਸਕਰਗੌਕੇਘਿਉਨਾਲਮਿਲਾਵੇ ਅਤੇਕ
ਨਾਹੀਵਿਚਪਾਕੇਖੂਬਘੋਟੇਤੋਬਹੁਤਹੀਚੰਗੀਬਨਜਾ
ਵੇਬਹੁਤਉਤਮਹੋਵੇਗੀ।ਇਸਦੂਵਾਈਕੋਬਨਾਕੇਦ
ਸਪੰਜਵਾਰੀਲਗਾਉਤਨਸੇਆਰਾਮਹੋਜਾਵੇਗਾਈ
ਸ਼ੂਰਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੈ। ਦਾਨੂਕੇਫੋੜੇਕਾਯਤਨ। ਏ
ਕਫੋੜਾਦਾੜ੍ਹਮੇਹੋਤਾਹੈਉਸਕੀਦੂਵਾਈਯੇਹਹੈ। ਨੁ
ਸਖਾ। ਨਿੰਮਕੇਪਤੇਬਕਾਇਨਕੇਪਤੇਸਿੰਭਾਲੂਕੇਪ
ਤੇਨਰਮੇਕੀਕਪਾਸਕੇਪਤੇਇਨਚਾਰੋਂਕੋਲੈਕੇਪਾਨੀਮੇਂਕ
ਨੂੰਪਤੇਬਰਾਬਰਵਜਨਲੇਨੇਹੈਂਉਬਾਲਕੇਪਤੇਤਿਸਕੀ
ਭਾਫਦੇਵੇਹਦਾਨੂੰਦੇਨੀਚਾਹੀਏਫਿਰਓਹੀਪਤੇਉਪਕੇ
ਨਦੇਨੇਉਸੀਕਨੂੰਹੋਏਇਪਾਨੀਸੇਕੁਰਲੇਕਰੇ ਜੇਕਰਭੀ
ਤੜੀਫਟਜਾਵੇਤੋਬਹੁਤਚੰਗੀਬਾਤਹੈਜੋਬਾਹਰਫੂ
ਟੇਤੋਬਿਨਾਦਾਤਕੇਉਖੇੜੇਆਰਾਮਨਹੀਂਹੋਵੇਗਾ ਅਗ
ਯੇਹਫੋੜਾਬਾਹਰਹੋਵੇ।ਅਤੇਬਾਹਰਹੀਫੂਟੇਤੋਉਸ
ਕੋਚਰਾਦੇਨਾਹਛਾਹੈਉਸੇਚੀਰਾਦੇਤਾਹੋ ਚਾਰਫਕ
ਕਰੋਜਿਸਕੋਮਧਾਨੀਚੀਰਾਕਹਤੇਹੈ ਔਰਨਿੰਮਕੇਪਤੇ
ਤਥਾਲੂਣਬਾਂਧੇ ਔਰਜੋਮਲਹਮਉਪਬਰਨਨਕਰੇ

ਹੈਉਸਨਮੇਸੇਕੋਈਮਰਹਮਲਵਾਉ ਜੋਇਨਸੇਆਰਾਮਨ
ਹੀਆਵੈ ਤੋਉਸਪ੍ਰਕਾਰਮਰਹਮਲਗਾਨਾਚਾਹੀਏ।
ਨੁਸਖਾ ਮਰਹਮਕਾ। ਕਾਲੇਤਿਲੋਂਕਾਤੇਲਪੰ
ਜਤੋਲੇ ਸੁਫੈਦਮੋਮ ੧ ਤੋਲਾ ਲੋਹਬਾਨ ੧ ਤੋਲਾ ਮੁਰਦਾ
ਸੰਗ ਮਾਸੇ ਪੰਜ ਨੀਲਾਥੋਥਾ ੧ ਮਾਸਾ ਪਹਲੇਤੇਲਕੋਗਰ
ਮਕਰੈ ਫਿਰਉਸਮੇ ਮੋਮਕੋਡਾਲੇ ਜਬ ਮੋਮ ਪਿਘਲਜਾ
ਵੈ ਤੇਲਮੇ ਮਿਲਜਾਵੈ ਤੋ ਪੀਛੇ ਸਭਦਵਾਈਓਂਕੋ ਪੀਸ
ਕੇਮਿਲਾਵੈ ਜਬਖੂਬ ਮਰਹਮਪਕਜਾਵੈ ਤਬਉਸਕੋ
ਖੂਬਤਰਾਹਰਹਾਨੇ ਜਬਠੰਢਾ ਹੋਜਾਵੈ ਤੋਕਾਮਮੇਲਾਵੈ।
ਅਗਰਜੋ ਭੀਤਰਫੂਟੇ ਤੋ ਵੋਹਕੁਰਲੇਕਰਾਵੈ ਜੋਖੂਨ
ਕਕੇਰੋਗਮੇਂਕਹਾਹੈ ਅਗਰਜੋਘਾਵਭੀਤਰਸੇ ਸੁਧਸਾਫਹੋ
ਜਾਵੈ ਤੋ ਵੋਹ ਤੇਲਭਰਦੇਨਾਚਾਹੀਏ ਜੋਤੇਲਉਪਰਬਨਾਨੇ
ਕਹਿਆਹੈ ਈਹਾਭੀ ਲਿਖਦੇਤੇਹੈ ਕਿਤੇਲਵੋਹ ਜੋਤਾਰਪੀ
ਨਕਾ ਯਾਜਲਪਾਈਕਾਤੇਲਹੈ ਔਰਜੋਮੁਖਕੇਭੀਤਰ ਫੋ
ਡੇਫੋਟੇ ਹੋਲੇਹੋਵੈ ਤੋਬਰਫਕੇਪਾਨੀਸੇਕੁਰਲੇਕਰਾਵੈ
ਤੋਨਿਸੁੰਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਆਰਾਮਹੋਵੈਗਾ ਈਸਪਕੀ
ਫਿਕਾਚਾਹੀਏ ਤੋਆਰਾਮਹੋਜਾਵੈਗਾ। ਠੋਡੀਕੇਫੋੜੇ
ਕਾਇਲਾਜ। ਏਕਫੋੜਾਠੋਡੀਪਰਹੋਤਾਹੈਉਸਕੇਪਾਸ
ਲਾਲਸੂਜਨਹੋਤੀਹੈ ਇਸਫੋੜੇਕਾ ਨਿਸਾਨਆਗੇਲਿ
ਖੀਤਸਵੀਰਮੇਸਮਝਲੇਨਾ। ਇਲਾਜ।
ਇਸਫੋੜੇਪਰ ਜੋਗਾਲਮਰਹਮਲਗਾਨਾਚਾਹੀ
ਏ ਔਰਜੌਂ ਬਾਲੀਮਲਹਮ ਵੋਹ ਹੈ ਜਿਸਮੇਰੇਵ
ਦਚੀਨੀ ਔਰ ਬਿਰੋਜਾਮਿਲਾਵੈ ਜਬਮਵਾਦ
ਨਿਕਲਜਾਵੈ ਤਬਸਿਆਹ ਮਲਹਮਲਗਾਵੈ ਇ

ਸਤਸਵੀਰਕੀ
ਤ੍ਰਾਂਹੈ ਔਰ
ਜਬਹੋਤਾਹੈ
ਹੈਤਾਂਹੈਪੰ
ਸੁਰਖੀਖ਼ਾ
ਾਔਰਫੁਨਸੀ
ਹੈਇਸਕੋਇ

ਹੈਨੂੰਪਿੜੈ
ਯੇਹਫੋੜਾ
ਹੋਵਟਾਸ
ਤ੍ਰਾਇਸਕੀ
ਤੋਇਹਿ
ਕੋਅੰਰਏ
ਲਾਜਕਰ

ਨੇਮੇਂਦੇਰਨਹੀਂਕਰਨੀਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿਜੇਹਦਬ
ਵਧਜਾਂਦੈ ਤੋਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖਦੇਤਾਹੈ ਅਗਰਉਸ
ਫੁਨਸੀਕੇਨੀਚੇਗੁਠਲੀਸੀ ਹੋਜਾਂਦੈ ਤੋਉਸਪਨੀ
ਮਕੇਪਤ੍ਰੇ ਔਰਲੂਣਪੀਸਕਰ ਔਰ ਜੈਤਕੇਪਤੇਬੰ
ਧੇ ਜਬਵੋਹ ਪਕਜਾਂਵੈ ਤਬਵੋਹ ਮਲਾਮਲਗਾ
ਵੇ ਔਰ ਭੀ ਲਿਖੀਹੈ। ਕਾਨਕੇਫੋੜੇਕਾਇਲਾ
ਜ। ਏਕਤੋਟਾਸਾਫੋੜਾ ਕਾਨਕੇਭੀਤਰਫੁਨ
ਸੀਜੈਸੀਹੋਤੀਹੈਉਸਕੀਦੁਵਾਈਯੇਹੈ ਫਟਕ
ੜੀ ਸੁਹੋਗ ਤਬਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰਝਗਪੀਸਕਰਕਾਨਮੇ
ਡਾਲਦੇਵੇ ਉਪੰਕਾਗਜੀਨਿੰਬੂਕਾਰਸ ਡਾਲ
ਦੇਵੈ ਜਬਮੁਵਾਦ ਬਹਿਜਾਂਵੈ ਤੋਪੀੜਾ ਦੂਰਹੋ
ਜਾਵੈਗੀ ਤੋਮੂਲੀਕੇਪਤੇਮਿਠੇਤੇਲਮੇ ਸਾੜਕੇ
ਛਾਨਲੇਵੇ ਅਰਉਸਤੇਲਕੋਕਾਨਮੇਡਾਲੇ ਤੋ
ਆਰਾਮਹੋਜਾਂਵੈਗਾ ਔਰਇਸਕਾਨਿਸਾਨਆਗੇ
ਕੀਤਸਵੀਰਮੇਦੇਖਲੈਣਾ ਤਸਵੀਰਕੇਕਾਨਮੇ
ਜੋਫਿਦਰਹੈਕਮੈਫੋੜਾਹੈ ਵੋਹਫੋੜਾ ਮਸੂਰੇਕੀਬ
ਰਾਬਰਜਾਣੋਨਾ ਅਰਮਸੂਰੇਕੇਬਰਾਬਰਹੋਤਾ

ਪੈ। ਅਰਇਸ
ਜੋਰਸੇਜਾਤਾ
ਜਾਤਾਹੈ ਔਰ
ਇਸ ਫੋੜੇਕੀ
ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਇ
ਸਕਾ ਸੋਚਰਕੇ

ਫੋੜੇਕੇ
ਫੈਨਸੁਜ
ਰੰਗਤ
ਸੁਰਖ
ਲਾਜਇ
ਰਨਾਚਾ

ਹੀਏ ਯੇਹ ਰਗਾ ਨਾਸੂਰਜਕੀ ਮਕਾਨਹੈ ਰਕਾਫੂਨ
ਸੀਹੈਨੇਸੇ ਕੈਨ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜ਼੍ਖ਼ਮ ਦੇਖਨਾ ਭੀ ਸਹ
ਜਨਗੀਹੈ ਦਲੀਲਸੇ ਦੇਖੋ। ਦੋਦਾ ਕੀਪੀ
ਨੂੰ ਕਾ ਇਲਾਜ। ਜੋ ਦੋਦਾ ਵਿਚ ਪੀਨ੍ਹੋ ਹੋ
ਵੇ ਅਥਵਾ ਦੈਦਹਿ ਲੂਦੋ ਹੋਦਨ ਯਾ ਦੋਦਾ ਵਿਚੋ ਲੋਹੂ
ਨਿਕਲੇ ਯਾ ਲੋਹੂ ਦਰਾ ਪੜ੍ਹੇ ਤਥਾ ਦਾਂਤ ਸੇ ਦੂਰ ਗੀਯਾ ਆ
ਵਦੀ ਹੋਵੈ ਤੋ ਯੇਹ ਦੂਦਾਈ ਕਰਨੀ। ਨੁਸਖਾ।
ਜੈਜ ਸੁਫੈਦ ਤਿਨ ਮਾਸੇ ਅਨਾਰਕਾ ਛਿਲਕਾ ਤਿਨ ਮਾ
ਸੇ ਇਨਦੋਨੋਕੋ ੧ ਸੇਰ ਪਾਨੀਮੇ ਪਾਇ ਕਰ ਕਾੜ੍ਹੇ ਕੂਰ
ਲੇ ਕਰਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਭੀ ਗੀਲੇ ਪਤੇ ਦਾਤੋਮੇ ਮਲੇ ਅਥ
ਵਾ ਗਰਿਯਾ ਧਨੀਯਾ ਤੇਜ ਸੂਕੇ ਮੇ ਪੀਸ ਕਰ ਮਲੇ
ਅਥਵਾ ਤਾਨੂੰ ਮੇ ਖਿਰਦੇਕਾ ਛਿਲਕਾ ਕਚਨਾਰਕਾ
ਛਿਲਕਾ ਮਜੂਫੇਕੀ ਛਿਲ ਇਨ ਸਭਕੋ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ
ਲੇਕਰ ਜਲਾਵੈ ਅਥਵਾ ਇਨ ਸਭਕੀ ਰਾਖ ਏਕ ਏਕ
ਤੋਲਾ ਭੂਮੀ ਅਸਤਕੀ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਸੁਫੈਦ ਮੁੰਗੇਕੀ ਜੜ੍ਹ ੬
ਮਾਸੇ ਮਾਜੂਫਲ ਭੁਨਿਆ ਹੂਆ ੬ ਮਾਸੇ ਸੁਫੈਦ ਕਥਾ
੬ ਮਾਸੇ ਸੋਨਾ ਮੱਖੀ ਤ੍ਰੈ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ
ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਪੀਸ ਕਰ ਮਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਤਰਾਂ ਦਾ

ਤੋਮੇ ਮਲੇ ਅਥਵਾ ਸੁਫੈਦ ਕਥਾ ੧ ਤੋਲਾ ਫਟਕੜੀ
ਸੁਫੈਦ ੬ ਮਾਸੇ ਮਾਜੂਫਲ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੂਵਾਈ
ਕੋ ਕੁਟਕੇ ੧ ਸੇਰ ਪਾਨੀ ਮੇ ਕਾੜ੍ਹਨਾ ਜਬ ਜ ਆਧਾ ਪਾ
ਨੀ ਸੜ੍ਹੈ ਤੌ ਕੁਰਲੇ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਲੋਟੂ ਚਕ੍ਰਾ ੮ ਤੋ
ਲੇ ਗੜੀਆ ਮਾਜੂਫਲ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਭੁ
ਨਿਆ ਹੋਯਾ ੧ ਤੋਲਾ ਸੁਫੈਦ ਕਥਾ ੨ ਤੋਲੇ ਛੋਟੀ ਇਲਾ
ਚੀ ਕੇ ਦਾਨੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਗੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਇਸੀ
ਕੀ ਤਰਹ ਦਾਤੋ ਪਰ ਮਲੇ । ਇਸੀ ਦੂਵਾਈ ਉਸਨੋ ਕਹਿ
ਤੇ ਹੈ ਦੂਵਾਈ ਇਲਾਚੇ ਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਬਰੀਕ ਉਂਗਲੀ ਸੇ ਯਾ
ਦਾਤਨ ਸੇ ਦਾਤੋ ਪਰ ਮਲਨੀ ਸੁਖ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਲੋਗ ਚੂ
ਰਸੇਰ ਬਿਨਾ ਛੇਦ ਕੇ ਮਾਜੂਫਲ ॥ ਪਾਵ ਛੋਟੀ ਇਲਾ
ਚੀ ਛਿਲਕੇ ਸਮੇਤ ੧ ਤੋਲੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ੧ ਤੋਲਾ ਰੂਮੀ
ਮਸਤਕੀ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਹੀਰਾ ਕਸੀਸ ੪ ਮਾਸੇ ਸੋਨਾ ਮਾਖੀ ੪ ਮਾ
ਸੇ ਇਨ ਸਭ ਦੂਵਾਈ ਕੋ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਕੇ ਦਾਤੋ ਪਰ ਮ
ਲਨੀ ਅਥਵਾ ਤਾਂਬੇ ਕਾ ਬੁਰਾ ਏਕ ਛਿਟਾਂਕ ਭੁਰਾ ਅਨਾ
ਰ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਛੇ ਟਾਂਕ ਭੁਰ ਮਾਜੂਫਲ ਹਰੀਆ ਦੂਵੀ
ਤੋਲੇ ਫਟਕੜੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਭ ਦੂਵਾਈ ਕੋ ਮਗੀਨ
ਪੀਸ ਕਰ ਦਾਤੋ ਪਰ ਮਲੇ ਅਥਵਾ ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ ਮਾਜੂਫ
ਲ ਹੀਰਾ ਕਸੀ ਮਾਂਈ ਵਡੀ ਹਰੜ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਫਟਕੜੀ
ਭੁਨੀ ਹੋਈ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਭੁਨਕੇ ਮੋਲਸਰੀ ਕੇ ਬਿਛ ਕਾ
ਛਿਲਕਾ ਯੇਹ ਦੂਵਾਈ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈਕੇ ਪੀ
ਸ ਬਾਰੀਕ ਦਾਤੋ ਕੋ ਮਲੇ ਖੂਨ ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਮੂੰਹ ਕਨੀਵਾ ਕਰੇ
ਲਾਲਾ ਬਹਾਵੇ ਫਿਰ ਪਾਨ ਖਾਇਕੇ ਲਾਲਾ ਬੰਦ ਕਰੇ ਥੋ
ਸਾ ਕਰੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਕਪੂਰ ਕੇ ਗੁਣਾ ਥਕੇ

ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਔਗਸਿਕੇ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇਕੇ ਫਿਰ ਇਨ ਤੀਨੋ
ਕੋ ਗਰਿਕੇ ਦੂਧ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਲੇਕਰ ਜਾਵੇ॥ ਅਥਵਾ
ਮਯੂਰ ਕੇ ਪੰਖ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਪੀਸਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਪੇ ਮਲੇ। ਅਥਵਾ ਫ
ਟਕੜੀ ਸੁਨੀ ੧ ਨਿਜਾ ਸਹਿਤ ਦੋਨੋ ਮਿਸੇ ਸਿਰਕਾ ੧ ਸੁਹਾਗਾ ਇਨ
ਤੀਨੋ ਕੋ ਮਿਲਾਇਕੇ ਅਗਨੀ ਪੁਰ ਧਰੈ ਪਕਾਵੈ ਜਬ ਗਾੜ੍ਹਾ
ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਦਾਂਤੋ ਪੁਰ ਮਲੇ ਦਾਂਤ ਜਲਦੀ ਪੱਕੇ ਹੋਜਾਵਨਗੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ
ਹੋਜਾਵਨਗੇ ਦੰਦਾਂ ਕਾ ਹਿਲਨਾ ਬੰਦ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਅਥਵਾ ਸੁ
ਪਾਰੀ ਸਾੜ ਕੇ ਸਪਾਰੀ ਕੀ ਰਾਖ ਕਥਾ ਸੁਫੇਦ ਕਾਲੀ ਮਿਰ
ਚ ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ ਸੇਂਧਾ ਲੂਣ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈ ਕੋ ਬਰਾ
ਬਰ ਵਜਨ ਲੇਕੇ ਜਿਤਨੀ ਲੇਕੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸਕੇ
ਦਾਂਤੋਂ ਪੇ ਮਲੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕਾ ਹਿਲਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਥਵਾ ਮ
ਜੂਫਲ ਫੂਲ ਫੋੜੇ ਕੇ ਬੀਜ ਇਨ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀਸਕੇ ਕੁਲੇ
ਕਰੇ ਦਾਂਤੋਂ ਮੇ ਲਹੂ ਨਿਕਲਨਾ ਅਥਵਾ ਪੂਰਕ ਕਾ ਲਹੂ ਨਿਕਲ
ਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ॥ ਅਥਵਾ ਬਾਰਾ ਸਿੰਙ ਕਾ ਸਿੰਙ ਤਿਸਕੋ
ਜਲਾਇਕੇ ਭਸਮ ਸੇਂਧਾ ਲੂਣ ਇਹ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਾਰੀਕ ਪੀ
ਸਕੇ ਦੰਦਾਂ ਉਪਰ ਮਲੇ ਖੂਨ ਨਿਕਲਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ॥ ਅਥਵਾ
ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਹੇ ਕਾ ਚੂਰਨ ਕਥਾ ਸਫੇਦ ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ ਇ
ਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੇਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਦਾਂ
ਤੋ ਪਰ ਮਲੇ ਲਹੂ ਨਿਕਲਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਥਵਾ ਮਾਜੂਫ
ਲ ਫਟਕੜੀ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੇਕੇ ਸਿ
ਰਕੇ ਮੇਂ ਜੋਸ਼ ਦੇਕਰ ਕੁਲੇ ਕਰੇ ਮਸੂੜ੍ਹੋਂ ਕਾ ਜਖਮ ਦੂ
ਰ ਹੋਵੇ॥ ਅਥਵਾ ਕੁੰਦਰ ਗੋਂਦ ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ ਇ
ਨ [illegible] ਪੀਸਕਰ ਮਸੂੜ੍ਹੋਂ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਜਖ
ਮ [illegible] ਹੋਵੇਗਾ। ਦੀਜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ

।ਜਿਸਕੇ ਸਿਰ ਵਿਚੋਂ ਰੀਜ ਹੋਵੈ ਤੌ ਇਹ ਚਕਿਤਸਾ
ਕਰੇ ਇਹ ਦੁਵਾਈ ਕਰਨੇ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ। ਕਾਲੀ
ਮਿਰਚ ੬ ਮਾਸੇ ਕਲੌਂਜੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਰੋਗਨੇ ਅਉ
ਮੇ ਜਲਾਵੈ ਅਰ ਘੋਟੇ ਜਦ ਮਲਹਮ ਕੀ ਤਰਾਂ ਹੋ ਜਾਵੈ
ਤੌ ਪਾਨੀ ਮੇ ਘੋਲੇ ਔਰ ਮੁਕਤਰ ਕਰੈ ਅਰ ਬਾਤ ਨਤਾਰ
ਲੇਵੈ ਪਹਿਲੇ ਉਸ ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਕੋ ਧੋਵੈ ਫਿਰ ਇਸ
ਮਲਹਮ ਕੋ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜੇ ਕਰ ਇਸ ਦੁਵਾਈ ਨਾਲ
ਆਰਾਮ ਨਾ ਆਵੈ ਤੌ ਫਿਰ ਇਹ ਦੁਵਾਈ ਕਰੈ। ਨੁਸਖਾ
।। ।ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ੬ ਮਾਸੇ ਕਵੇਲਾ ਹਰਿਆ ੬ ਮਾਸੇ ਮਹਿ
ਦੀ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰ ਹਰੇ ੬ ਮਾਸੇ ਸੁਕੇ ਆਵਲੇ ੬ ਮਾਸੇ ਨਿੰਮਕੇ ਪ
ਤ੍ਰ ੬ ਮਾਸੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ੬ ਮਾਸੇ ਸਰਸੋਂ ਕਾ ਤੇਲ ਪਾ ਤੋਲੇ
ਪਹਿਲੇ ਤੇਲ ਨੂੰ ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਗਰਮ ਕਰੇ ਫਿਰ ਇਨ ਦੁ
ਵਾਈਓਂ ਕੋ ਤੇਲ ਮੇ ਡਾਲਦੇਵੈ ਜਬ ਦੁਵਾਈ ਤੇਲ ਮੇਂ
ਜਲ ਜਾਵੈ ਤਬ ਘੋਟ ਕਰ ਠੰਢਾ ਕਰੇ ਰਖ ਛੋਡੇ ਦੁਵਾ
ਈ ਲਗਾਵੈ ਆਬਦ ਹਾਲਮ ਦੋ ਤੋਲੇ ਲੇ ਕਰ ਠ
ਲਾਵੈ ਅਰ ਜਲਾ ਕਰ ਕੋਇਲੇ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੌ ਪੀਸ ਕਰ ਕੇ ਨੂੰ
ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰ ਇਸ ਦੁਵਾਈ ਕੋ ਦੋ ਪਹਰ ਤਕ
ਧੂਪ ਮੇ ਰਖੇ ਫਿਰ ਇਸਕੋ ਲਗਾਵੈ ਤਬ ਰੀਜ ਹਟੈ ਨਿ
ਸਚੇ ਜਾਨ ਨਾ। ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸਿਰ ਕੇ ਫੋੜੇ ਹੋਨੇ
ਕੇ ਭੇਦ ਬਹੁਤ ਹੈਂ ਜੈਸਾ ਕਿ ਹਕੀਕਤ ਬਰਨਨ ਕਰੀਏ ਤੌ
ਗ੍ਰੰਥ ਬਹੁਤ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸੀ ਲੀਏ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਲਿਖ
ਤੇ ਹੈਂ ਪੰਤ੍ਰ ਜੋ ਫੋੜੇ ਸਿਰ ਮੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਸਭ ਤਾਂਈ ਚੰ
ਗਿਤਸਾ ਦੁਵਾਈ ਇਹ ਨਾਜੀ ਮਲਾਮਾ ਵਿਚੋਂ ਇਨਾ ਕੋ ਲਗਾ
ਵਨੀ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਿ ਸੇ ਮਲਹਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁਣਕਾਰ

ਰਤੀ ਹੈ॥ ਇਤੀ ॥ਕੂਠ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ॥
॥ਏਕ ਫੋੜਾ ਐਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗਲੇ ਵਿਚ ਫੋੜੇ ਕ
ਨਾਮ ਕੰਠਮਾਲਾ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹਜੀਰਾ ਭੀ ਨਾਮ ਉਨਕੇ
ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਸੂਰਤ ਪਹਲੇ ਐਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਜੇ
ਪਾਸੇ ਯਾ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਗਲੇ ਮੇਂ ਗੁਠਲੀ ਜੈਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ
ਫਿਰ ਵਧਕੇ ਬਨ੍ਹੀ ਸਾਰੀ ਗਿਛੂ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਲੇ ਕੀ
ਫੋੜੀ ਨਾਮ ਇਸੀ ਰੋਕ
ਹਿਤੇ ਹੈਂ ਇ ਸੇ ਫੋੜੇ ਕੀ
ਸਾਨ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਮੇਂ
ਲਿਖਾ ਹੈ ਸ ਮਝ ਲੇਨਾ
ਯੇ ਤਸਵੀ ਰ ਕੰਠਮਾਲ

ਵਾਲੇ ਰੋਗੀ ਕੀ ਹੈ ਯੇ ਰੋਗ ਪਹਿਲੇ ਗੁਠਲੀ ਸੀ ਜੈ
ਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਬਢ ਕਰ ਕੂਕੜੀ ਅਰ ਬਾਤ ਛਲੀ
ਜੈਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਜਬ ਪਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦੁਖ
ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੁਖ ਕੇ ਹੋਨੇ ਕੇ ਸਬਬ ਸੇ ਖਾਇਆ ਪੀ
ਆ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਇਸ ਤਰਹ ਕੂ
ਨੀ ਚਾਹੀਏ ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਤਹਲੀਲ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਦੂ
ਵਾਈ ਕਰਨੀ ਜਿਸ ਦਵਾਈ ਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਯੇ ਬੈਠ
ਜਾਵੇ ਐਸੀ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੇ ਇਹ ਗੁਠਲੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾ
ਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਯੇ ਗੁਠਲੀ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਤੋ ਰਹਿਤ ਹੈ॥
॥ਬੈਠਾਨੇ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਯੇ ਹੈ॥ ਖਾਕਸੀ ਪੰਜ ਤੋ
ਲੇ ਸਰਿੰਜਾ ਕੌੜੀਯਾ ੧ ਤੋਲਾ ਕੈਦਰੂਮੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨ
ਸਭ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ ਹਰੀ ਕਾਸਨੀ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ ਲਗਾਵੇ
ਔਰ ਉਸ ਕੇ ਪਤੇ ਯਾ ਨੀਮ ਕੇ ਪਤੇ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਬਾਂਧੇ

ਜਬ ਯੇਹ ਭਾਠੀਯਾ ਨਾ ਦੇਖੇ ਤੌ ਫਸਦ ਖੋਲੇ ਬਾਮਨਕਬਾ
ਰੇ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨ ਆਵੈ ਤੌ ਪੀਛੇ ਲਿਖੀ ਦੁਵਾਈ ਕਿ
ਸੇਏ ਕੇ ਅਰਕ ਮੈਂ ਪੀਸ ਕੇ ਲਗਾਵੈ ਜੋ ਯੇਹ ਲਿਖੀ ਦੁਵ
ਾਈ ਕਰਨੇ ਸੇ ਗੁਠਲੀ ਨ ਬੈਠੇ ਤੌ ਯੇਹ ਲੇਪ ਲਗਾਵੈ।

ਲੇਪ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਮਜੀਠ ਗੁਲ ਨਾਰ ਸੁਕੀ ਮੋਕੇ
ਇਦੂ ਬਲਾ ਅਖਵੈਨ ਅਰਥਾਤ ਖੂਨ ਸਾਊਸ ਮੂਕਿਦ
ਕੇ ਬੀਜ ਇਨ ਸਭ ਦੁਵਾਈਓਂ ਕੋ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇਕਰ
ਬਹੁਤ ਬਰੀਕ ਪੀਸਕਰ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੀ ਸੁਫੈਦੀ ਮੇ
ਮਿਲਾਇਕਰ ਗੋਲੀਆ ਬਨਾਇਕਰ ਰਖ੍ਹਵੈ ਸੁਕਾਵੈ।
ਗੋਲੀ ਅਰਕੇ ਸਿਰਕੇ ਸੇ ਪੀਸਕਰ ਗੀਢਾ ਆਲਾਪਨ
ਗਾਵੈ ਜੋ ਇਸ ਲੇਪ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਭੀ ਨ ਬੈਠੇ ਔਰ ਪ
ਕ ਜਾਵੈ ਤੌ ਯੇਹ ਦੁਵਾਈ ਕਰੇ ਨੁਸਖਾ। ਕਟੂਦਾ ਤੇ
ਲ ਅਧਪਾਵ ਔਰ ਏਕ ਗਿਰਗਟ ਔਤ ਵਾਰਯਾ ਮੀਗ
ਲ ਵਾਰ ਕੇ ਦਿਨ ਮਾਰ ਕੇ ਆਂਖ ਕੇ ਪੱਤੇ ਨਗ ਸਤ ਬ੍ਰਿਛ
ਹੇ ਨਗ ਸਤ ਇਨ ਕੋ ਤੇਲ ਮੇਂ ਪਾਇਕੇ ਜਲਾਵੈ ਖੂਬ ਘੋ
ਟੇ ਠੰਡਾ ਕਰ ਕੇ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਕਦਾਚਿਤ ਇਸ ਘਾਵ
ਕੇ ਆਸ ਪਾਸ ਸਿਆਹੀ ਆਜਾਵੈ ਅਰ ਘਾਵ ਮੇ ਸੇ ਪਾਨੀ
ਨਿਕਲਤਾ ਹੋਵੈ ਤੌ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬੁਰਾ ਹੈ ਅਸ ਵਾਜੇ ਕਗਸਿ
ਆਧੀਨ ਹੋਵੈ ਔਰ ਗਾਨ ਭੀ ਫੂਟੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੌ ਉਸ ਕੇ ਬੈ
ਠਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਔਰ ਦੁਵਾਈ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਨੁ
ਸਖਾ। ਛੁਹਾਰੇ ਕੀ ਗੁਠਲੀ ਇਮਲੀ ਕੇ ਬੀਜ ਇ
ਮਲੀ ਕੀ ਛੀਪ ਮਹਵੀ ਕੇ ਪੱਤ੍ਰ ਇਸ ਕੋ ਬਾਬਰ ਲੈ ਮਹੀ
ਨ ਪੀਸਕਰ ਗੁਨਗੁਨਾ ਕਰ ਆਪਸ ਮੇ ਮਿਲਾਵੈ ਉਹ ਗੁ
ਲੀ ਸਲ ਪਤਲਾ ਪਤਲਾ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਵਦ ਏਕ ਘੰ

ਜੋਕੇ ਤਿਲ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇ ਪਕਾਵੈ ਫਿਰ ਉਸ ਤੇਲ ਕੋ ਲਗਾ
ਵੈ ਤੋ ਗਾਂਠ ਬੈਠ ਜਾਵੇਗੀ ਅਥਵਾ ਦੋ ਮੇਂਹਡੇ ਕੇ ਮਾਸ ਕੋ
ਮਾਰ ਕਰ ਜਮੀਨ ਮੇ ਗਾਡ ਕਰ ਜਬ ਉਸਕਾ ਮਾਸ ਗ
ਲ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਸਕੀ ਹਡੀ ਕੋ ਡੋਰੇ ਸੇ ਬਾਂਧ ਗਲੇ ਮੇ
ਬਾਂਧਨਾ ਅਥਵਾ ਬਿੰਦੂਕ ਕਾ ਚਮੜਾ ਬਾਂਧਨਾ ਭੀ ਹ
ਛਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਯਿਹ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਬ ਧੁਕ ਧੁਕੀ ਕਾ ਇਲਾਜ॥ ਏਕ ਘਾਵ
ਕੰਠ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਲੋਕ ਕਿਧ ਮੇ ਧੁਕ ਧੁਕੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ
ਉਸਕੀ ਸੂਰਤ ਯਿਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੇ ਸੇ ਦੂਰ ਗੰਧ ਆਯਾ ਕ
ਰਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕੰਠ ਸੇ ਲੇਕਰ ਛਾਤੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਤਕ ਘਾਵ ਹੋਤੇ
ਹੈਂ ਜੋ ਉਸ ਘਾਵ ਮੇ ਰੀਛ ਹੋਵੈ ਤੋ ਇਸਕੀ ਚਕਿਤਸਾ
ਅਰਥਾਤ ਦਵਾਈ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹਾਂਵੈ
ਦ ਲੋਕੋ ਨੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਹ ਫੋੜਾ ਅੱਛਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੇ
ਕਰ ਅੱਛਾ ਹੋਵੈ ਭੀ ਤੋ ਬੋਹੁਤ ਅਤੀ ਅਵਸ਼੍ਯ ਕਰਕੇ ਜੋ
ਦਵਾਈ ਕਰਨੀ ਭੀ ਹੋਵੈ ਤੋ ਯਿਹ ਕਰੈ ਇਸ ਘਾਵ ਕੋ ਨਿ
ਸ਼ਾਨ ਤਸ੍ਵੀ
ਥੇ ਰੋਸ ਦੇ
ਖੋਲਾ ਇ
ਰਕੇ ਗਏ ਹੈ
ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ

ਰੋਮੇ ਲਿ
ਖਕੇ ਸਮ
ਸਤਸ੍ਵੀ
ਮੇ ਘਾਵ ਕਾ
ਇਲਾਜ॥
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੂਗ ਸੂਏ ਕੇ ਪੀਸ ਕਰ ਛਾਨ ਰਖੇ ਇਕ ਤੋਲਾ ਨਿ
ਤ ਹੀ ਫਕੇ ਊਪਰ ਉਸ ਫਕੀ ਕੇ ਜਾਮਨ ਕੇ ਪਤੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀ
ਸ ਕੇ ਪਿਲਾਵੈ ਔਰ ਉਸ ਘਾਵ ਪਰ ਦਵਾਈ ਯਿਹ ਲਗਾਵੈ ਸ
ਮੁੰਦਰ ਖਕੇ ਸਿਕੀ ਹਡੀ ਕੋ ਬਾਸੀ ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਲਗਾਵੈ

ਅਥਵਾ ਸੂਅਰ ਕੀ ਵਿਸਟਾ ਕਿਨਿਕੇ ਮੂਤਰ ਮੇ ਪੀਸਕੇ
ਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਏਕ ਚੂਸਕ ਮਾਰਕੇ ਪੀਸਕੇ ਮਾਰਕੇ
ਸੁਧ ਸਾਫ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੋ ਛੂਛੂੰਦਰ ਮਾਰਕਰ ਸੁਧ ਕਰੇ
ਫੇਰ ਤਿਨਾਨੂੰ ਅਧ ਸੇਰ ਫੁਲੇਲ ਤੇਲ ਵਿਚ ਜਲਾਵੇ ਫਿ
ਰ ਉਸ ਤੇਲ ਕੋ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਰਖੇ ਜਖਮਾ ਉਪਰ ਵੋਹ ਤੇ
ਲ ਲਗਾਵੇ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਈਸਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੇ
ਪਰਾਇਤ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਅਥ ਕਖਲਾਈ ਕਾ ਇਲਾਜ
ਕਛਰਾਲੀ ਏਕ ਫੋੜਾ ਕਾਖ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਲੋਕ
ਕੋਈ ਕਖਲਾਈ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸੇ ਕਛਰਾਲੀ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ
ਉਸਕੀ ਸੂਰਤ ਜੋ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਆਦਮੀ ਕੀ ਬਗਲ
ਮੇਂ ਕੁਈ ਗੁਠਲੀਆ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਉਨਮੇ ਸੇ ਪਕਜਾ
ਤੀ ਹੈ ਜਬ ਤਕ ਵੋਹ ਅਛੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਤਬ ਤਕ ਉਨਮੇ ਸੇ
ਦੂਸਰੀ ਪਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰਾ ਸੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਛੇ
ਸਾਤ ਹੋ ਜਾਤੀਆ ਹੈਂ ਏਕ ਸੂਰਤ ਜੋ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਗੁਠ
ਲੀ ਹੋ ਇਕਰਾ ਪਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਵੋਹ ਪਕ ਕਰ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ
ਫੁਟ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਚੀਰਾ
ਦੇਨਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਚੀਰਨੇ ਕੇ ਅਛੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਜੋ ਰੋਗੀ
ਬਲਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਫੋੜੇ ਕੀ ਯਹ ਸੂਰਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰ
ਕਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰੋਗੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਯਹ ਸੂਰਤ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਕਿ ਬਗਲ ਮੇ ਪਹਿਲੇ ਸੂਜਨ ਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਬਹੁਤ
ਸਖਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਜੋ ਕਛਰਾਲੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨੋ
ਮੇ ਪਕਤੀ ਹੈ ਦੇਰ ਹੋਨੇ ਕੇ ਕਾਰਨ ਨਸਤਰ ਯਾ ਤੇਜਾਬ ਲ
ਗਾਤੇ ਹੈ ਤੋ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਬੁਸਯੋਗੀ ਹਾਨੀ ਹੋਵੇ ਹੋਜ
ਬਨੀ ਮੇ ਕੇ ਪਤੇ ਬਾਧ ਚੂਕਤੇ ਹੈ ਤੋ ਮਰਹਮ ਕੋ ਲਗਾਨੇ ਸੇ

ਛੇਪਾਨੀਨਿ
ਤਾਹੈਬਸਾਇ
ਸੇਰੋਗਾਬਫ਼
ਸਫੇਨੂੰਕਾਨਿ
ਤਸਵੀਰਮੇ
ਸੂਲੇਨਾਚਾ

ਕਲਾਕਰ
ਸੀਪ੍ਰਕਾਰ
ਜਾਤਾਹੈਇ
ਸਾਨਇਸ
ਲੈਨਾਸਮ
ਜੀਏਇ

ਸਤਸਵੀਰਕੀਬਗਲਮੇਫੋੜਾਹੈਇਸਕੇਨੂੰਦੂ ਕੀ
ਵਾਈਸੇਹਹੈਕਿਪਹਲੇਦੋਨੂੰਬੱਤੀਆਬਾਂਧੇਜੋਦਾਨੂੰ
ਕੇਫੋੜੇਕੇਵਾਸਤੇਵਰਨਨਕਰਚੁਕੇਹੈਂਜਬਨਰਮਹੋਵੈ
ਤਬਦੋਨੂੰਮਰਹਮਲਗਾਵੈਜਿਸਮੇਨਾਸਪਾਵਕਾਗੁਣ
ਲਿਖਾਹੈ ਅਥਵਾ ਯੇਹ ਔਖਧਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖਾ
ਗੇਰੂਕਮੇਦਾਸਾਤਮੁਰਗੀਕੇਅੰਡੇਕੀਜਰਦੀਇਨ
ਤੀਨੋਕੋਮਿਲਾਕਰਲਗਾਵੈਇਸਦੁਵਾਈਕੇਲਗਾਨੇ
ਸੇਜਲਦੀਫੂਟਜਾਵੇਗਾਜੋਨਰਮਹੋਜਾਵੈਤੋਚੀਰਾਦੇਵੈ
ਫਿਰਨਿੰਮਕੇਪਤੇਲੂਣਸਹਿਤਬਾਧੇਔਰਯੇਹਮਲਹਮ
ਲਗਾਵੈ। ਮਲਹਮ ਨੀਲਾਥੋਥਾਤਿਨਮਾਸੇਕੋਲਾ
ਰਜਲਾਹੂਆ੧ਤੋਲਾਇਨਦੋਨੋਕੋਪੀਸਕਰਇਸਮੇਥੋ
ਡਾਸਾਨਿੰਬਕਾਰਸਸਹਿਤਕੋਮਿਲਾਇਕਰਫੋੜੇਨੂੰਜਬ
ਮਰਹਮਕੇਸਮਾਨਹੋਜਾਵੈਤਬਲਗਾਵੈਔਰਜੋਇਸ
ਸੇਆਰਾਮਨਹੋਵੈਤੋਯੇਹਦੁਵਾਈਲਗਾਵੈ। ਨੁ
ਸਖਾ। ਸੂਅਰਕੀਹੱਡੀਔਰਸੂਅਰਕੇਵਾਲਜਲਾ
ਇਕੇਦੋਨੋਏਕਏਕਤੋਲਾਲੇਕਰਸੂਅਰਕੀਚਰਬੀ
ਲੇਕੇਤਿਸਮੇਮਿਲਾਵੈਖੂਬਫੋੜੇਨੂੰਕਲਲਗਾਵੈਅ
ਰ ਘਾਵਨਹੀਸੁਖਾਹੋਇਤੋਸੂਅਰਕੀਹੱਡੀਭੁਨਾਕਰ

ਵਾਲੇ ਕੀ ਭਸਮ ਉਸ ਜਖਮ ਪਰ ਭੁਰਕੇ ਅਰ ਬਾਤੁ ਪੂਰੇ
ਦੇ ਤਬ ਜਖਮ ਸੁਕ ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਜਖਮਾਂ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪ
ਵ ਪਾਨਿ ਨਾਗਾ ਰਖੇ ਜੋ ਜਖਮ ਮੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਹੀ ਆਵੇ ਅਰ
ਜਖਮ ਮੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੋਵੈ ਤੋ ਉਸ ਕੇ ਕਾਰਨ ਕੋ ਜਾ
ਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਜਖਮ ਮੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕ
ਲਤਾ ਹੈ ਮਨੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਚਾਰ ਤਰਾ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਾਨੀ
ਤੋ ਰਤੂਬਤ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਔਰ ਰੂਧ ਪਿੱਤ ਕੇ
ਕਾਰਣ ਸੇ ਔਰ ਪੀਲੀ ਪੀਵ ਕਫ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਔਰ ਅ
ਸਲ ਪੀਵ ਖੁਸਕੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਔਰ
ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮਲਮ ਯੋਗ ਸਮਝੈ ਯੋਗ ਲਗਾਵੇ
ਰਾਜੀ ਹੋਵੇ ॥ ਆਗੇ ਛਾਤੀ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ ਹੈ ।
ਏਕ ਫੋੜਾ ਛਾਤੀ ਸੇਤੀ ਨਿਚਾਰ ਉਗਲ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਉ
ਸ ਕੀ ਸੂਰਤ ਯੇਹ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਦਾਣੇ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਿ
ਰ ਬਡਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਆਪਨਾ ਫੈਲਾਵ ਬਹੁਤ ਫੈਲਾਵ
ਤਾ ਹੈ ਵਿਕਾਰ ਫੋੜੇ ਕਾ ਵਧ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕਾ ਬੈਠਨਾ
ਅੱਛਾ ਨਹੀ ਕਿਉਕਿ ਸਜੀ ਤਰਫ ਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੋ ਇਸ ਸੇ ਬ
ਡਾ ਭੈ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਕਿਯੋ ਫੋੜਾ ਪੇਟ ਮੇ ਨਾ ਉਤਰ ਜਾਵੇ ਔ
ਰ ਜੇ ਬਾਈ ਤਰਫ ਜੋ ਹੋਵੇ ਤੋ ਕੁਛ ਡਰ ਨਹੀ ਔਰ ਜੋ ਆ
ਪਿਮੇ ਹੋਤੇ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਏ ਤੋ ਭੀ ਕੁਛ ਡਰ ਨਹੀ ਔਰ ਜੋ ਪ
ਕ ਜਾਵੇ ਤੋ ਚੀਰ ਡਾਲਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਉਪਰ ਨਿੰਮ ਕੇ ਪੰਤ੍ਰ
ਬਾਧਨੇ ਚਾਹੀਏ ਫਿਰ ਉ ਜਖਮ ਪਰ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੇ ।

ਬਿਧਿ ਮਲਹਮ ਕੀ ॥ ਰਾਲ ਸੁਫੇਦ ੨ ਤੋਲੇ ਨੀ
ਲਾ ਥੋਥਾ ੧ ਰਤੀ ਵਿਲਾਇਤੀ ਸਾਬੂਣ ੧ ਮਾਸਾ ਇਨ ਸ
ਭ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਚੋਖਾ ਘਿਉ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਤਿਸ ਮੇ ਡੁਬਵਈ

ਕੇ ਰਲਾਦੇਂ ਫਿਰ ਉਸੇ ਪਾਣੀ ਮੇ ਧੋਇਕੇ ਆਂਦ੍ਰ ਪ੍ਰਲਗਾ
ਦੇਂ ਇਸੀ ਸੂਰਤ ਕਾ ਫੋੜੇਨੂੰ ਬਾਲਕ ਕੇ ਹੋਇਦਾ ਜੂਨਾ ਕੇ
ਹੋਇ ਤੋ ਚਾਹੀਏ ਦੂਦਵਾਈ ਤ੍ਰਗਨੇ ਵਾਲਾ ਬਨ੍ਹੀ ਸੇਰ ਅ
ਰ ਬੁਧ ਵਾਨ ਤਾਂਸੇ ਕੂੰ ਇਸ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਪੀਵ ਸੁਫੈਦ ਪ੍ਰਿਲਾ
ਪਨ ਲੀਏ ਨਿਕਲੇ ਤੋ ਜਾਨਨਾ ਜੋ ਆਰਾਮ ਸੀਘ੍ਰ ਹੋਵੇ
ਗਾ ਔਰ ਜੋ ਪੀਵ ਸੁਫੈਦ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲੇ ਤੋ ਬਿ
ਸੀਅਲ ਤਮਸੇ ਜੋ ਅਬਹੀ ਊਪ੍ਰ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਾਸਕਾਰੀ ਸੁ
ਫੈਦ ਮੇ ਮਾਸੇ ਮਿਲਾਦੇ ਔਰ ਊਂਸ ਆਦ੍ਰ ਪ੍ਰਲਗਾ ਦੇਂ ਤੋ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਆਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ

ਇਸ ਫੋੜੇ ਵਾਲੇ ਰੋਗੀ
ਕੀ ਤਸਵੀਰ ਐਸੇ ਹੈ ਇਸ
ਤਸਵੀਰ ਕੀ ਛਾਤੀ ਪੈ ਫੋ
ਨ੍ਹਹਾ ਆ ਗੋਇਸਤੀ
ਕੀ ਫੋੜੀ ਕੇ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਕ
ਇਲਾਜ ਹੈ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਅਸਥ
ਨੋ ਮੇ ਪਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਦੂਦਵਾਈ ਤ੍ਰੀ ਇਸੀ ਤਰਾਹ ਹੋ
ਤੀ ਹੈ ਜੈਸੀ ਕਿ ਊਪ੍ਰ ਛਾਤੀ ਕੇ ਫੋੜੇ ਮੇ ਅਬੀ ਲਿਖ
ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਔਰ ਉਸ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸਮੇ
ਅਫੀਮ ਜਦੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਬਦ ਫੇਰੂ ਮ੍ਰਗ ਮਲਗਾ
ਵੇ ਜਿਸਮੇ ਨਾਨਪਾਵ ਕਾਫੂਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਇਨ ਮਲ
ਮ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਫੂਟ ਜਾਇ ਤੋ ਉਤ ਮੂੰਹ ਹੈ ਅਗ੍ਰ
ਜੋ ਇਨ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਫੋੜਾ ਨਹੀ ਫੂਟੇ ਤੋ ਵਹ ਮਲਹਮ
ਲਗਾਵੇ ਜਿਸਮੇ ਰਾਲਧੀ ਆਯਾ ਵਹੈ ਨਨ ਲੀਏ ਹੈ ਅਗ੍ਰ
ਜੋ ਇਸ ਮਲਹਮ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਫੂਟੇ ਤੋ ਇਸ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਕੋਰ

ਰਾਦੇਵੇ ਔਰ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਟੂਟ ਜਾਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਹੈ
ਔਰ ਜੋ ਨ ਟੂਟੇ ਤੋ ਤੋੜਕੇ ਪਾਣੀ ਕਾ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਕੋ ਹੋਇ ਤੋ ਦੂਧ
ਨਿਮਿ ਪੀਂਦੇ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕੋ ਨਿਚੋ ਨਸਤਰ ਦੇਵੇ
ਦ ਗਾਟੀ ਕੋ ਨੀਚੇ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਪਿਲਾਨਾ
ਬੰਦ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਕਰ ਦੂਧ ਪਿਲਾਨੇ ਸੇ ਹਾਨੀ ਸਮਝੈ ਤੋ ਨਾ ਹਿ
ਨਾ ਪਿਲਾਵੇ ਨਹੀ ਔਰ ਏਕ ਮਲਮ ਲਗਾਵੇ। ਨੁਸਖਾ
॥ ਸੁਪਾਰੀ ਅਧਭੁਨੀ ੬ ਮਾਸੇ ਕਥਾ ਸੁਫੈਦ ਅਧਭੁਨਾ
੬ ਮਾਸੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸੰਧੂਰ ੬ ਮਾਸੇ ਸੁਹਾਗਾ ਕਾਸਕਾਰੀ ੬ ਮਾ
ਸੇ ਗਊ ਕਾ ਘਿਉ ੭ ਤੋਲੇ ਪਹਿਲੇ ਘਿਉ ਕੋ ਗਰਮ ਕਰੇ ਉਸ ਮੇ
੧ ਤੋਲਾ ਪੀਲਾ ਮੋਮ ਪਿਘਲਾਵੇ ਫਿਰ ਸਭ ਦਵਾਈਓਂ
ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਬਰੀਕ ਮਿਲਾਵੇ ਖੂਬ ਘੋਟੇ ਜਬ ਠੰਢਾ
ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ੮ ਮਾਸੇ ਪਾਰਾ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਖੂਬ ਰਗੜੇ ਫਿ
ਰ ਦੂਧ ਵਾਈ ਕੋ ਲਗਾਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਜਖਮ ਹਟ ਜਾਂਦੇ
ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾ ਦੂਧ ਕੀ ਚੂਚੀ ਅਰਥਾਤ
ਥੀਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਉਸਕੀ ਸੂਰਤ ਜੋ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਏ
ਕ ਛੁਨਸੀ ਕੀ ਸੀ ਸੂਰਤ ਮਸਰ ਕੇ ਦਾਣੇ ਯਾ ਅਸਕੀ ਦਾਲ
ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਏਕ ਗੁਠਲੀ ਦਾਣੇ ਕੇ
ਲੇ ਕੇ ਜੈਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋਹ ਪਤਰ ਦੇ ਪਦਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਛੁਨਸੀ ਗੰਢੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਗੁਠਲੀ ਜੋ ਜਵ
ਨਾ ਔਰਤ ਕੇ ਹੋਵੇ ਤੋ ਏਕ ਅਬਦ ਦੋ ਬਰਸ ਕੇ ਪੀਛੇ
ਔਰ ਕੀ ਗੁਠਲੀਆਂ ਅੰਬ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ
ਰ ਜੋ ਬੁਢਾਪੇ ਮੇਂ ਜੜੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਆਠ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਔ
ਬਕੀ ਬਾਬ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਗੁਠਲੀ ਇਤਨੀ ਵਧ
ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸੋਥ ਹੋ ਅਤਾਂ ਔਰ ਉਪੀੜ ਹੋਤੀ ਹੈ

ਔਰ ਜ੍ਵਰਭੀ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਔਰ ਦੂਦਾਈਯਾ ਖਿਲਾਨੇਸੇਤਮ
ਜਾਤਾਰਹਿਤਾਹੈ ਔਰ ਉਸਗੁਠੀਪ੍ਯਾਯਕੀਦੂਦਾਈ ਅਬ
ਵਾ ਉਨਦੋਨੋਕੀਦੂਦਾਈ ਲਗਾਤੇਹੈਂ ਜੋਇਸਾਇਲਮਕੋ
ਠੀਕਠੀਕਨਹੀਜਾਨਤੇ ਜਬਕਿਸੀਸੇਆਰਾਮਨਾਪਹੁ
ਔਰ ਰੋਗ ਬਢਗਯਾ ਤੋਜ੍ਵਰਾਹਸੇ ਕਹਿਤੇਹੈਂ ਇਸਕੋ
ਨ੍ਹੋਕੋਤਾਹਲੀਲਕਰੋ ਅਰਥਾਤ ਇਹਪਥਗਵਿਚੇਰਹੀਜ
ਜਬਬੋਹਜਾਵੈ ਯੇਹਕੋਈਪਥਕਾਭੇਦਹੈ ਇਸਕੇ ਕੋਕ
ਰ ਦੇਲਕਾਤੇਹੈਂ ਇਸਕਾਤਹਲੀਲਹੋਨਾ ਯਾਨੇਰੀਮ
ਹੋਜਾਣਾਵਿਚੇਰੀ ਬਹੁਤਕਠਨਹੈ ਔਰਕਾਟਸੇਭੀਨਹੈ
ਕਟਤਾ ਇਸਰੋਗਕੇ ਇਲਾਜਕਰਨੇਮੇ ਜਰਰਾਹਕੋਭੀ
ਉਚਿਤਹੈ ਕਿਹਕੀਮੋਕੀਸੰਮਤਭੀਲੇਤਾਰਹੇ ਉਨਕੇ
ਮੋਕੀਸਲਾਹਮਿਲਾਕੇਦੂਦਾਈ ਕਰੇਕਿਦੂਦਾਈਓਕੋ
ਸੁਭਾਵਕੇ ਦੂਦਾਈਓਕੀਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਕੋਮੇਲਕੇ ਹਕੀਮਜਾ
ਨਤੇਹੈ ਹਕੀਕਤਰਾਹਕੀ ਮੋਕੀਸਲਾਹਸੇਆਪਨੀ ਸਲਾ
ਹਮਿਲਾਕੇ ਕਾਮਦੂਦਾਈਕਾਕਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀਦੂਦਾਈ
ਕੀਲੋਕ ਸਕਤੀਨਹੀਰਖਤੇ ਇਸਲੀਏ ਹਕੀਮਕੀਸ
ਲਾਹਲੇਨਾਹਛਾਹੈ ਵਹੁਜੋਪਰਕ੍ਰਿਤੀਕੇਅਨੁਸਾਰਦੂ
ਦਾਈਕਰੇਗਾ ਸੁਭਾਵਦੇਖਕੇਦੂਦਾਈਪੀਨੇਕੀ ਔਰਲੇ
ਪਕਰਨੇਕੀਯੋਗਹੈ ਪਹਿਲੇਯਾ ਵਫਰਾਦੇਵੈ ਵਫ
ਰੇਕੀਦੂਦਾਈ॥ ਵਫਰਾ ਨਾਮਭੁਨਾਸਦੇਨੇਕਾਹੈ
ਸਿਭਾਲੂ ਕੇਪਤੇ ਮਹੂਏ ਕੇਪਤੇ ਇਨਦੋਨੋਕੋ ਪਾਨੀਮੇ ਪੰ
ਇਕਾਕਾਨੇ ਫਿਰਭੁਨਾਸਦੇਵੈ ਐਸੇਹੀਪਤੇ ਉਪਰਬਾਂਧੇ ਜੋਕ
ਛਾਆਰਾਮਹੋਵੈ ਤੋਲੇਹ ਭੀਕਰਤੇਰਹੈ ਨਹੀਤੋਸੋਇਕ
ਸਾਗਕਾਨਕੇ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਜੋਇਸਸੇਭੀਆਰਾਮਨਹੀਹੋਇ

ਤੋਫੋਲੇਲੇਪਲਗਾਵੈ ਲੇਪਕੀਬਿਧਿ। ।।ਨਾਖੂਨਾ੧ ਤੋ ਮੈਪ
ਲ ਖੁਬਾਜੀ ਕੇਬੀਜ ਏਕਤੋਲਾ ਖਤਮੀਕੇ ਫੂਲ੧ ਤੋਲਾ ੫੦
ਖਤਮੀਕੇਬੀਜ੧ ਤੋਲਾ ਅੰਬਲ ਤਾਸਕਾ ਗੂਦਾ੨ ਤੋਲੇ ਸੁ
ਰੰਜਾਨ ਕੜ੍ਵੀ ਬਨਖਸਾ ਕੇ ਫੂਲ ਉਸਕ ਰੂਮੀ ਅਲਸੀ
ਯੇ ਸਭੁ ਦੂ ਦਵਾਈ ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭੁ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਲ
ਗਾਵੈ ਗਰਮ ਕਰੈ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਆਰਾਮ ਹੋਇ ਜਾਇ ਤੋ ਉਤਮ ਹੈ
ਔਰ ਹਕੀਮ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਇਸ ਰੋਗੀ ਕੋ ਜੁਲਾਬ ਦੇਵੈ ਯਾ ਫ
ਸਦ ਖੋਲੇ ਔਰ ਜੋ ਆਰਾਮ ਨਾ ਹੋਇ ਤੋ ਵਹੁ ਦੂ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੈ
ਕਿ ਜਿਸ ਸੇ ਯਾਰ ਕ ਸੀਹੈ ਔਰ ਹਾਲ ਉਸ ਕਾ ਊਪਰ ਲਿਖਾ ਗਿ
ਯਾ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਨੁਸਖਾ ਲੇਪ ਕਾ ਯੇ ਹੈ ਲੇਪ ਕੀ ਬਿ
ਧਿ। ਮੁਰਦਾਸੰਗ ਸੁਰੰਜਾ ਕੜ੍ਵੀ ਗੇਰੀ ਸੁਕੀ ਹੋਈ
ਮੋਕੇ ਸਭੁ ਚੀਜਾ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈ ਇਨ ਸਭੁ ਵਸਤੂ ਕੋ
ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਲਗਾਵੈ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਆਰਾਮ ਨਾ ਹੋਵੈ
ਤੋ ਦੇਖੇ ਜੋ ਫੋੜਾ ਕਹਾ ਸੇ ਨਰਮ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰ ਜੰਤ ਕੇ ਪੱਤੇ ਔਰ ਨੀ
ਮ ਕੇ ਪੱਤੇ ਸਾਂਬਰ ਲੂਣ ਪਾਣੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਆਸ
ਪਾਸ ਵਹ ਲਾਵੈ ਲੇਪ ਜੋ ਊਪਰ ਕਹਿ ਆਏ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਇਨ
ਪੱਤੇ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਫੂਟੇ ਤਉ ਨੀਮ ਕੀ ਛੱਲੀ ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕ
ਰ ਲਗਾਵੈ ਅਗ੍ਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਤਰਾ ਆਰਾਮ ਨਹੀ ਹੋਇ ਤੋ ਯੇ ਗਢ
ਹਿਆ ਬਨਾਇ ਲਗਾਵੈ। ਬਿਧਿ ਗਢਿਆ ਬਨਾਨੇ ਕੀ
।।ਲਾਲ ਮੇਨਫਲ ਬੀਬੂਰਕਾ ਗੋਂਦ ਲੌਂਗ ਦਲਾਇ
ਤੀ ਸਾਬਣ ਭੈਂਸੀਆ ਗੁਗਲ ਸਭੁ ਵਸਤ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੈ
ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀਸ ਕਰ ਕਪੜੇ ਪਰ ਜਮਾਇਕੇ ਰਖ ਛੋੜੇ ਔ
ਰ ਸਮਾਨ ਪਰ ਫੋੜੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਕਪੜੇ ਕੋ ਕਤਰ ਫੋੜਾ ਬਾ

ਇਕਰਦਲਗਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇ ਲਗਾਏ ਜੇ ਫੁਟ ਜਾਏ ਤੇ ਜੈ
ਤਕੇ ਪੱਤੇ ਨੀਮ ਕੇ ਪਤੇ ਬਾਂਧੇ ਜਬ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਕੋਸ ਸਖਤੀ ਨਰਮ
ਹੋਇ ਤੇ ਉਪ੍ਰਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਮਲ੍ਹਮ ਏਸ ਕੇ ਰੋਗੀ ਤੇ ਜਸਮੀਅ
ਲਾ ਮਲ੍ਹ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਜੋ ਫੋੜੇ ਕੇ ਫੁਟਨੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਉਸ
ਮੇ ਬੁਰਾ ਮਾਸ ਉਤਪਨ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਤੋ ਚਰਿਤਸਾ ਨਾ ਕਰੇ ਅ
ਗੇ ਜੋ ਚਰਿਤਸਾ ਕਰਨੀ ਅਵਸ਼ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਸੇਹਕ ਟਾਵੇ
ਕਿਸ ਭੂਚੂਚੀ ਕਟਵਾ ਡਾਲੇ ਤੋ ਆਰਾਮ ਹੋਇਗਾ ਔਰ ਹਕੀ
ਮ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਨੇ ਸੁਭਾਵ ਦੇਖਕੇ
ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਦਵਾਈ ਕਰੇ ਤੇ ਦੂ ਦਵਾਈ ਕਰੇ ਜੈਸਾ ਸੁਭਾਵ ਦੇਖੇ ਤੈ
ਸਾ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਨਵਰ ਚਾਹੇ ਕੇ ਭੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ
ਏਹੁ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਮੇ ਘਾਵ ਪਾਨੀ ਨਾ ਦੇਵੇ ਅ
ਗੇ ਜੋ ਚੂਚੀ ਨਹੀ ਕਟੀ ਜਾਵੇ ਤੋ ਏਹ ਲੇਪ ਮਲ੍ਹਮ ਹੈ।
ਮਲ੍ਹਮ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਜੈਫਾਲ ੧ ਤੋਲਾ ਸਹਿਤ ੧ ਤੋ
ਲਾ ਸਿਕਾ ੨ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੀ ਮਲ੍ਹਮ ਇਕਠਾ ਪਕਾਵੇ
ਜਿਸ ਵਕਤ ਤਾਰ ਬੰਧਨੇ ਆਵੇ ਤਾਰ ਬੰਧਨੇ ਲਗੇ ਠੰਢ
ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੇ ਅਤੇ ਘਾਵ ਕੇ ਦੇਖੇ ਜੋ ਘਾਵ ਮੇ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਲ
ਤਾ ਹੈ ਸਾਧ ਨਹੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਔਰ ਅਸਾਧ ਕਾ ਲਖਣ ਏਹ ਜੋ
ਹੈ ਘਾਵ ਕੇ ਚਾਰੋ ਤਰਫ ਸਿਆਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਦੁਰਗੰਧ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਔਰ ਪੀਵ ਕਾਲੀ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਔਰ ਮੂਗ ਜੈਸੀ ਸੁਰਖ
ਦਰ ਦੀ ਹੈ ਜਬ ਫੋੜੇ ਕੇ ਘਾਵ ਕਾ ਐਸਾ ਰੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਉ
ਸਕੀ ਦਵਾਈ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਸ ਕੋ ਕਬੀ ਆਰਾਮ ਨ
ਹੀ ਹੋਗਾ ਔਰ ਸਾਧ ਕਾ ਲਖਣ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਘਾਵ ਚਾਰੋ ਓ
ਰ ਮੇਲਾ ਨ ਹੋਵੇ ਔਰ ਪੀਪ ਗਾੜ੍ਹੀ ਅਰ ਪੀਲੇ ਰੰ
ਗ ਕੀ ਨਿਕਲੇ ਜੋ ਘਾਵ ਕੀ ਸੂਰਤ ਐਸੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਨਿਰ

ਸਿੰਦ੍ਰਾ ਦਵਾਈ ਕਰੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੇ ਆਰਾਮ
ਹੋਵੇਗਾ ਅੰਤ ੧ ਫੋੜਾ ਛਾਤੀ ਉਪਰ ਕੈਂਡੀ ਦੇ ਪਾਸ
ਅਥਵਾ ਕੈਂਡੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਉਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਜ ਮ
ਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੇ ਤੇਜ ਮਲ੍ਹਮ ਸੇ ਪਕਾਵੇ ਅਥਵਾ ਚੀ
ਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਫੋੜੇ ਦੀ ਚਕਿਤਸਾ ਛੇਤੀ ਇਲਾਜ ਕਰ
ਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੋੜਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇ
ਪਾਂਵੋਂ ਸਾਮਨੇ ਬਤੀ ਜਾਵੇ ਤੋ ਚਕਿਤਸਾ ਇਸ ਦਾ ਇ
ਲਾਜ ਨਾ ਕਰੇ ਔਰ ਜੇਕਰ ਦਾਈ ਬਾਈ ਤਰਫ ਤਥਾ
ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬਤੀ ਜਾਵੇ ਤੋ ਕੁਛ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਚਕਿਤਸਾ
ਕਰੇ ਜੈਸੀ ਕਿ ਉਪਰ ਬਰ
ਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਉਸੀ ਤ
ਰਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਇਸ ਤ
ਸਵੀਰ ਕੀ ਛਾਤੀ ਮੇਂ ਫੋੜੇ

ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਔਰ ਕੈਂਡੀ
ਕੇ ਉਪਰ ਕੇ ਤੋਰ ਏਕ ਫੋੜਾ ਪੇਟ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਦਵਾ
ਈ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜੈਸੇ ਕਿ ਛਾਤੀ ਕੇ ਫੋੜੇ
ਕੀ ਦਵਾਈ ਉਪਰ ਬਰਣਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈ ਅਰ ਫੋੜੇ
ਮਰਹਮ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਮੇਂ ਜ਼ਮਾਲਿਕਾ ਹੋਸਾ ਕੇ ਨਾਲ
ਲਿਖਾ ਹੈ ਉਹ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੇ । ਔਰ ਇਕ ਫੋੜਾ ਤ੍ਰਿ
ਨੀ ਕੇ ਉਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਐਸੀ ਕਰਨੀ
ਚਾਹੀਏ ਜੈਸੀ ਪੇਟ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਬਰਣਨ ਕਰ
ਆਏ ਹੈਂ ਔਰ ਮਲ੍ਹਮ ਹੋ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਮੇਂ ਰੰਗ ਤ੍ਰਿ
ਰੇਤਰ ਕੀ ਲਕੜੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਇਸ ਨਾਤੀ ਕਨੀ ਫੋੜੇ ਕੀ ਦ
ਵਾਈ ਦਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ੧ ਫੋੜਾ ਪੇਟ ਕੇ ਉਪਰ

ਤਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਚੋਟਨਾ ਵਲਿ ਬਾਦ ਬਹੁਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਗਾਂ ਤਕ ਬਿ੍
ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛੂਜ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਦਵਾ
ਈ ਭੀ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜਿਆਦਾ ਹੀਨਾ ਆ
ਨੇ ਪਾਵੇ ਔਰ ਜਿਸ ਵਕਤ ਜਿਆਦੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤੋ ਇਲਾਜ ਨਾਕ
ਰੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਅਸਾਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਦੁਵਾਈ ਕਰਨੀ
ਅਵਸ਼ ਹੋਵੇ ਤੋ ਇਸ ਮਰਜ ਕੀ ਦਵਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰੈ ਔ
ਰ ਜੋ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੇ ਮਲਹਮ ਨਿੰਮ ਕੇ ਪੱਤੇ ੧ ਸੇਰ ਅਰ
ਹਲਦੀ ਅੱਧ ਪਾਵ ਕੱਚੀ ਹਲਦੀ ਅਧ ਪਾਵ ਕਾਲੇ ਤਿਲੋਂ ਕਾ ਤੇ
ਲ ਸੇਰ ਪਹਲੇ ਤੇਲ ਨੂੰ ਤਾਂਬੇ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇ ਗਰਮ ਕਰੈ ਉਸ ਮੇ
ਨਿੰਮ ਕੇ ਪਤੇ ਜਲ ਕਰ ਕਾਲੇ ਹੋ ਜਾਵਨ ਤਬ ਪਤੇ ਨਿਕਾਲ ਦੇਵ
ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਲਦੀ ਅਧ ਅਧ ਪਾਵ ਕੋ ਕੂਟ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇ ਪਾਵੇ ਜਿਸ
ਵੇਲੇ ਹਲਦੀ ਭੀ ਸੜ ਕੇ ਕਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਤੇਲ ਕੋ ਛਾਣ ਲੇਵੇ
ਬਰਤਨ ਮੇ ਪਾਇ ਰਖੇ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਜੋ ਇਸ ਕੇ ਲਗਾ
ਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਵੈਦ ਉਗ ਕਰੇ ਜੋ ਊਪਰ ਵਰਨਨ ਕੀਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਸਮਾਨਿਯ ਜੈਸੀ ਸੰਪਤੀ ਹੋਵੇ ਵੈਸੀ ਹੀ ਸਮਝ ਕੇ
ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੀ ਥੋੜੀ ਮਤ ਵਾਲੇ ਕੀ ਬੁਧ ਮੇ ਜੋ ਬਾਤ ਆਤੀ ਹੈ
ਕਿ ਹੋਸ਼ਿਆਰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਵਾਈ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਲੋਗ ਕਿਸੀ
ਨਾ ਕਿਸੀ ਬਹਾਨੇ ਸੇ ਇਸ ਮਰਜ ਵਾਲੇ ਫੋੜੇ ਪਾਵ ਕੀ ਦੁਵਾਈ
ਕਰਨੀ ਛੁੜੂਨੇ ਦੇਨੀ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਫੋੜੇ ਆਗੇ ਕੀਤ
ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਦਵਾਈ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ
ਰ ਜੋ ਫੋੜੇ ਜੈਸੇ ਨੇਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਦੁਵਾਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਿ
ਨ ਹੈ ਜੈਸਾ ਮੇਰੀ ਬੁਧੀ ਮੇ ਆਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਮੈਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ
ਹੈ ਜੂ ਰਾਹਾ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੈ ਔਰ ਏ
ਕ ਫੋੜਾ ਪੇਡੂ ਔਰ ਜੰਘਾ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹ

ਭ੍ਰੀ ਕੰਠਮਾਲਾ ਕੇ ਭੇਦ ਮੇ ਹੈ ਔਰ ਲੋਕਿਕ ਮੇ ਇਸ
ਕਾ ਨਾਮ ਬਦ ਵਿਖਿਆਤ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਸੂਰਤ ਐਸੇ ਹੈ ਕਿ ਪ
ਹਿਲੇ ੧ ਫੁਨਸੀ ਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਲੋਕ ਉਸਕੋ ਉਪਦੇਸ
ਅਰਥਾਤ ਬਾਦ ਫਰੰਗ ਕੇ ਭੇਦ ਮੇ ਛਪਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਦੋ
ਔਰ ਹਰ ਦੁਖ ਪਾਤੇ ਹੈ ਜਦਪ ਵੋਹ ਬਾਲਕ ਉਸ ਮੇ ਕ੍ਰੀਤੇ
ਜਾਤੀਯਾਂ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਉਨਕੋ ਨਹੀ ਛਪਾਵੈ ਤੋ ਛੇਤੀ ਆਰਾਮ
ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਇਸ ਕੀ ਦਵਾਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸਕਲ ਹੋਸ
ਕਤੀ ਹੈ ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ ਇਲਾਜ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹਕੀਮੋ ਨੇ ਅਪਨੀ
ਅਪਨੀ ਕਿਤਾਬੋ ਮੇ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਅਬ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸ
ਰ ਅਪਨੀ ਦਵਾਈ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਬੁਧਵਾਨੋ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪਹਿ
ਲੇ ਵੋਹ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਦਵਾਈ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਫੋ
ਹ ਫੋੜੀਆਂ ਬੈਠ ਜਾਇ ਪਹਿਲੇ ਬੈਠਾਨੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਕਹੈ
ਹੂ ਦਵਾਈ ਯੇਹ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ ਚੂਨਾ ੧ ਤੋਲਾ ਲੇਕੇ ਉਸ ਚੂਨੇ ਕੋ
ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਏਕ ਅੰਡੇ ਕੀ ਸੁਫੈਦੀ ਸੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਲੇਪ ਕਰੇ
ਅਥਵਾ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਹੱਡੀ ਪਾਨੀ ਸੇ ਘਸ ਕੇ ਲਗਾਵੈ
ਅਥਵਾ ਈਸਬਗੋਲ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਬਦ ਕੇ ਊਪ
ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸੁਫੈਦ ਕਥ ਕਲਮੀ ਤਜ ਕਦੋਲਾ ਬੀ
ਬੂਰਕ ਹੂੰਦ ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਲੇਕਰ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਪੀਸ ਪਾਨੀ
ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਗਰਮ ਗਰਮ ਲੇਪ ਕਰੈ ਔਰ ਜੋ ਇਨ ਦਵਾਈ
ਸੇ ਤੋ ਨਾ ਬੈਠੇ ਤੋ ਪਕਾਨੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੈ ਯੋਹ ਫੋੜ
ਪਕਨੇ ਕਾ ਨੁਸਖਾ ੧ ਅੰਡੇ ਕੀ ਜਰਦੀ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਸਹਿਤ
ਲੋਨ ਲਾਹੋਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਤੋਲਾ ਇਨਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਲ
ਗਾਵੇ ਜਬ ਪਕ ਜਾਇ ਨਾ ਫੂਟੇ ਤੋ ਨਿਸਤਰ ਦੇਵੈ ਜੋ ਨਸ
ਫੋੜਾ ਮਵਾਦ ਨਿਕਲੇ ਤੋ ਮਿਸ ਕੇ ਪਤੇ ਔਰ ਹਰੀ ਮੋਹ

ਝਿ ਔਰ ਨਰਮੇ ਕੇ ਪੱਤੇ ਔਰ ਜੈਂਤ ਕੇ ਪੱਤੇ ਔਰ ਬਕਾਇ
ਨ ਕੇ ਪਤੇ ਇਨ ਸਭੁ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਉਬਾਲ ਕਰ ਭਫਾਰਾ ਦੇਵੈ
ਔਰ ਇਨੀ ਪਤੇ ਕੋ ਊਪਰ ਬਾਂਧੇ ਸਾਤਾ ਦਿਨ ਤਕ ਯੇਹ ਹੀ
ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਖੂਬ ਨਰਮ ਹੋ ਕਰ ਮੁਵਾਦ ਨਿਕਲ ਜਾ
ਵੈ ਫਿਰ ਯੇਹ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੈ ਮਲਹਮ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੇਲ
ਘਿਉ ਆਧ ਪਾਵ ਲੈ ਕਰ ਗਰਮ ਕਰੈ ਉਸ ਮੇ ੨ ਤੋਲੇ ਪੀਲਾ
ਮੋਮ ਡਾਲੇ ਜਦ ਮੋਮ ਘੀ ਮੇ ਰਲ ਜਾਵੈ ਫਿਰ ਸੁਫੈਦ ਰਾਲ ੨
ਤੋਲੇ ਮਿਲਾਵੈ ਜਦ ਰਾਲ ਅਛੀ ਤਰਹ ਮਿਲ ਜਾਵੈ ਤਬ
੧ ਸਕੋਰੇ ਮੇ ਰਖ ਕਰ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਵੈ ਔਰ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਤੂ
ਗਕੇ ਕਾਰਸ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ੧
ਲੇਪ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿ ਮੇ ਹੀ ਫੋੜੇ ਕੋ ਤਹਲੀਲ ਕਰਤਾ ਹੈ
ਅਰ ਪਕੇ ਹੋਏ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਫਾੜ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਚੇ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਪਕਾ
ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਲੇਪ ਕਾ ਯੇਹ ਨੁਸਖਾ ਹੈ। ਹਾਲੋ ਤੁਖਮ ਅਲ
ਸੀ ਮੇਥੀ ਕੇ ਬੀਜ ਯੇਹ ਸਭੁ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਏਲੂਆ ਅਕ
ਮਰੀ ਸਾਬਨ ਭੈਸਾ ਗੁਗਲ ਰੇਵੰਦ ਚੀਨੀ ਲਾਲਸ
ਜੀ ਯੇਹ ਸਭੁ ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭੁ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀਸ ਕ
ਰ ਕਰ ਗਾੜ੍ਹਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਲੇਪ ਕਰੇ ਔਰ ਊਪਰ ਸੇ ਬੰਗਾ
ਲ ਪਾਨ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਬਾਂਧ ਦੇਵੇ ਇਸ ਲੇਪ ਕੋ ਔਰ ਬੀਬ
ਹੁਤ ਸੇ ਗੁਨ ਹੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਲੇਪ ਕੋ ਚੋਟ ਪਰ ਲਗਾਵੈ
ਤੋ ਸਜੀਅਨੀ ਝੂਠਲੇ ਕਿ ਤੂ ਸਜੀ ਕੇ ਬਦਲੇ ਜੇਯਾ ਲੂਣ ਮਿ
ਲਾਵੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਚੋਟ ਲਗਨੇ ਸੇ ਹੜੀ ਟੂਟ ਗਈ ਹੋਇ
ਤੋ ਆਂਦ ਗਲਪੀ ਔਰ ਬਛਕਾ ਵਪੀਕ ਕਰਕੇ ਲਗਾ
ਵੈ ਤੋ ਪਮੇਸਰ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ਗਾ ਪ
ਮੇਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਸਾਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ

ਤੌ ਐਸੀ ਸਖਤ ਬੀਮਾਰੀ ਹਟੇਗੀ। ਔਰ ਏਕ ਫੋੜੇ
ਨੂੰ ਅੰਤ੍ਰ ਕੋਸ ਕੇ ਨੀਚੇ ਹੂੰਦਾ ਹੈ ਪਤ੍ਰਾਲੀਆ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜਿਸ
ਕੋ ਭੁਗੰਦਰ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਫੋੜੇ ਮੇਂ ਸਜਨਾ ਅਸੂਜ
ਨ ਭੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਹੰਨੇ ਸੇ ਤਾਪ ਭੀ ਹੋ ਜਾਂਵਦਾ ਹੈ ਉ
ਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਬੰਦ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਕਰਨੀ ਜੋਗ ਹੈ ਔਰ ਪਤਿ ਉਕਾ ਫਵਰਾ ਨਾਮ ਭੁਨੂੰਸ
ਦੇਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਪੀਛੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਔਰ ਮਲਾ
ਮ ਭੀ ਵੋਹੀ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਮੇ ਅਲਸੀ ਔਰ ਮੇਥੀ
ਲਿਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਕਤ ਤਨ ਰਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਫੋੜਾ ਤਬ ਚੀਰਾ
ਦੇਨੇ ਮੇਂ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੇ ਫਿਰ ਮੁਵਾਦ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ ਤੌ ਅੰਦ
ਰ ਮੈਕ ਪਤ੍ਰੇ ਅਰ ਲੂਣ ਉਪਰ ਬਾਂਧੇ ਫੇਰ ਮਲਾਮ ਲ
ਗਾਵੇ। ਮਲਾਮ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਪਹਿਲੇ ਰੋਗ ਕਾ ਘੀ
ਸਤ ਤੋਲੇ ਲੇਕੇ ਗਰਮ ਕਰੇ ਫਿਰ ਸੁਫੈਦ ਮੋਮ ਉਸ ਮੇ
ਡਾਲ ਕਰ ਗਰਮ ਕਰੇ ਜਬ ਮੋਮ ਘੀ ਮੇ ਰਲ ਜਾਵੇ ਤੌ
ਸੰਧੂਰ ਗੁਜਰਾਤੀ ਦੋ ਤੋਲੇ ਔਰ ਸਿੰਗਰਫ ਰੂਮੀ ਸੁਫੈ
ਦ ਜੀਰਾ ਸੇਲਖੜੀ ਕਾਲੀ ਮਰਚ ਕਥਾ ਸੁਫੈਦ ਸੁਪਾਰੀ
ਇਹ ਦਸ ਜਾਤੂ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇਕੇ ਔਰ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਏ
ਕ ਮਾਸਾ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਘਿਤ ਮੇ ਮਿਲਾ
ਵੇ ਔਰ ਆਂਚ ਪਰ ਰਖੇ ਜਬ ਖੂਬ ਚਾਸਨੀ ਹੋ ਆਵੇ ਤੌ ਅ
ਗਨੀ ਪਰ ਸੇ ਉਤਾਰ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਜੋ ਇ
ਸ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀ ਹੋਵੇ ਤੌ ਦੋ ਮਲਾਮ ਬਨਾਵੇ ਜਿ
ਸ ਮੇ ਬੇਰ ਕੇ ਪਤਰ ਹੈਂ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਰਹਿ ਜਾਇ ਤੌ
ਤੇਜ ਬਲ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਮੇ ਗ੍ਰਿਦਾਣ ਹੈ। ਗਦਾ ਕੇ
ਫੋੜੇ ਕਾ ਜਤਨ। ਏਕ ਫੋੜਾ ਗੁਦਾ ਜੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋ

ਣਦਾਸੀਰਕਤਿਤੇਹੈ ਉਸਫੋੜੇਕਾ ਭੇਦ ਕਈਤਰਾਂਕਾਹੋ
ਤਾਹੈ ਏਕਭੇਦ ਉਸਕਾ ਯੇਹਹੈ ਕਿਘਾਵ ਹੋਜਾਵੈ ਅਰਉ
ਸੇਆਰਾਮਨਾਹੋਵੈ ਵੋਹਫਿਰਪਕੇਗਾ ਔਰਫੂਟੇਗਾ
ਔਰਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਹੇਗਾ ਔਰਜੋਬਹੁਤਸੇਘਾਵਹੋ
ਜਾਵੈਂ ਤੋਸਭਕੋ ਇਕੱਠਾਕਰਦੇਵੈਂ ਅਤੇਇਕਘਾਵਕੋਰ
ਹਿਨੇਦੇਵੈਂ ਜਿਸਸੇਮਵਾਦਨਿਕਲਤਾਰਹਿਤਾਹੈ ਇਸ
ਫੋੜੇਕੋਹਕੀਮ ਔਰ ਡਾਕਟਰਲੋਕ ਅਸਾਧਮਰਜ਼ਕ
ਹਤੇਹੈਂ ਜੋਹਟਨੇਵਾਲੀਨਹੀਂਕਦਾਚਿਤ ਪਰਮੇਸ਼ਰਕੀ
ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਆਰਾਮਹੋਵੈਤੌਹੋ ਬਹੁਤਜਤਨਸੇ ਆਰਾਮਹੋਜ
ਇਸੀਵਾਸਤੇਇਸਫੋੜੇਕੀਜੋਮਲ੍ਹਮਲਗਾਨਾਮੁਨ
ਸਬਹੈ। ਮਲ੍ਹਮਕਾਨੁਸਖ਼ਾ। ਕਾਲੇਤਿਲੋਂਕਾਤੇ
ਲਛਿਆਸੇ ਕਚਾਮੋਮ ੪ ਮਾਸੇ ਸੂਰਕੀਚਰਬੀ ੨ ਤੋਲੇਗ
ਲਦਿਹਾਇਤੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨਸਭਦਵਾਈਕੋਮਲ੍ਹਮ
ਕੀਤਰਾਂਮਲ੍ਹਮਬਨਾਵੈ ਅਤੇਮੂੰਹਸੇਧੋਇਕਰਲ
ਗਾਵੈ। ਅਥਵਾ ਇਕਸਪਦਾਸਿਨਗ ੧ ਛਲੂੜ
ਨਗ ੧ ਸੂਆਰਕੀਵਿਸ ੭ ਤੋਲੇ ਸੂਅਰਕੀਚਰਬੀ ੧੨
ਤੋਲੇ ਪੂਕਾਂਨਾਰਯਲਪੁਰਾਣਾ ੨ ਕਾਲੇਤਿਲਾਂਦਾਤੇਲ
੧ ਸੇਰ ਇਨਸਭਦਵਾਈਆਂਕੋ ਤੇਲਮੇਂ ਜਲਾਇਕਰਉ
ਸਤੇਲਕੋਲਗਾਵੈ ਛਾਨਕਰ ਜਬਉਸਘਾਵਸੇਮੈਲ
ਅਰਅਪਨਵਾਯਨਿਕਲੇ ਵਿਸ਼ਟਾਨਿਕਲੇਵਾਉਸਕੀ
ਪਉਣਨਿਕਲੇਤੌ ਦਵਾਈਨਾਕਰੈ ਔਰਇਸਘਾਵਸੇ
ਪੀਪਪਾਨਨਹੀਂਨਿਕਲਤੀਹੈ ਕਿੰਤੂਪਾਣੀਨਿਕਲ
ਤਾਹੈ ਔਰਜਰਾਹਕੋਉਚਿਤਹੈ ਕਿਕੋਈਬਾਤਐਸੀਨ
ਕਲੇ ਕਿਜਿਤਸਾਂਕਰਨੀ ਛੁਟਜਾਵੈ ਪਾਣੀਨਿਕਲੇ